

Atëfëtan and Yesu ang ÿëgw ko Maco Lilaya in

Akayëta aņo ro, Maco, asëfan abat ar Yesu, ÿëgwëk. Aÿëgw ÿëgw ko mëne ang beya baxo Kaxanu alawëneli këņo lawëneliw Afexën ar ngwën ak, aņata ñata ko. Yesu Kërisët ñatak ðek bebër fëna baxo Kaxanu bën. Barikan bëlëngw bër Bëšëwif bën așus șus bano ga bani yëland mëne alif ko lifënd ñapela band Kaxanu ñaņ, ata lëxw këno gër Pilat. Mëņ xiti këņo do re ko eno ðaw mopika gër kërëwa. Ecës ed Yesu elo ex șadaxa ir kë rëxëtënd eñëņenax end ar xwëta këņo yo. And xani ko Axwën Yesu gër ecës aņ, fel këbi bësëfan bërëxëm bën eni tëfëtërand endexëm eņ gë enëng gë enëng ðek ngwën in. Er ex gër akayëta aņo in:

Ang ÿanak aniyen do gë andiyen and Yesu ak:
1.1–4.25.

Osëyali or ñapela band Owun or Kaxanu ol:
5.1–7.29.

Bandixa band Yesu ñaņ, do gë ñend baxo sëyalind beņ: 8.1–9.38.

Osëyali or epemëra ed Atëfëtan aņ: 10.1–11.1.

End bësëyali bër Apela and Moyis eņ: 11.2–12.50.

End ñapënëtal band Owun or Kaxanu eņ: 13.1–52.

Bandixa band Yesu ñaņ, do gë ñend baxo sëyalind beņ: 13.53–17.27.

End aminëmëra and gër oxëreceņ eņ: 18.1–35.

Bandixa band Yesu ban do gë bend baxo sëyalind beŋ: 19.1–23.39.

End omakaw ond Yesu eŋ: 24–25.

End ecës ed Yesu el do ang xani ko gër ecës eŋ: 26.1–28.1-20.

End bëxarëk bër Yesu Kërisët eŋ

¹ Mondako ex andëwëra and bëxarëk bër Yesu Kërisët aŋ, mëŋ ar ex rëwis ir Abëraxam, rëwis ir Dafid in.

² Abëraxam ex sëm ir Isak, Isak sëm ir Yakob, do Yakob sëm ir Yuda do gë bofinëm.

³ Yuda ex sëm ir Peres do gë Sera, do nëm irebën ex Tamar. Peres ex sëm ir Esërom, do Esërom sëm ir Aram.

⁴ Aram ex sëm ir Aminadab, Aminadab sëm ir Nahason, do Nahason sëm ir Salëma.

⁵ Salëma ex sëm ir Bohes, do nëm ir Salëma ex Raxab. Bohes ex sëm ir Yobed, do nëm ir Yobed ex Rut.

⁶ Obed ex sëm ir Isayi, do Isayi sëm ir Dafid, emun eŋ. Dafid ex sëm ir Salomon, do nëm ir Salomon ex asoxari ar Uri an.

⁷ Salomon ex sëm ir Roboham, Roboham sëm ir Abiya, do Abiya sëm ir Asa.

⁸ Asa ex sëm ir Yosafat, Yosafat sëm ir Yoram, do Yoram sëm ir Osiyas.

⁹ Osiyas ex sëm ir Yohatam, Yohatam sëm ir Akas, do Akas sëm ir Esekiyas.

¹⁰ Esekiyas ex sëm ir Manase, Manase sëm ir Amos, do Amos sëm ir Yosiyas.

¹¹ Yosiyas ex sëm ir Yekoniyas do gë bofinëm. Ata angwën aŋo wëla banëbi Bëyisërayel bën oxadëp ol gër ebar ed Babilon.

¹² And sebētēgu kēnēbi gēr oxadēp aŋ, Yekoniyas hi ko sēm ir Salacel, do Salacel sēm ir Sorobabel.

¹³ Sorobabel ex sēm ir Abihud, Abihud sēm ir Eliyakim, do Eliyakim sēm ir Asor.

¹⁴ Asor ex sēm ir Sadok, Sadok sēm ir Akim, do Akim sēm ir Elihud.

¹⁵ Elihud ex sēm ir Elasar, Elasar sēm ir Mataŋ, do Mataŋ sēm ir Yakob.

¹⁶ Yakob ex sēm ir Yosef, aŝan ar Mari an. Mari ijo rēw kēŋo Yesu, ir kēno wācēnd Kērisēt.

¹⁷ Awa er ex bāndēwēra epēxw gē bānax elod Abēraxam xali gēr Dafid. Bētēraguk bāndēwēra epēxw gē bānax, elod Dafid xali angwēn and oxadēp or Bēyisērayel gēr ebar Babilon aŋ. Bētēraguk bēte bāndēwēra epēxw gē bānax, elod gē oxadēp or gēr ebar Babilon ol xali gēr Yesu Kērisēt.

End andēwā and Yesu eŋ

¹⁸ Ata mondako bax andēwā and Yesu Kērisēt aŋ. Mari nēm irexēm, enēm ed Yosef ebaxo. Do dāmana eni nangēr, Mari ŝot ko acēl gē panga ind Angoc Amēnēk inŋ.

¹⁹ Yosef, aŝan arexēm, ga hi baxo cēŋ ar ŝenene, xey kēŋo eŋo cēfēnin. Ata ko yēlarand ang ko ri eni capēraxēn yir fo.

²⁰ Nand baxo yēlarand mondako na, meleka ir Axwēn in ŝanayaxēn kēŋo nē lakeli, do re ko: «Yosef, wēj ar andēwēra and Dafid an, kērey yēda na eyo ŋateli Mari, alindax. Ar gēr acēl andexēm aŋ, Angoc Amēnēk aŋ wēlaw kēŋo.

²¹ Lëmëta ex, do and këŋo rëw aŋ, yëlidfo oŵac or Yesu gayik mëŋ këbi racët bulunda ir Isërayel in gër beñëŋënax.»

²² Ata ðek bendeŷ beŋo mondako ex ŋata ang re baxo Axwën ak paß gë alawënel Esayi ak:

²³ «Endënaŵ emeja kë hi gë acël, do eŋo dëw lëmëta ir këno wacëd Emanuwel, mëne ngëŋ “Kaxanu nëngaw këbo✧”.»

²⁴ And nëngëta ko aŋ, Yosef ri ko ðek er fel baŋo meleka ir Axwën in. Ata yen këŋo alindaŵ Mari.

²⁵ Bari ani nangër bana xali rëw këŋo lëmëta in. Ata Yosef yël këŋo oŵac or Yesu ol.

2

End bëšaki eŋ

¹ And rëw këno Yesu gër Betëlexem aŋ, Erod wun bax gër ebar ed Yude. Ata bëšaki bër xaniw bax gand Apën-eñan, ñatëgu këni gër Yerusalem, gër eyang ed Erod.

² Wëka këni: «Ro nde exo emun end Bëšëwif end rëw këno ecede eŋ? Gayikwa biyi emal edexëm el watëgu këmi elod gand Apën-eñan mëŋ yowaxënëgu këmi mi poxi gër lëngw irexëm, mo calexën.»

³ Ga wël këni eŋo, Erod emun eŋ, gë Bëyerusalem bën, wëlandëra këbi xali xurik.

⁴ Ata Erod wac këbi ðek bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën ebi mëka ba feye bax eno dëw Afexën an.

✧ 1:23 1.23 Esayi 7.14

⁵ Yaka këno: «Gër ebar ed Yude ro dëŋ, gër angol and Betëlexem. Ga ÿëgw ko wa alawñenel an:

⁶ “Wëj angol and Betëlexem aŋo, gër ebar ed Yude,

Ŝëf gër bangol bangwëlik band gër ebar ed Yuda hi këy,

ay gi ex na wa angol and toc.

Gër ndey na këno rëw ar kë wun

gër enëng end Isërayel, bulunda iram an[☆].”»

⁷ Ata Erod wac këbi yir fo bëšaki bëjo do wëka këbi eno pënëtan aye amëd and šanayak emal elo aŋ.

⁸ Ata ga lawën këbi gër Betëlexem, re ko: «Awa ŋatin tan en mëkaraw aye end lëmëta ijo eŋ. And këno watëgu aŋ, bakawëdën ijo ro ene nangënati mëŋ këme yed wëno bëte me poxi gër lëngw irexëm mo calew.»

⁹ Ga wëlër këni mondako gë emun eŋ, bëšaki bën xuca këni ond gër Betëlexem oŋ. Ata emal ed watëgu bani elod apën-eñan el lëngweli këbi. And ŋatëk gër ed hi baxo lëmëta aŋ, xwëšak.

¹⁰ Bëšaki bën ga wat këni emal el, nëngandëra këbi mbaŋ.

¹¹ Lil këni gër iciw ind bax ŋoŋband emal, sëk kënebi lëmëta in gë Mari, nëm irexëm. Na foxira këni do šale këno. Fëtëra këni bëkwëtaya bënd kodï bëŋ do šëmaxën këno gë oyël or wëlagu bani oŋ: kaŋe, gë ašururu ir xwëšëna bani gë angiri, do gë oŋ ond këni wacënd mir.

[☆] 2:6 2.6 Miše 5.1

¹² Ata sitin këbi Kaxanu në lakeli eno beê Erod amaÿi wãÿi aŋ. Mondako wãÿi këni kwël feña iêxe ond gër ebar edebën oŋ.

End egëreli ed Yesu gër ebar ed Misëra eŋ

¹³ And wãÿi këni bešaki aŋ, meleka ir Axwën in šanayaxën këŋo Yosef në lakeli do re ko: «Yosef, kanil eyëbi gëreli lëmëta in gë nëm gër ebar ed Misëra. Nëpaxëdën fën xali yatir këmi fel en maÿiw. Gayikwa Erod ašala ko šala eŋo đaw̃ lëmëta in.»

¹⁴ Ga nëngëta ko Yosef, xanin këbi kwël gëmëd fo lëmëta in gë nëm do wëla këbi gër ebar ed Misëra.

¹⁵ Fën ÿëpax bani xali šës ko Erod. Ata mondako ħata bax er re baxo Axwën Kaxanu paŋ gë alaŵënel in: «Asëñiŵën wăcëgu këmo exo canëgu gër ebar ed Misëra[☆].»

End enemi ed bëndoyer gër Betëlexem eŋ

¹⁶ And wata ko Erod mène anëka yifa këno bešaki aŋ, xoÿ ko xali xurik. Šëñëta këbi ocoroda odexëm ok eni ye gër Betëlexem enëbi đaw̃ërax đek bëtox bëtošan beŋ elod bënd bëniy bëki beŋ xali gër bënd bayik gër oyer. Mondako yëla baxo Erod kë fed gë amëd and fënëtan bano bešaki aŋ.

¹⁷ Ata ħatak er reya baxo Yeremi, alaŵënel ar Kaxanu in:

¹⁸ «Otes kë wëлинд gër angol and Rama, Otes do gë edenitaran kë wëлинд, Rašel këbi ÿaw̃ënd obaš orexëm ol,

☆ 2:15 2.15 Ose 11.11

Ayifara yo ayifara, axo ma ex na exo cësina,
gayik ani bo ex na, ðek sês këni✧.»

End omañi ond gër ebar ed Isërayel eñ

¹⁹ And sês ko Erod añ, meleka ir Axwën in
şanayaxën këño Yosef në lakeli gër ebar ed
Misëra.

²⁰ Fel këño: «Yosef, gërëgako kanil eyëbi
mañeli lëmëta in gë nëm gër ebar ed Isërayel.
Bër ÿandi babi aniyan andexëm bën anëka
nemira këni.»

²¹ Ata Yosef xani ko, wëd këbi lëmëta in gë nëm
do wäyeli këbi gër ebar ed Isërayel.

²² Barikan and wël ko mène Arëkelawos
bëtelik owun or sëm Erod ol gër ebar ed Yude
añ, yëda ko eni baka fën. Ata Kaxanu ga sitin
këño në lakeli, ñateli këbi gër ebar ed Galile.

²³ Ye ko ÿëpax këni gër angol and këni wacënd
Nasaret. Ata ñatak er re bani bêlawënel in:
«Abënasaret këno ÿana eno macënd✧.»

3

End epemëra ed Şaņ Batis eñ

¹ Amëd aņo, şanayaw baxo Şaņ Batis gër
ladawe ir gër ebar ed Yude, do ko femërand end
Kaxanu eñ.

² Er baxo rend: «Nëngwëtin ola orewën ol
gayik owun or gër orën ðam ex!»

³ Ata Şaņ Batis ex ar baņo rend ala wënel Esayi
an:
«Ala exëna ar kë xeñërand gër ladawe,
oniw orexëm ol kë rend:

✧ 2:18 2.18 Yeremi 31.15 ✧ 2:23 2.23 Esayi 42.6

“Ñanin fëña ir Axwën in!
 Debëtin bëpëña bënd ko xucaxën bëñ. ☆”»

⁴ Şaş Batis, acud and omban ond gelemba baxo şudand do baxo xapand enar gër edum. Eyamb yamb irexëm in ebax owure do gë dingën ibapuỹ.

⁵ Bëyerusalem bën, do gë ebar ed Yude el dek, gë dek ebar ed Yurëdeñ el, aye bani yend bura-bura gër ed hi baxo Şaş Batis.

⁶ Do mën abuyi babi buyind polo gër Yurëdeñ bër bax futënd poyoma beñëñenax bend ri këni bën.

⁷ Ata Şaş Batis wat këbi Ofariseñ do gë Osaduseñ odanjëm ga yow këni gër xobuyi. Re ko: «Wën ang bandën fo siti kën. Noỹo wa fel këñun mëne axor ex en kwëyëta kiti ind Kaxanu ind kë yowënd in?

⁸ Diyindën de ari bandixa band kë wşasinënd mëne anëngwëta dëñ nëngwëtak ola orewën ol.

⁹ Bari këren yëland na gayikako Abëraxam ex axarëk arewën an kën fexaxën. Kaxanu axor ko xor exo nëngwët oxaỹ oño dëñ ex gi obaş or Abëraxam.

¹⁰ Ado anëka wëd ko ecëngwa el exo tařaxën batëx bañ nëş gër odëmbët: atëx and ax dëwënd na odëwëreñwen ojekax yo, asař ko sař do exo đap gër xodux.

¹¹ Wëno abuyi këmun buyind gër men ex watixën mëne anëngwët nëngwët kën ola orewën ol. Barikan ar ke sëfëgund an këñun yana eñun buyind gë panga ind Angoc Amënek in do gë xodux ol. Mën fangak nëmëc wëno: ado

wëno axe ñap ex na mo pedët baped bandexëm bañ.

¹² Ekëda lëkaya ko gër ataxan andexëm exo pelëraxën gër ebar edexëm. Awëla ko wëla bële in exo cacëx gër akërukëru andexëm. Barikan enenar eñ alap ko lap gër xodux or ax d'omind na gë edomi.»

End xobuyi or Yesu eñ

¹³ Ata Yesu ga xaniw ko gër ebar ed Galile, yow ko Yurëdeñ, gër Şañ Batis, eño buyixën.

¹⁴ Barikan Şañ Batis añëp baxo hëpënd do ko rend: «Wëno wa ex ar ÿapëk eye buyi an, ecëñëxët yow këy gër ndam!»

¹⁵ Na re ko Yesu: «Buyile mondako dëñ gayikwa aÿap ÿapëk exe ñataye dek er ex şenene in.» Año fo wã ko Şañ Batis do buyi këño.

¹⁶ Ga ko şëpëta Yesu, hik fol orën ol. Wat këño Angoc and Kaxanu añ ga ko fedaw gër ndexëm ang edëxwëte epeşax fo.

¹⁷ Wëlik oniñ gër orën: «Ajo ex Asëñiñwën ar pëlot gër yomb iram an. Ata wëno mbañ ke nënganënd endexëm eñ.»

4

End Yesu do gë şabucara eñ

¹ Ata Angoc Amënëk añ wëla këño Yesu gër ladawe eño dix atëy gë şabucara in.

² And siwi ko Yesu, gëmëd gë goyat xali bakey ofëxw onax añ, xor këño enjo eñ.

³ Amëd aŋo, sëkaw këŋo Ayifa an, re ko: «Angëmëne Asëñiŋ ar Kaxanu ey, nëngwëtël oxaŋ oŋo ex gi eyamb yamb.»

⁴ Yaka ko Yesu: «Ga ŷëgw këni gër akayëta and Kaxanu: “Ala an aliya ko liyand gë dek eyeyan ed Kaxanu el, ax gi ex na gë eyamb yamb in fo✧.”»

⁵ Šabucara in wëla këŋo Yesu gër angol amënëk*. Ga xwët këŋo yaŋ gër ejur ed Aciŋ and Kaxanu,

⁶ re ko: «Angëmëne Asëñiŋ ar Kaxanu ey, ðapayal. Ax gi ex na nde aŷëgw ŷëgw këni: “Afel këbi fel omeleka odexëm ok endey eŋ do bën eni kaka gë otaxan odebën ok këdi këy lapa në ekaŷ✧”.» ⁷ Yaka ko Yesu: «Bëte aŷëgw ŷëgw këni: “Ax gi ex na monëŷali Kaxanu, Axwën arey an?✧”»

⁸ Šabucara in wëla këŋo bëte Yesu yaŋ në atënd acakax, ŷasindëra këŋo ðek owar or gër ngwën oŋ gë enjaran endeŷen eŋ.

⁹ Re ko: «Ayël këmi yël owar oŋo ðek angëmëne afoxi foxi këy gër lëngw iram eye cale.»

¹⁰ Yaka ko Yesu: «Wëj Sindan, nacëtale fa, gayikwa aŷëgw ŷëgw këni: “Poxiyind wayët gër lëngw ir Kaxanu, Axwën arey an, do caleyindo mëŋ fo✧.”»

¹¹ Ata šabucara in sebët këŋo Yesu. Sëkaw këno omeleka eno ðëba.

✧ **4:4 4.4** Acariyakinëm 8.3 * **4:5 4.5** Angol and Yerusalem aŋ këni wacënd mondako. ✧ **4:6 4.6** Calemoñëw 91.11-12 ✧ **4:7 4.7** Acariyakinëm 6.16 ✧ **4:10 4.10** Acariyakinëm 6.18

End Yesu gër ebar ed Galile eŋ

¹² And wël ko Yesu mène anëka sëra këno Șan Batis aŋ, nacëta ko gër ebar ed Galile.

¹³ Șan ko Nasaret in do rëfa ko gër Kafarënewum, ler gër bëŋa ir anjer and Galile aŋ, gër ebar ed xwën bani bandëwëra band Sabulon do gë Nefëtali.

¹⁴ Mondako ħata bax er re baxo alawënel Esayi in:

¹⁵ «Bër gër ebar ed Sabulon bën do bër gër ebar ed Nefëtali bën,

Bër lëgëk gër fëña ir ler gër anjer bën,

Bër lëgëk ekeg ed Yurëdeŋ bën,

gër ebar ed Galile ir benëng becëxe,

¹⁶ bulunda ir yëpak gër ecamëdan in,

watëk angoben atëm,

gër bër yëpak gër ebar ed ecamëdan bën,

gër ed yañëk ecës,

șanayak angoben atëm✧.»

¹⁷ Ata Yesu, amëd aŋo dëŋ yana baxo ko femënd mondako: «Nëngwët in ola orewën ol gayik owun or gër orën ol dam ex!»

End bësëfan bëŋanar eŋ

¹⁸ Akey amat, Yesu ko sëfand bëŋa ir anjer and Galile in. Wat këbi Simon, ar nëngwët baŋo Piyer an, do gë Andëre abinëm, ga këni lapëra owën gër anjer, bësëpët bër oxan ebani.

¹⁹ Yesu ga sëka këbi re ko: «Wën tefëgune tan mun di bëbar bër bela.»

²⁰ Ataŋ seb këni na owën oŋ do kwël sëf këno.

✧ 4:16 4.16 Esayi 8.23

²¹ Ga ye këni imbad, wat kënebi bër aminëmëra bêsëxe, bosëniw̃ bor Sebede, Şak do gë abinëm Şaŋ. Awëxëtëra bani wëxëtërand owën orebën oŋ gë sëm irebën polo në ikuluŋ. Yesu w̃ac këbi:

²² atañ seb këni kuluŋ in, gë sëm irebën ak, do kwël sëf këno.

End Yesu gër ebar ed Galile eŋ

²³ Ebar ed Galile el dek baxo sëfërand Yesu, do babi sëyalirand Bëşëwif bën gër baciw̃ bacaleya bandebën. Atëfëtan and owun or Kaxanu aŋ baxo femërand do afakën babi fakënënd bela bën oşëxwëra or ex yo do gë oseyi or ex yo.

²⁴ Ata mondako wëli bax õwac orexëm ol dek ebar ed Siri el†. Awëlanëgu bano wëlanëgund dek bër bax sorond bën, bër lëk babi ocëxwëra od ex yo bën, gë bër babi soronënd bëyël bën, gë bër gë şënan bën, do gë bëseyi bën. Dek babi fakënënd.

²⁵ Ata moñëmb bani yëmbënd bela bër baŋo sëfarand Yesu bën, gër ed ko ye yo: hik gër ebar ed Galile, hik gër ed Bangolepëxw, hik gër ed Yude, hik gër angol and Yerusalem, hik gër ebar ed ekeg ed Yurëdeŋ el.

5

End osëyali or gër etënd eŋ

¹ Akey amat, Yesu wat këbi bela bën bamëxwër bamëxwër, ga barëreŋu këni kap gër etënd. Ga yëpa ko, xeta këno bësëfan bërexëm bën.

† **4:24 4:24** Amëd aŋo, ebar ed Isërayel el do gë ed Siri el emun amat xwën bax. Gër Damas ebaxo gofërëner ilëngw in.

- 2 Ata ñebëta ko, këbi sëyalind mondako:
- 3 «Nëngandërayindëlebi bër sitarak gër onden
bën,
gayikwa bën xwënëk owun or gër orën ol!
- 4 Nëngandërayindëlebi bër kë sesërand
gërëgako bën,
gayikwa Kaxanu ayifara këbi yifara!
- 5 Nëngandërayindëlebi bër nënga këbi onden
bën,
gayikwa bën kë bëteli ebar el!
- 6 Nëngandërayindëlebi bër ÿandi këbi ola or
şenene
ang eyamb-yamb fo bën,
bër sel këbi ang men fo bën,
gayikwa Kaxanu ayël yël këbi eni yamb or
şenene ol xali eni med!
ayël këbi yël eni ceş xali efi ped.
- 7 Nëngandërayindëlebi bër gë axaÿënan bën,
gayikwa Kaxanu axaÿënan këño xaÿënan bën
bëte!
- 8 Nëngandërayindëlebi bër gë oŵëkw oŵënëk
bën
gayikwa bën ex bër këño wat Kaxanu bën!
- 9 Nëngandërayindëlebi şaland aketëxeta bën
gayikwa bën kë hi obaş or Kaxanu ol!
- 10 Nëngandërayindëlebi bër kënëbi rixërand në
end epëş ed fëş këni end şenene bën,
gayikwa bën xwënëk owun or gër orën ol!
- 11 Nëngandërayindëleñun ado enun cirërand,
ado enun dixërand, ado enun nagaşandërand
end ex yo në end oŵac oram.
- 12 Nëngandërayindëleñun, mandërayindën
onënga ol gayik amaşën atëm kën sëkëx

yaŋ gër orën. Enimin mondako banëbi rixërand bëlawënel bër Kaxanu bër lëngwatëgu këŋun gër ngwën bën.»

End ongal do gë angoben eŋ

¹³ «Wën ex ongal ond ebar oŋ. Bari angëmëne ongal oŋ axac xacëk, gë ine kë yëw gašëxe? Alexëx fo ex fac eni bëñërax bela bën?

¹⁴ Wën ex angoben and ngwën aŋ. Angol and yaŋ në etënd aŋ ax gind na monem.

¹⁵ Ani pëtënënd na lambo in do eni ɲob gë enëp, barikan yaŋ këni xawënd ebi ɲobaxënënd dek bër gër iciw bën.

¹⁶ Awa ola orewën ol ɲobayindëlebi bela bën, eni wataxënënd benjekax bend kën rind beŋ do eno cëkwaxën Sorix irewën Kaxanu, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an.»

End acariya do gë bëlawënel eŋ

¹⁷ «Këren yëland na mëne anëka yow këme me yepën Acariya aŋ do gë er reya këni bëlawënel in. Ame yow ex na me yepën, barikan me ɲata.

¹⁸ Dal in këmun felënd, enimin, xali ex dëxëta orën ol do gë ebar el, inger gimatak ax dëxëta na gër acariya, xali ex ɲata dek.

¹⁹ Awa ar kë lif apela and xurik ex ba gër acariya do ebi tëyalind bela bën eno tëfëteli an, ajo kë xuri ex ba gër owun or yaŋ gër orën. Barikan, ar kë rind er rek acariya in do ebi tëyalind bela bën eno tëfëteli an, ajo ar gapak ko hi gër owun or yaŋ gër orën.

²⁰ Mëŋ këmun felaxënënd, angëmëne or šenene orewën ol ax nëmëca ex na or bëšalen

do gë or Ofarisej ol, din an dîl na gër owun or gër orën.»

End oxoÿ eŋ

²¹ «Ax gi ex na nde awël wël kën er fel banëbi bëxarëk bërwen in: “Ax gi ex na monaw̃ ala. Ar këŋo law̃ yo ala, ar kiti exo.”

²² Barikan, wëno ga re këme, ar këŋo xoÿën yo abaÿe arexëm, ar kiti exo. Bëte ar këŋo re yo abinëm: “Wëj ašoÿik ey!” Bëxarëk bër Bëšewif bën ÿapëk eŋo kiti. Bëte ar këŋo re abinëm: “Wëj afënrëx ey!” ar gër xodux exo.

²³ Awa angëmëne šadaxa ye këy ey di gër angëb do fën ey kwitaw mëne abaÿe arey ÿeÿ xoÿën ki na,

²⁴ tebël šadaxa ijo na gër angëb ey mara en ketënëgu pere. Do and kën xetënëgu aŋ, bakaw ey ŋata šadaxa irey in.

²⁵ Angëmëne eŋun kucar gë ala do en yend ond gër kiti oŋ, wëlër in ngëŋ gër fëna këdi kën ħat exi dëxwëx gër axiti do axiti an exo cena eŋo pel anëkona an exi mëla gër përa.

²⁶ Dal in këmi felënd đamana ey canaxën gër epëra elo, kodî irey in dek këy nęcët.»

End orekar eŋ

²⁷ «Ax gi ex na nde awël wël kën er rek acariya in: “Ax gi ex na mondi orekar ol.”

²⁸ Barikan wëno ga re këme, ar këŋo nëkon yo asoxari do eŋo ÿandi eni đakido, anëka ri këni orekar ol gër emëkw edexëm.

²⁹ Angëmëne angës and liw̃ aŋ ki lënanënd eñëŋënax eŋ, nongoloyëtël ey đap caw!

Gayikwa pecanëlexi ey bayi gë angës amat, gë exi dëxw Kaxanu dek eman eñ gër xodux or ax d'omind na gë edomi.

³⁰ Angëmëne ataxan andey and liv̄w añ ki lënanënd eñëñenax eñ, kacal ey d'ap caw! Pecanëlexi ey bayi gë ataxan amat gë exi dëxw Kaxanu dek eman eñ gër xodux or ax d'omind na gë edomi.

End ecapër ed eñër eñ

³¹ «Acariya añ rek: “Ar këño feland asoxari arexëm an, pëxwënëleño kayëta ir ex sede ir acapëra[☆].”

³² Barikan, wëno ga re këme, ar këño fela yo asoxari arexëm xarak ax gi ex na në end orekar, në ecëñëta eño gër orekar. Do ar këño yër yo asoxari ar fela këño icën indexëm, në edi exëni orekar ol gë asoxari ajo.»

End eyaşar eñ

³³ «Awël wël kën bëte mëne afel fel banëbi bëxarëk bërewën: “Ax gi ex na monjaşar, barikan and këy yaşar gër oŵac or Axwën, dil ari er re këy in.”

³⁴ Barikan wëno, ga re këme, ax gi ex na dëñ monjaşar. Ax gi ex na monjaşar an: hik orën ol gayik añëpara and owun or Kaxanu añ ex.

³⁵ Ax gi ex na monjaşaran ebar el gayik ambëñaxën andexëm ex. Ax gi ex na monjaşaran bëte Yerusalem in gayik angol and emun etëm añ ex.

☆ 5:31 5.31 Malaxi 2.14

³⁶ Ado gaf irey in dëŋ ax gi ex na monjaşaran gayik emban gematak ay kor na ey peşën, bête ay kor na ey banëngënin end feşëk eŋ.

³⁷ Gër ed ebax ey yaşar, ga w̃a w̃a këy del “Awa”, bari ga h̃ëp h̃ëp këy del “Ali”. Gë ỹeỹ baş këy na, awa er şabucara ex.»

End emaşar eŋ

³⁸ «Ax gi ex na nde awël wël kën er rek acariya in: “Ar këŋo fëtinën yo ala angës, pëtinënëleno mën bête andexëm aŋ! Bête ar këŋo foyëtën yo ala añënga, poyëtënëleno mën bête andexëm aŋ!”

³⁹ Barikan wëno ga re këme mène axo gi ex na monjaka axeŋax ar ki rixërand an. Angëmëne ala exi cën gër añam and liw̃, bexënëlo and şame aŋ.

⁴⁰ Bête angëmëne ala exi kwëñexënënd gayik aŋandi ỹandi këŋo exi kan acud atëm aŋ, tebënëlo gë anëngwën ak.

⁴¹ Angëmëne ala nëyali ki na eyo dëbin edëb etibax në apakan amat dëbinëlo në bapakan baki.

⁴² Ar ki xarand an, yëlëlo do ar ỹandi këŋo eyo ñomëx an, këreyëŋo dëc na.»

End eŋan ed bërangoÿëra eŋ

⁴³ «Ax gi ex na nde awël wël kën er rek acariya in: “Balindëlexi end aşandax eŋ, do cusëlo arangoÿëra andey an.”

⁴⁴ Barikan, wëno ga re këme: ŋanindënëbi bër xoÿër këŋun bën, calenindënëbi bër këŋun rixërand bën.

⁴⁵ Mondako këni nangëraxën bela bën mène wën obaș or Faba Kaxanu hi kën, mëḡ ar ex yaḡ gër orën an. Enimin mëḡ key yo key këbi fioband gë eñan endexëm eḡ bela bën, hi këni bëxeÿax, hi këni bër ŝenene. Bëte abi dëcënd na tēb in, hi këni bër ŝenene hi këni bësëmbak.

⁴⁶ Angëmëne eḡun balënd end bër këbi balënd endewën bën fo, amașën and fe wa kën ŝotëx gër Kaxanu? Ax gi ex na nde bësëf bër ŝagale bën dëḡ mondako wata këni?

⁴⁷ Do angëmëne gë bëmaÿe bëndewën bëḡ fo kën ŝëmarënd, ecarax end fe wa kën rind? Ax gi ex na nde bësëmbak bën dëḡ mondako wata këni?

⁴⁸ Ang hi ko ŝenene Kaxanu, Sorix irewën ak, mëḡ ar ex yaḡ gër orën an, wën bëte giyin ŝenene mondako fo.»

6

End edëcara ed bëxaÿënaxik eḡ

¹ «Angëmëne benjekax kën rind, këren caland na enun wat bela bën. Angëmëne mama dëḡ kën rind enun wataxën, amașën an cotëx na gër Sorix irewën Kaxanu, mëḡ ar ex yaḡ gër orën an.

² And këyëbi rëcarand bëxaÿënaxik aḡ, kërey deyarand na poyoma eni cëkwaxën bela. Ax gi ex na nde mondako këni rind bëÿëḡënax bër kë labayand bën gër baciŵ bacaleya do gër opëña ond gër angol enëbi cëkwaxënënd bela bën? Dal in këmün felënd, mondako kë ŝanënd amașën andebën aḡ.

³ Barikan, wěj and këyëbi rëcarand bëxaÿënaxik aŋ, ataxan and šame aŋ kërex nangënd na er kë rind and liw̃ in.

⁴ Dëcarayindëbi bëxaÿënaxik bën xarak bela bën ani watënd na, do Faba Kaxanu mëŋ ar kë watënd er këy šonënd an, aŵaşën ki w̃aşën.»

End cale eŋ

⁵ «And kën šalend aŋ, kërenëbi tëfëtëlinde na bëÿëŋënax bër kë labayand bën. Moŋan ħan cale ind mokwëša lëf gër baciw̃ bacaleya in, do gë ind gër ocanditëra od opëña od gër angol in enëbi wataxënënd bela bën. Wëno d'al in këmun felënd, mondako kë šanënd amašën andebën aŋ.

⁶ Barikan, wěj and ki ŷandi ey cale aŋ, përal ebët ed aciw̃ anakaya andey el, ey calexën. Faba Kaxanu, mëŋ ar ki watënd an, ayakali ki yakali er këyo xarand gër ed beŋ in.

⁷ Bëte and kën šalend aŋ, këreŋun kurelinde na eyeyan el, bësëmbak bën kë yëland mëne monjeyan mbaŋ fo ko yakalinde Kaxanu.

⁸ Kërenëbi tëfëtëlinde na! Gayikwa Faba Kaxanu dek ko nangënd er ŷandi këŋun in d'amana eno karaxën.

⁹ Baxët in ang ŷapëk eno calend ak:
“Faba irebi, wěj ar ex gër orën an,
Mënëlex oŵac orey ol,

¹⁰ Yowëlex owun orey ol.
Dil gër ebar er ŷandi ki in
ang këy rind gër orën ak.

¹¹ Yëlindebo key yo key er këmi yamb in,

¹² Tëbanëlëbo bebër këmëni wënanënd bela bën

ang këmëni sebanënd ak biyi bëte bër këbo
wënanënd bën.

13 Këreyëbo teb na ebo naçëtarand do mi
mendërand. Dacëtëlëbo gër Aÿëñëanax!”

14 Angëmëne wën aseban kënëbi sebanënd bela
bën bamena band kënun wënanënd bañ,
Faba Kaxanu, mëñ ar ex yañ gër orën an,
aseban këñun seban wën bëte.

15 Bari angëmëne anëbi tebanënd na, añun
teban na de wën bëte bamena bandewën
bañ.»

End etiwi eñ

16 «And kën siwïnd añ këren kañëninand na
ang bëñëñëanax bër kë labayand ak. Bën ata
dëxas in dëñ këni ÿëñëninënd eni nangëraxën
bela bën mëne asiwi siwi këni. Dal in këmun
felënd mondako kë şanënd amaşën andebën añ.

17 Barikan wëj and këy siwïnd añ, dëxasal aye
do ey ceyaya angiri in gë gaf ak.

18 Bela bën këreni nang na mëne asiwi siwi
këy. Barikan, Faba mëñ ar ki watënd gër ed
beñ an, awaşën ki waşën.»

End napul eñ

19 «Këren kwëjënälind na napul ir şot kën gër
ebar ro in gayik axor ex ex yaner, axor ex eni
ñama oyame ol, bëte axor ex eni med bërek gër
ed wëxëta kën.

20 Barikan, tañindën napul in gër orën gayik
fën ax yaner na, oyame ani ñama na, bërek ani
nëxen na ofëra eni dekaxën lëf gër ed xwët kën.

21 Awa gër ed xwët këy napul irey in, fën ex
anjëlan andey añ.

22 «Bangës baŋ ang lambo fo ex gër eman. Do angëmëne bandey baŋ bamëngw ex ðek eman endey eŋ xërikërak.

23 Barikan angëmëne baciwëk ex, ðek eman endey eŋ ŝamëdanëk. Awa, angëmëne er këy yëland angoben ex in ax gi ex na angoben, wëj anëka xul ki ecamëdan el!»

End odendëran eŋ

24 «Ala ax kor na exo gi xadëp ir bëxwën bëxi ba ebi diyeninënd bela bëxi. Enimin afo eŋo cus aŋanar an do eŋo ŋan axinëm an, eŋo pëb aŋanar an do eŋo yaf axinëm an. Mëŋ ex, wën an kor na eŋun balënd gwër fo end Kaxanu eŋ do gë end kodï eŋ.

25 Mëŋ këmun felaxënënd këren dendërand na gër aniyandewën end er kën yamb eŋ, end kën er ŝëb eŋ, ba end banjëm band kën ŝuða eŋ. Aniyandewën aŋ xëbënëk nëmëc eyamb-yamb in, bëte eman eŋ xëbënëk nëmëc banjëm baŋ.

26 Ax gi ex na nde aye kënebi watënd ošël ol: ani nedërand na, ani kanarand na, bëte yoweÿ ani cacënd na. Barikan Faba Kaxanu, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an, këbi lëband. Ako nde yëla kën mëne endešën eŋ këŋo balënd nëmëc gë endewën eŋ?

27 Wën ang hi kën ako, noÿo wa kë xor exo baša bakey gër aniyandexëm gë odendëran ok?»

28 «Do ine cëŋ wata kën edendëran ed në end banjëm el? Ax gi ex na nde aye kën watënd opëtëfët od ondës ond gër apuÿ ok: ax diyenind na, bëte ax banënd na banjëm.

²⁹ Barikan, ado Salomon dëŋ gë dëk enjaran endexëm eŋ, mëŋ ar hi bax gë napul isëm an, ondës oŋo këŋo xucand oye ol.

³⁰ Gayikako Kaxanu kë ŷaŋënënd mondako ondës ond gër olen oŋ, ond ex ro doro do ecan gër xodux oŋ, aŋun dïn na nde nëmëc enjekax wën? Ata wën bër gë ekwëta etil hi kën de.

³¹ Këren dendërand na end er kën yamb eŋ, end er kën šëb eŋ, ba end banjëm band kën šudä eŋ.

³² Beŋo dëk bër aŋo kwëta ex na Kaxanu fo bën kë šaland wayët beŋo. Barikan Faba, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an, anang nang ko mäne aŷap ŷapëk en cotëra bebijo dëk.

³³ Calayindën pere owun ol do gë ola or šenene orexëm ol gër aniyan andewën. Ata fo këŋun sënd dëk bebër këŋun ŷandi en cot bën.

³⁴ Akey and ecan aŋ gë andexëm kë rendëra, wën këren dendërand na. Akey and ex yo, er kën šot in, pedindëleŋun.»

7

End enëp ed bela eŋ

¹ «Ax gi ex na mokiti bela bën këdi këŋun xiti Kaxanu wën bëte.

² Enimin, ang kënëbi xitind bela ak këŋun xiti wën bëte. Gë acariya and kënëbi sëyinënd bela aŋ fo këŋun wäšën wën bëte.

³ Inewä këy nëkonaxënënd atëxësëx and lëŋa këŋo abinëx aŋ do këy nemënd mäne wëj yer xëcar in lëŋa ki?

4 Ba mondake wa këy xor eyo pel abinëx: “Ñëmël mi dëxëtën atëxësëx and gër angës aŋ”, xarak wëj yer xëcar in lëŋa ki?

5 Wëj aÿëŋënax ar kë labayand hi këy. Dëxëtël wa pere xëcar ir gër angës andey in ey wataxën aye atëxësëx and lëŋa këŋo abinëx aŋ.

6 Këdi kënun ŝenaxën enun ŋatëra, kërenëbi yëlënd na ewënëk in odayët ok. Bëte këdi këni wëñëra oyeri ok, kërenëbi dapënënd na bambëxwëbëxw baŋ.»

End ekara ed Kaxanu eŋ

7 «Karayindëno Kaxanu enun yëlëraxën, calayindën en cotaxën, tēmbindën enun përetëanaxën ebët el.

8 Enimin ar kë xarand an, ayël këno yëlënd. Ar kë ŝaland an, aŝot këno ŝotënd. Do ar kë sēmbënd epëra an afërëtën këno fërëtënënd.

9 Ala nde exëna ang hi kën ro ako, ar këŋo yël itox indexëm ekaÿ and këŋo xara eyamb-yamb aŋ?

10 Bëte ala nde exëna ar këŋo yël andën and këŋo xara ekan aŋ?

11 Ax gi ex na nde ang xwëj kën yo anang nang kën eyël ed obaŝ orewën bëbër yek el? Awa Sorix irewën, mëŋ ar gër orën an, abal këŋo balënd nēmëc endewën eŋ do ayël këbi yël bëbër yek bën bër këŋo xarand bën!»

12 «Ang këŋun ÿandind enun dinënd bela ak, wën bëte dinindënëbi mondako fo. Mondako rek acariya aŋ, gë okayëta od bëlawënel ok.

13 Dilin gër ebët ed mërey, gayikwa ebët ed fëña ir kē wëland gër enemi el aŷang ŷangëk, do bëranjëm kē lilënd.

14 Mërey hik ðe ebët el do gë fëña ir kē ñatelind gër aniyen in, ani ñëmb ex na bër kē watënd bën.»

End bëlawënel bënëgwëê eŷ

15 «Titinayin, bëlawënel bënëgwëê kē yow na. Er këni hi fac-fac in ang opeŷ onambik fo xarak lëf-lëf in ang ojelemu okeŷax fo hi këni.

16 Gë odëwëreŷwen odebën ok, mëne ngëŷ gë bebër këni rind bën kënëbi ŷana enëbi pëlëtënd. Ax gi ex na nde ala ax kwëcand na reseŷ në andëmbën? Bëte ala ax kwëcand na ondan në apeb?

17 Atëx anjekax aŷ, odëwëreŷwen ojekax fo kē rëwënd. Atëx aňëŷenax aŷ, odëwëreŷwen oňëŷenax fo kē rëwënd.

18 Atëx anjekax aŷ, ax gind na gë odëwëreŷwen oňëŷenax, atëx aňëŷenax aŷ ax dëwënd na odëwëreŷwen ojekax.

19 Ax gi ex na nde atëx and ax dëwënd na odëwëreŷwen ojekax aŷ, asaŷ këni sawënd do eni ðap gër xodux?

20 Awa bëlawënel bënëgwëê bën, gë bebër këni rind bën kënëbi ŷana enëbi pëlëtënd.»

21 «Ax gi ex na ðek bër ke wacërand: “Axwën, Axwën” bën kē lil gër owun or gër orën, barikan afo ar kē rind oňandi od Faba ir yaŷ gër orën an.

22 Yatir këme bakaw gër ngwën ro mëni kiti bela bën, bëranjëm kē ŷana exe denitaxënënd. Ata bërëmar eni dend: “Axwën, Axwën ax gi

ex na nde paß gë oŵac orey ol bami yeyanënd ang bëlaŵënel, bëte paß gë oŵac orey ol bamëni ŵayënd bëyël bën gër bëla?” Bëjo bëte: “Axwën, ax gi ex na nde biyi gë oŵac orey ol bami rind becarax bëndanjëm?”

²³ Barikan er këme ŷana mëni yakand: “Wëno amun nang ex na de! Pacanaxëne wën bëŵëndëran bëjo!”»

End amatinali and baciŵ baki eŷ

²⁴ «Awa ar kë baxëtënd eyeyan edam do exo dind ang re këme ak, ang asoſan arenik ar bayëk aciŵ andexëm në aparëfac fo hi ko.

²⁵ Ga yowëk tëb in, ofesa oŷ yëmëk, ekoc el ſëñëk aciŵ aŷo: bari ax wëc ex na gayikwa edëda edexëm el gër aparëfac hi bax.

²⁶ Barikan ar kë baxëtënd yo eyeyan edam do axo dind na er re këme in, er këni wëndër gë afënirëx ar bayëk aciŵ andexëm në edini fo.

²⁷ Ata and yowëk tëb aŷ, oŷëm ol ſëñëk aciŵ aŷo. Ataŷ wëcëc do yëcarëk deŷ.»

²⁸ And ħata ko Yesu aŷ, bëla bën deŷ ſaran këbi ang babi sëyalind ak.

²⁹ Enimin gë or gapak babi sëyalind, ax gi ex na ang bëſalen bërebën ak.

8

End ar gë ameyë eŷ

¹ Yesu ga ħata ko ang babi sëyalind kap gër etënd ak, ſëla ko. Ata amëxwër and bëla aŷ këno sëfand bura-bura.

² Na xacëraw këŋo ar gë ameỹ, foxi ko gër lëngw irexëm do ko rend: «Axwën, ga ŷandi ŷandi ki, axor këy xor eye mënën me pak.»

³ Yesu ga hëmba këŋo, re ko: «Awa aŷandi wa ŷandi ke, mënël!» Ataŋ ala ajo wën ko ga šanëk ameỹ aŋ.

⁴ Ata Yesu fel këŋo: «Awa ala këreyëŋo pel na de! Barikan, yel exi nëkon ašadaxan an ey dixën šadaxa ir ewunëtan in, ang ŷëgw ko Moyis ak eni nangëraxën bela bën osede orey ol.»

End emun end ocorođa eŋ

⁵ Ga xucak eŋo, Yesu ko wãŷind gër Kafarënewum. Ga ko hiat, emun end ocorođa xacëra këŋo do këŋo xarand:

⁶ «Axwën, ariyenin aram an šëxwërak gër iciw̃, ata mbaŋ exo.»

⁷ Yaka ko Yesu: «Wëno ayeli këme yeli mo pakën.»

⁸ Ata re ko emun end ocorođa eŋ: «Axwën, adokiŋ wëj nde ey ŋat gër yangana iram? Axe ñap ex na! Barikan, yeyanël tuŋ emat ata ko fak ariyenin aram an.

⁹ Gayikwa wëno dëŋ ariyenin ar bëlëngw bëram hi këme do ari këme rind ang këne felënd ak. Wëno bëte gë ocorođa od këmëni lëngwën hi këme. And këmo lawën ibat aŋ, aye ko yend, and këmo wãc išëxe aŋ, exe təkaw. Bëte and këmo fel ariyenin aram exe din ŷeỹ aŋ, ari ko rind.»

¹⁰ Yesu, ga baxët këŋo emun eŋo, nëngan këŋo endexëm eŋ. Ata fel këbi bër baŋo sëfërand bën: «Dal in këmun felënd, ado gër wën Bëyisërayel

ro dëŋ, elod amo wat ex na ar gë ekwëta edako rako an.

¹¹ Ga re këme, akey amat, bebët yo bebët këni xaniraw bela bëranjëm enëbi ketëna Abëraxam, gë Isak do gë Yakob gër ñambëran ind gër owun or gër orën.

¹² Barikan obaâ or gër owun ol, aŵaÿ kënëbi ŵaÿ gër ecamëdan ed fac. Mondako këni ÿana eni denitand do eni ñatënd ebasa el.»

¹³ Ata ga ñata ko eŋo, fel këŋo emun end ocoroŋa eŋ: «Maÿil! Ga xwëta këye ako, afak ko fak ariyenin arey an!» Ata ga yeyan ko mondako fakëx ko ariyenin an.

¹⁴ Ga xucak eŋo, Yesu ye ko gër iciŵ ind Simon Piyer. Sëk këŋo ayaraŵën isoxari ir Simon Piyer ga šëxw këŋo.

¹⁵ Yesu ga ñëmba këŋo na, ayaraŵën ar Simon Piyer xoc këŋo ataŋ acëxwël aŋ. Ata xani ko xwiriš ebi dëba.

¹⁶ Genëka, wëlanëgu këno bër gë bëyël bëranjëm. Ga xeÿan këbi na, bëyël bën šan këni gër bela do fakën këbi bëte dek bëšëxwëra bër wëlaraw banëbi bën.

¹⁷ Mondako ñata bax er re baxo alawënel Esayi in end Yesu eŋ:

«Mëŋ lëbinak toro indebi in,
Mëŋ nëmbak ocëxwëra odebi ok.»

End etëf ed Yesu eŋ

¹⁸ And wata ko Yesu mëne në eñëmbërëgu exëni bela bër xeta baŋo bën, fel këbi bëšëfan bërexëm bën eni kegëta anjer aŋ!

¹⁹ Ata ga këni ye ond gër anjer oŋ, aŝalen abat xacëra këbi do ko rend: «Asëyali, asëyali, wëno gër ed këy ye yo, asëf këmi sëf.»

²⁰ Yaka këŋo Yesu: «Ax gi ex na nde anang nang këy mëne ojakëra ok gë oŵayï exëni, do oŝël or gër orën ol, gë oyël exëni? Bari wëno Asëñiŵ ar ala an, ado gë aňombe ak dëŋ axe gi ex na.»

²¹ Ata gër amëxwër and bësëfan rëŵ ko bëte ala: «Axwën, wëno cëŋ faba nemik! Tebanële tan me ye mo mëxwëtar pere.»

²² Ata Yesu yaka këŋo: «Tebëlëbi bësësëk bën eni mëxwëtar do wëj tëfëguye wëno!»

End ekoc ed gër anjer eŋ

²³ Yesu gë bësëfan bën fëra këni gër ikuluŋ do këni xegëtand.

²⁴ And hi këni mërëxand gër anjer aŋ, ñatëguk tëb ind gë ekoc etëm. Ata men oŋ kë xanind bomeŋ bomeŋ xali kë rëmbayand ikuluŋ iŋ. Yesu mëŋ, këŋo raŝënd yem.

²⁵ Ata bësëfan bën ga bu këbi, sëka këno do këno nëngëtënd: «Axwën, Axwën ecëselebo de! Pexënëlëbo!»

²⁶ Ga nëngëta ko, wëka këbi: «Ineŵa yëdaraxën kën go? Ineŵa ex ekwëta etil ed ŝot kën elo?» Ga xani ko na, xeŷan ko anjer aŋ gë ekoc el. Ata yeriri!

²⁷ Ga ŝaran këbi bësëfan bën këni wëkarënd: «E ala ajo? Ado anjer aŋ gë ekoc el dëŋ abaxëtën këno baxëtënënd!»

End bër gë bëyël eŋ

28 Yesu gë bësëfan bën ga xegëta këni, ñat këni gër ebar ed Bëgadara. Ata xacëra kënëbi bësöšan bëxi bër gë bëyël. Gër oñeg şanëgu bani do yigën bani xali. Ado ala abax yëxw na exo kuca fëña ir oñeg in.

29 Ga ñat këni gër ed hi baxo këni xeÿënd: «Xey wëj Asëñiŵ ar Kaxanu, inewña yowaxënëgu këy ro? Ba eyëbo narën nde yow këy xarak ax ñat ex na amëd aŋ?»

30 Nacët ako, bambëxwëbëxw banëbi xadacërand na.

31 Ata bëyël bën këno xarand Yesu: «Këla ga ŵa ŵa këy, cëñëtalëbo mëni d'il bambëxwëbëxw baŋo fën!»

32 Ata re ko Yesu: «Yeyin!» Ga şan këni gër bësöšan bëxi bëjo, bëyël bën lil kënëbi bambëxwëbëxw baŋ. Bambëxwëbëxw baŋ hër këni gand engew ler gër bëña ir anjer, latira këni polo gër men do noÿeli këbi dek kece in.

33 Bëxadac bën şapër këni bër, hërëra këni xali gër angol reyarax këni dek end bër gë bëyël eŋ.

34 Ata dek angol aŋ xacëra këno Yesu. Sam ga wat këno, xara këno exo ñawëta ebar edebën el.

9

End aseÿik eŋ

1 Ata Yesu baka ko polo gër ikuluŋ, xegëta këni gë bësëfan bën anjer aŋ do kwël ŵaÿi këni gër angol andebën.

2 Na gër ed ñat bani, lëbiw këno aseÿik në angaw. Gogo nde ga nang ko Yesu mëne bëjo axwëta xwëta këno. Fel këno aseÿik an:

«Asëñiŵën kapinal, wëno anëka seban këmi bamena bandey baŋ.»

³ Ata bësälén bër ebax na bën këni rend: «Në ecir eŋo Kaxanu.»

⁴ Ga nang ko Yesu ang bani yëland ak, wëka këbi: «Wën inewã ojëlan oñëñënax oko gër owëkw orewën?»

⁵ Inewã saxëk me de: “Anëka seban këmi bamena bandey baŋ nde”, ba: “Kanil, ey dëkw ebën edey el ey yexëra nde?”

⁶ Barikan en nangaxën mëne wëno Asëñiŵ ar ala an, ašot šot këme or gapak or mëni tebanënd bela bën gër ebar ro bamena baŋ, në epelemo aseŷik an: “Kanil, ey međ angawŵ andey aŋ do ey maŷi!”»

⁷ Ata na dëŋ aseŷik an xani ko xwiriš do kwël wãŷi ko.

⁸ Ga wat këni ecarax eŋo, amëxwër aŋ yëdara këni, ata këno šëkwand Kaxanu mëŋ ar yël këbi bela panga itëm ind mondako an.

End Maco eŋ

⁹ And xani ko Yesu okucan aŋ, wat këŋo asošan ar këno wăcënd Maco ga ŷëpa ko lëf gër aciŵ and bësëf bër šagale. Fel këŋo: «Wëŋ tëfëguye!» Ata xwiriš Maco do kwël sëf këŋo.

¹⁰ Ga ŷëpara këni gër iciŵ ind Maco, yowëraw këni bësëf bër šagale do gë bëwendëran bëranjëm eni yambëra gë Yesu do gë bësëfan bërexëm bën.

¹¹ Ga wat këni eŋo, ofarisenŋ ok kënëbi hëbandërand bësëfan bën: «Inewã këni yambëraxënënd asëyali arewën an gë bësëf bër šagale bën do gë bëwendëran bën?»

12 Ga wël këbi Yesu, yaka ko: «Bêšëxwëra bën kë yend gër axora, ax gi ex na bëbëngw bën.

13 Ata yeyin en tëyax er w̃acayak eyeyan elo in: “Er w̃ëka këmun wën bulunda iram in, en gi gë axayënan do enun balërënd, ax gi ex na en dind ocadaxa.” Wëno bëwendëran yow këme mëni pel eni nëngwët ola orebën ol, ax gi ex na bër šenene✧.»

End etiw̃i eŋ

14 Ata ñatëgu këni bësëfan bër Šaŋ Batis bën, w̃ëka këno Yesu: «Ineŋa bayik ani tiw̃ind na bësëfan bërey bën ang këmi siw̃ind laŋ biyi gë ofarisenj ak?»

15 Yesu yaka këbi: «Ođawo od šambenjar ir kë yërënd ok axor nde këni xor eni caminarand xarak gër ekana bayi këni? Ayow kë yow bakey band këni šapër baŋ, amëd aŋo këni siw̃i.

16 «Ala ax kadënd na anjëm akarëk gë angašax gayikwa angašax aŋ ata kë reg akarëk aŋ do ex ŋesi kaš-kaš.

17 Bëte andamat fo ex, ala ax cëlënd na ngoy ingaf në bamote bakarëk. Angëmëne ala exo di mondako, bamote baŋ kë fëtira ex nexënara do ngoy in ex dexira. Në bamote bangašax yapëk mocël ngoy ingaf in ex gixën momëxwëta.»

18 Ga këbi felëra mondako, ñatëgu ko alëngw ar aciŋ acaleya. Foxi ko gër lëngw irexëm ko rend: «Asëyali endënaŋ endam eŋ ecede-ecede xoti ko, yeye eyo ŋëmba ata ko liya gašëxe.»

19 Ata Yesu gë bësëfan bërexëm bën sëfër këni gë ala ajo.

✧ 9:13 9.13 Ose 6.6

²⁰ Ata fed këni gër fëña gë asoxari ar baņo yexayaxënënd oŝat elod bëniy epëxw gë bëki. Ga nëfënëfa ko gër enga, sëkën këņo Yesu do xwixwëta ko ambana and acud andexëm aņ gand epoy.

²¹ Rixën baxo mondako asoxari ajo, axwëta xwëta baxo: «Exe kaÿënd yo me kwixwëta banjëm band Yesu baņ afak këme fak.»

²² Sam ga xwixwëta ko tuņ, Yesu ŝena ko. Ga wat këņo asoxari an, re ko: «Abiwën kapinal! Ga xwëta këye pakël!» Ataņ kwël na fo fak ko.

²³ Ata ñat ko Yesu gër iciw ind alëngw ar aciw acaleya. Sëk këbi bëfarix bër bacëroti do gë amëxwër and bela ga këni bara ofarix ol gë otes ok.

²⁴ Ata re ko Yesu: «Pacanayin, endënaw eņ araŝ fo këņo raŝënd, axo cës ex na.» Barikan, ga wël këno këni yepënënd er re ko in.

²⁵ And nęcëtëra këbi amëxwër aņ, Yesu lil ko gër ed ren bano. Ga lëk këņo gër ataxan, endënaw eņ xani ko kwengweremët.

²⁶ Ata wëlik endey eņo đek ebar ed Galile el.

End bëŝiwëk bëxi eņ

²⁷ And fakët ko Yesu oņe aņ, bëŝiwëk bëxi këno sëfand do këni xeÿënd: «Asëniw ar Dafid, Asëniw ar Dafid, kaÿënanëlexi wa biyi!»

²⁸ Ga ñat ko gër iciw, sëka këno. Ata wëka këbi: «Axwëta nde xwëta këne mëne axor këme xor mun pakën?» Yaka këni: «Axwën, axwëta xwëta këmi.»

²⁹ Ga këbi hëmba gër bangës ko rend: «Awa ga xwëta këne ako, pakiyin!»

³⁰ Ga šiŵëta këni, Yesu xëŋa këbi eni cësinali eŋo.

³¹ Barikan bën ga šan këni na, gër ed këni ye yo bani reyard end Yesu eŋ.

End amuma eŋ

³² And ye këni bëšiŵëk aŋ, wëlaw këno bëte amuma and lil baŋo ayël.

³³ Yesu, ga necët këŋo ayël ajo, amuma ko yeyandërand aye. Ata amëxwër aŋ ga šaran këbi, këni rend: «Awa elod ane wat exe na end ako rako eŋ ro gër ebar ed Isërayel!»

³⁴ Barikan, ofariseŋ ok këni rend: «Gë panga ind emun end bëyël inŋ këbi necëtënd bëyël bën gër bela!»

³⁵ Ga xucak eŋo, Yesu ko sëfërand bangol baŋ: batëm baŋ, do gë batil baŋ, do ko femërand Atëfëtan and owun or Kaxanu aŋ gër baciŵ bacaleya. Bëte afakën babi fakënënd bela bën ošëxwëra or ex yo.

³⁶ Ga wat këbi bela bën bamëxwër, bamëxwër, xaŷënan këŋo gayik er hi bani ang opeŷ od gë axadac këm fo.

³⁷ Ata fel këbi bësëfan bërëxëm bën: «Eka-nara ed eyamb el dëk ŷëmbëk, bari bëxana bën ani ñëmb ex na.

³⁸ Awa caleyino axwën eyamb ebi bašaw.»

10

End oparëxanda epëxw gë oki eŋ

¹ Akey amat, Yesu wëac këbi bësëfan epëxw gë bëxi bërëxëm bën do yël këbi panga ind enëbi necëtaxënënd bangoc bañëŋenax baŋ gër bela

do bête enëbi pakënxënënd ošëxwëra or ex yo do oseÿi or ex yo.

² Mondako ebax omac od oparëxanda epëxw gë oki ok: Simoŋ ar nëngwët baŋo Piyer an, do gë Andëre abinëm; Šak gë Šaŋ bosëñiŵ for Sebede.

³ Filip gë Barëtelemi, gë Toma, gë Maco, asëf ar šagale an. Šak, asëñiŵ ar Alëfe an, do gë Tade.

⁴ Simoŋ aŵëran an do gë Yuda Isëkariyot, ar lëxw baŋo Yesu an.

End andiyen and oparëxanda eŋ

⁵ Bën ebax epëxw gë bëxi bër lawën babi Yesu bën. Damana eni yexën, šapela baŋo yël babi: «Këren yend na gër bër ax gi ex na Bëšëwif bën, bête këren dilënd na gër šangol šand Bësamari baŋ.

⁶ Yeyindën gër Bëyisërayel bër nambërak ang oyel fo bën.

⁷ Pemërayindën tar fëña in mène owun or gër orën ol đam ex.

⁸ Pakëninđënëbi bëšëxwëra bën, kaninindënëbi bëšësëk bën gër ecës, mënëninđënëbi bër gë amey bën. Nęcëtindënëbi bëyël bën gër bela. Ang xaÿënan këŋo Kaxanu wën ak, wën bête kaÿënanindëleŋun mondako fo bela bën.

⁹ Ÿoweÿ këren penand na: ax gi ex na kaŋe, ax gi ex na kodı, ax gi ex na yawale, ax gi ex na wešeni gër enar end gë bëmboto.

¹⁰ Bête Ÿoweÿ këren penand na: ax gi ex na ambaš, ax gi ex na bacud baki, ax gi ex na šaped band enëmba, ax gi ex na ošet. Ax gi ex na

nde arandiyen an alëba këno lëband gër ed ko riyenind?»

¹¹ Ata re ko bëte Yesu: «Gër ed kën ñat yo hik angol atëm, hik ingol itil, mëkayindën ba ala exëna ar ÿapëk enun kwëtaya. Angëmëne ala exëna ar xwëtaya këñun bayiyin gër iciw̃ indexëm xali yatir kën xuca.

¹² Gër iciw̃ ind bër kën ñat, cëmayindënëbi.

¹³ Angëmëne bër gër iciw̃ iño bën gë emëkw ed êenene xwëtaya kënun, așot këni șot obetak orewën ol. Bari angëmëne anun kwëtaya ex na gë emëkw ed êenene, obetak ol wën këñun bayi.

¹⁴ Angëmëne en ñat në iciw̃ ba në angol do bela bën eni ñep enun kwëtaya in, canin gër iciw̃ iño ba gër angol año, pëxwëcayindën obar od lëkak gër osapar orewën ok.

¹⁵ Dal in këmun felënd, yatir kiti ind Kaxanu bela bëjo ayëka këbi yëka nëmëc Bësodom do gë Bëgomor bën.»

End toro ind në end Yesu en

¹⁶ «Awa ga këmun lawënënd ako en pemërand end owun or gër orën en, anëka hi kën ang oyel or șit në ojëlemu fo. Awa perënayindën ang bandën fo, do bëngwin ang olëxwëte oxwël kwël fo.

¹⁷ Titinalindënëbi Bëșëwif bën gayik alëxw kënun ÿana enun dëxwënd gër kiti. Bëte mban kënun ÿana enun këmërand gër baciw̃ bacaleya bandebën.

¹⁸ Awëlara kënun ÿana enun mëlarand gër kiti. Awëlara kënun ÿana enun mëlarand në end oñac oram gër bëlëngw do gër bemun en

deyaraxën endam eņ: gër Bêšewif, do gër bër ani gi ex na Bêšewif.

¹⁹ Barikan and kënun lëxw gër bëxiti aņ, kërenun bëlanënd na ang kën yeyan ak ba ang kën yaka ak. Ata amëd aņo dëņ kën ŷana en nangënd ang kën yaka ak.

²⁰ Angoc Amënëk and Sorix irewën and ex gër owëkw aņ kē ŷana eņun pelënd ang kën yeyan ak.

²¹ Bër hik ekun ebat bën alëxwër kēni ŷana eni dëxwër gër ecës nē end owăc oram: obaš ol eni dëxwër, bëxarëk bën enëbi dëxwënd obaš orebën ol do obaš ol enëbi dëxwënd bëxarëk bërebën bën.

²² Ata nē end owăc oram bela bën dek kënun šusëra. Barikan, ar kē xemëna an, ar kē lëkaya endam xali gër ecës an, afex ko fex.

²³ And kënun narën nē angol aņ, gërin nē acëxen. Dal in këmün felënd, an paŷ na bangol band gër ebar ed Isërayel baņ me bakaw wëno Asëñiw ar ala an.

²⁴ Asëfan an aņo kucand na onëngëran asëyali arexëm an. Bëte xadëp in aņo kucand na or gapak axwën arexëm an.

²⁵ Gilexo tuņ asëfan an ang asëyali arexëm ak, do xadëp in ang axwën arexëm ak. Angëmëne wëno axwën an, ašus šus këne xali wăc këne Ÿëngëtir, kaš kënun šus wën bëram bën.

²⁶ Bari wën kërenëbi yëdand na bela bën gayik er šonayak ax bo na, dek kē futar.

²⁷ Bëte er kēni šësinalind bela ax bo na nangërarëxe. Mëņ ex, er këmün felënd gëmëd in, deyarayindën goyat. Do er këmün nëkënëkand in, kwëšayindën yaņ gër oyur or

baciw̃ en pemaxën.

²⁸ Kërenëbi camënd na bër kë lawënd eman fo bën xarak yowëỹ ani koranënd na enjẽw̃ eñ. Camindëno ar kë lapënd enjẽw̃ eñ do gë eman gër xodux an.

²⁹ Ax gi ex na nde gë atama and kodfi amat kënebi yëcënd bëndër bëki? Barikan, inder gimatak ax wëcënd na gër ebar xarak ax gi ex na Sorix irewën w̃ak.

³⁰ Yama mëñ emat emat ko fënënd omban ond ex gër ogaf odewën oñ.

³¹ Këren yëdarand na, endewën këño xwëbënanënd nëmëc gë end bëndër bëndanjëm eñ.

³² Mëñ ex, ar kë reyarand yo gër bela mëne aram hi ko, wëno bëte mondako fo këmo ỹana mo pelënd endexëm eñ Faba, yañ gër orën.

³³ Barikan ar ke yaxëta yo gër bela wëno bëte mondako fo këmo yaxëta gër Faba yañ gër orën.

³⁴ «Këren yëland na mëne angwëlëra w̃ëlaw këme gër ebar ro. Barikan në end ow̃ac oram këbi ỹana ebi kucarërand bela bën.

³⁵ Sëm in ebi kucarënd gë asëñiw̃, nëm in gë abiw̃, nëm ir eñër in gë alindaw̃ ar asëñiw̃.

³⁶ Ala ar ex yo, gë bër ekun edexëm bën dëñ këbi ỹana ebi kucarënd në end ow̃ac oram.

³⁷ Awa ar këño bal end nëm ba end sëm nëmëc gë endam an, año ñap na exo gi asëfan aram. Bëte ar këño bal end abiw̃ ba end asëñiw̃ nëmëc gë endam an, año ñap na exo gi asëfan aram.

³⁸ Ar këño xey exo toro ba exo cës në end ow̃ac oram an, año ñap na exo gi asëfan aram.

³⁹ Ar këŋo ŷandi exo kwël aniyan andexëm an, anemin ko nemin. Barikan, ar kë nemin aniyan andexëm në end oŵac oram an, afexën ko fexën.

⁴⁰ «Ar këŋun xwëtaya yo në end oŵac oram, wëno dëŋ xwëtaya ke. Bëte ar ke xwëtaya an, ar laŵënëgu ke an xwëtaya këŋo.

⁴¹ Ar këŋo xwëtaya yo alaŵënel në end oŵac oram, amašën and alaŵënel ko šot. Bëte ar këŋo xwëtaya yo ala gayik ar šenene exo, amašën and ar šenene ko šot.

⁴² Ar këŋo yël yo në end oŵac oram, men ond exo ceŋ, ado exo gido ar ŋak gër bësëfan, ðal in këmun felënd, ašot ko šot amašën andexëm aŋ.»

11

End bësëfan bër Šaŋ Batis eŋ

¹ And ŋata ko Yesu ŋapela ŋand babi yëlënd bësëfan epëxw gë bëxi aŋ, xani ko do kwël ye ko. Ebi tëyalirax do exo pemërax end Kaxanu eŋ gë angol, gë angol ebar ed Galile el ŷandi baŋo.

² Xarak amëd aŋo Šaŋ Batis gër epëra hi baxo. Ga wël ko becarax ŋend baxo rind Kërisët beŋ, laŵën këbi bësëfan bërëxëm bën.

³ And ŋat këni aŋ, ŵëka këno Yesu: «Wëj nde ex Afexën ar këmo šenind an? Angëmëne ax gi ex na wëj, ba mo cëni nde ašëxen?»

⁴ Yesu yaka këbi: «Yeyin eno tëfëtanëx Šaŋ Batis er kën wëlënd do kën watënd in:

⁵ në eciŵëta exëni bëšiwëk bën, në epak exëni bëseŷik bën, në emën exëni bër gë amey bën. Bëte në ewëlëra exëni bër abax wëlëra na bën. Bëte në ekani exëni gër ecës bëšësëk bën do Atëfëtan aŋ në enangën exëni bëxayëanaxik bën.

⁶ Awa, nenganderalenjo ar anjo njepegenand na endam an.»

⁷ Ata ga baka keni berolawen ben, Yesu kebi wekand bela ben end San Batis en: «Inewa wategu ken ger ladawe? Andes and ke leferirand ekoc nde?

⁸ Mondake hi ko ar ye ban eno wategu an? Ar sudak banjem banjekax nde ex? Ax gi ex na nde ber ge banjem banjekax ben ger eyang ed emun hi keni?

⁹ Do inewa ye ban ger ladawe? Eno wategu alawenel ar Kaxanu nde? Ga re keme, ar wategu keno an nemec alawenel exo.

¹⁰ End San ijo en yegw keni mene Kaxanu rek: «Awa ne edengwalilemo arolawen an exi nacan fena in.»

¹¹ «Dal in kemun felend, ala ax gi ex na ar rew keno mondew do xuca keno San Batis or gapak ol. Barikan, ar xurik ex ba ger owun or ger oren an xuca keno.

¹² Elod ga yow ko San Batis xali doro, bela ben ne enyetera exeni eni dil ger owun or ger oren.

¹³ Gayikwa dek okayeta od belawenel ok do ge acariya an areya reyak end owun or ger oren en xali ger San Batis.

¹⁴ Do angemene awa wa ken er kemun felend in, San ijo ex wa alawenel Eli ir ebax exo bakaw in.

¹⁵ Ax gi ex na nde dek fo wel ken? Awa!

¹⁶ «Ge noben kemeni watinali bela ber ge okey oko ben? Ata ang obas or ke wekenarand ne yangana ir angol fo hi keni. Mondako kenebi rend becandaw ben:

17 “Farixën këmun acëroti aŋ, an man ex na. Bëte yëwën këmun ojëkan od oÿaw, an tes ex na.”

18 Ga yow ko Şaŋ Batis, abaxo yamb na ecemar, abaxo şeş na ngoy, wën re kën mëne gë bëyël exo.

19 Ga yow këme wëno Asëñiŵ ar ala an, këme yambërand do këme şebërand, do këne rend: “Ajo ñambëran gë oşeş fo xwënda ko. Bëte lawo ir bësëf bër şagale do gë bëwendëran fo hi ko!” Barikan, orenik or Kaxanu ol gë er ko rind ala arexëm in kë şanayand er şenene.»

End eŋëp ed end Yesu eŋ

20 Ga xucak eŋo, Yesu këbi rexërand bela bër gër bangol band gër ed ri baxo becarax bendanjëm bën gayik ano kwëta bana, bëte ani nëngwët bana ola orebën ol.

21 Er baxo rend: «Wën bër gër bangol band Koraseŋ do gë Betësayida bën, mbaŋ wë këŋun! Kido becarax bend wateli këne wën beŋ bër gër angol and Tir do gand Sidon bën wat bax, awa wa doni endam eŋ, bëte anëngwët nëngwët doni ola orebën ol. Ado gë ojabote doni labayand, eni kaŋëninand do eni panayand eyëwën el.

22 Ga re këme, yatir kiti, bër lëgëk gër Tir do gë Sidon bën këbi sax gë wën.

23 Do wën bër gër angol and Kafarënowum bën cëŋ, yëla kën Kaxanu xali yaŋ gër orën nde këŋun fela? Bëtëdëŋ, gëd gër wur ir bësësëk këŋun lat. Kido becarax bend wateli këne wën

beŋ bër gër angol and Sodom bën wat bax, xali doro bayi doni.

²⁴ Ga re kême, yatir kiti, bër lëgëk gër ebar ed Sodom bën këbi sax gë wën.»

²⁵ Ga ñata ko eŋo, Yesu re ko: «Faba, wëj Axwën ar orën gë ebar an, aye ri këy. Aye ri këy ga sana këyëbi obaš eni nang bend šon këyëbi bëxarëk do bër gë orenik beŋ.

²⁶ Eyo Faba aye ri këy gayik mondako ŷandi ki ex gi.

²⁷ «Beŷ bën đek sebënan ke Faba, bari ala axe nang ex na wëno Asëñiŵ, Faba fo nang ke. Bëte ala aŋo nang ex na Faba ang ax gi ex na wëno Asëñiŵ do gë ar ŷandi ke mo nangën an.»

²⁸ Ata Yesu fel këbi bela bër hi bax na bën: «Tëkawëne wën đek bër sëkwërak do šëmura këŋun bën, ata këmün rëca en teyëta.

²⁹ Mayin oxadac oram ol, mayin mun tëyali, gayikwa mbaŋ liki kême, bëte mbaŋ nëngak emëkw edam el, ata fo kën seyëtali benjëŵ bendewën beŋ.

³⁰ Oxadac oram ol onëngax ex, bëte er këmün lëbin in ax tiŋ ex na.»

12

End akey and eteyëta eŋ

¹ Yesu gë bësëfan bërexëm bën bax xucand në ocënga od bële, yatir akey and eteyëta. Ata Bësëfan bën ga xor këbi enjo eŋ, këni wîšand banjëra baŋ do këni yakënd.

² Ofariseŋ ok ga wat kënëbi na, re këni: «Er këni rind bësëfan bërey in, ax ñap ex na đe yatir akey and eteyëta ang rek acariya ak.»

³ Barikan Yesu yaka këbi: «Wën an pën ex na nde er ri baxo Dafid in and bot babi enjo aṅ mënḡ gë bër engä endexëm bën?»

⁴ Ax gi ex na nde alilën lilën baxo gër Aciwĩ and Kaxanu mburu icëbax inḡ? Do ax gi ex na nde ayamb yamb bani xarak aḡi ñap ex na mënḡ gë bër engä endexëm bën gayik ani gi bana bësädfaxan? ⁵ Bëte an pën ex na nde gër acariya and Moyis mëne gë bakey band eteyëta baṅ bësädfaxan bën ayepën këni yepënënd ošëba or akey and eteyëta ol, lëf gër Aciwĩ and Kaxanu, xarak ani menënd na?

⁶ Ga re këme, wëno nëmëca këbi or gapak ol bësädfaxan bën, bëte wëno nëmëcak oxwëbën ol Aciwĩ and Kaxanu aṅ.

⁷ Er wëka këḡun Kaxanu: en gi gë axayënan do eṅun balërend andewën rewën aṅ, ax gi ex na en dind ocaḡaxa fo✧. Kido afëni fëni baṅun eyeyan elo, adonëbi nëp na bësëfan bëram bën.

⁸ Enimin wëno Asëñiĩw ar ala an ex axwën ar akey and eteyëta an.»

End ar gë ataxan ateyik eṅ

⁹ Yesu ga xani ko na, ye ko gër aciwĩ acaleya and Bëšëwif.

¹⁰ Yatijo ar gë ataxan ateyik yow baxëna gër cale. Ata bësälën bën do gë Ofarisenḡ ok ga këni šala end këno nagašanaxën Yesu eṅ, wëka këno mama dëḡ: «Aṅap nde ṅapëk paḡ gë acariya aṅ epakën ed ašëxwëra gë akey and eteyëta el?»

¹¹ Yesu yaka këbi: «Wën bëte mun mëka ḡamana mun yakaxën. Ar šot këḡo ifeyĩ ibat

✧ 12:7 12.7 Ose 6.6

fo an, aseb nde këno seb and lati ko polo në ambëxw gë akey and eteyëta aņ? Aņo cëpët na nde mondako dëņ?

¹² Xarak ala an wa xëbënëk nëmëc ejel ed ex yo, mëņ ex aņap ỹapëk edi ed enjekax el gë akey and eteyëta aņ.»

¹³ And ĥata ko aņ, Yesu fel këno aseỹik an: «Yënël ataxan aņ!» Ga yën ko, ataņ bëngwëk ataxan aņ.

¹⁴ Ataņ šan këni ofariseņ ok eni wëlërëx ang këni ri eno dawaxën Yesu ak.

¹⁵ Ga wata ko Yesu, facana ko na, ata sëfa këno bëranjëm. Fakëndëra këbi dek bër šëxwëra bax bën.

¹⁶ Barikan axëņa babi xëņand eni cësinali endexëm eņ

¹⁷ ex natakën er ỹëgw ko alawënel Esayi endexëm in mëne Kaxanu rek:

¹⁸ «Nëkodof ariyenin aram an, mëņ ex ar sana këmo gë onënga an, mëņ ex ar pëlot gër yomb iram an. Bëte mëņ këmo yël Angoc andam aņ, ebi nangënoxën or šenene ol dek benëng bend bela beņ.

¹⁹ Ani campëre na gë ala, oniw orexëm ax wëli na xali fac gër opëņa od gër angol, ala aņo keyënoxën na.

²⁰ Axo bac na eņamb engëbik eņ, Enjeb end riwax eņ axo domin na, xali ebi kor bela bën gë or šenene ol.

²¹ Do benëng becëxe beņ endexëm këni ỹana eni yarënd*.»

End ašiwëk eņ

* 12:21 12.21 Esayi 42.1-4

²² Ga xucak eņo, wělagu këno gër Yesu ala ar šiŵ bax, ar gë oniŵ këm. Ga hi bax ar gë bÿeyël šëxwëraxën baxo mondako. Yesu ga fakën këņo, ala ajo ko yeyandërand aye bête ko watërand këri-këri.

²³ Ata đek amëxwër aņ šaran këbi xali do këni wëkarënd end Yesu eņ ba mën ex Asëniŵ ar Dafid an.

²⁴ Barikan ofarisenj ok ga wël këni eņo këni rend: «Yama gë panga ind Yëngëtir inj, emun end bÿeyël eņ, ga këbi nęcëtënd nde bÿeyël bën gër bela.»

²⁵ Yesu ga nang ko ang bani yëland ak, re ko: «Angëmëne bela bër owun obat eni merënd, owun olo ala ti kë lati. Bête, angëmëne bela bër ekun ebat eni merënd, ekun elo așapër kë șapër. Do bête bër angol amat eni merënd, angol aņo așapër kë șapër.

²⁶ Angëmëne Sindan eņo ņwayënd Sindan, në emer exo gabat, ax bayi na owun orexëm ol.

²⁷ Do angëmëne wëno gë panga ind Yëngëtir inj këmëni nęcëtënd bÿeyël bën gër bela, obaș orewën ol cëņ, gë panga ind noņo kënebi nęcëtënd? Mën ex, bën dëņ kë hi bëxiti bërewën bën.

²⁸ Barikan angëmëne gë panga ind Angoc and Kaxanu inj këmëni nęcëtënd bÿeyël bën, awa owun or Kaxanu ol anëka řatënëgu këņun.

²⁹ Ax gi ex na nde ala ax kor na exo dıl në iciŵ ind ar gë ojaŵ eņo kandëra đek xarak aņo bon ex na? Ax gi ex na nde afo eņo bon pere do eņo kap aye exo medëraxën?

³⁰ Ar ax ma ex na endam an, arangoŷëra

andam hi ko. Bëte, ar axe dëcand na ebar an, në eyëc exo.

³¹ Mëñ këmün felaxënënd amena and ex yo ado ex gido ocir od Kaxanu, gë eteban ex. Bari emëšen ed Angoc Amënëk el, ax gi ex na gë eteban.

³² Ar ke yeyanan eñëñënax wëno Asëñiŵ ar ala an, Kaxanu aseban këño seban. Bari ar këño yeyanan eñëñënax Angoc Amënëk an, Kaxanu año teban na gër ngwën ind doro bëte año teban na gër ind ecan.

³³ «Ax gi ex na nde atëx anjekax añ kē rëwënd odëwërëwën ojekax ok do añëñënax añ odëwërëwën oñëñënax ok? Ax gi ex na nde paß gë odëwërëwën ok kē hind monang atëx añ?»

³⁴ Wën bandën baño, mondake kën xor en yeyan benjekax, wën bëñëñënax bëjo? Gayikwa er lëbëk gër owëkw orewën in kē şanënd gër osëy orewën.

³⁵ Ala ar gë emëkw ejekax an, benjekax kē şanënd gër etëy edexëm. Barikan ar gë emëkw eñëñënax an, beñëñënax kē şanënd gër etëy edexëm.

³⁶ Ga re këme, yatir kiti, bela bën ayëka këbi yëka në end bonjeyan bond gë ofëcak këm bond bani yeyandërand eñ.

³⁷ Gayikwa gë eyeyan edey el këy hi ar şenene, do eyeyan edey el ki nöp.»

³⁸ Ata bëşalen do gë ofarisen şëka këno bëte Yesu: «Asëyali, biyi ecarax şandi këbo ey di mi wat.»

³⁹ Yesu yaka këbi: «Wën anjex añëñënax do and kē rind orekar año nde ke wëkand mun

masin ecarax? Ecarax an wat na, ang ax gi ex na end alawñenel Yonas eñ.

⁴⁰ Ang ri baxo Yonas bakey batas gër acël and angan and hël baño ak, mondako fo këme ri wëno Asëñiñ ar ala an bakey batas lëf gër emëkw ed ebar.

⁴¹ Bëninif bën axani këni xaniç, yatir kiti do enëbi nöp bela bër gë okey oko bën gayik anëngwët nëngwët bani ola orebën ol and baxët këni epemëra ed Yonas añ.

⁴² Emun etoxari end hi bax gër ebar ed Saba eñ, caw xaniw baxo eño baxët Salomon, emun end gë orenik osëm eñ. Barikan wëno xuca këño or gapak ol Salomon. Awa yatir kiti, emun etoxari eño kë xani eñun nöp.»

⁴³ Re ko bête Yesu: «And ko şan angoc añëñenax në ala ar lil baño añ, gër apuñ ko yend, gër ed timëriñ, exo calarax në er ko seyëta, bari axo cot na.

⁴⁴ Ata exo de: “Bakaleme tan gër ed şanëgu këme, gër aciñ andam.” And ko hat añ exo tək wafërëluñ, ga fat këni aye do gë ÿañen aye.

⁴⁵ Ata ebi yen bangoc bañëñenax banjongëbaki, band xuca këño oxeñ do eni dıl bën dek gër ala ajo. Awa ala ajo amëd año ko soro nëmëc gand lil baño angoc amat fo añ. Eño këñun bët wën bësëmbak bër gë okey oko bën.»

End bobinëm bor Yesu do gë nëm eñ

⁴⁶ Yesu, ga këbi felëra mondako amëxwër añ, hatëgu këni nëm gë bobinëm. Ga şëni këno fac, ÿandi këbi eni kanar gë mëñ.

47 Ata re ko ala gër amëxwër: «Axwën, yakalëbi fac norix gë bobinëx.»

48 Yesu yaka këno: «Noÿo ex nëma do nobën ex bëmaÿe bëndam?»

49 Ga wãsi këbi bësefan bërexëm bën, re ko: «Bëjo ex nëma do gë bëmaÿe bëndam bëj.

50 Enimin, ar kë rind yo oñandi od Faba ok, mëj ar yañ gër orën an, ajo ex abaÿe, do nëma.»

13

End apënëtal and ar oned eñ

1 Kwël yatijo fo, Yesu şan ko gër iciw̃ do ye ko ÿëpax ko gër bëña ir anjer and Galile.

2 Ga barëregu këni bela bën amëxwër atëm, xeta këno. Ata mëj rëfa ko në ikuluñ ind hi bax polo gër anjer do ÿëpax ko, xwëşara këni dek gër bëña.

3 Yesu ÿana ko këbi sëyalind gë şapënëtal bandanjëm ko rend:

4 «Mondako ri baxo ar oned ga nëca ko gër oşënga. Ga fan ko enedã añ, mar lapak tar fëña in, ata oşël ol lapara këni, wëdara këni dek.

5 Mar lapak gër ebar ed gë aparëfac. Ata gogo nde ga lëgëk gayik obar ok ax ñëmb bana.

6 Ga fëtëk eñan eñ, şorëk do haÿëk dek gayik odëmbët ok ax tiw̃ bana.

7 Mar lapak bëte şit në acëc and gë odëmbën ata lëgëk. Ga kë raf enedã añ, odëmbën ok xëşak tēc.

8 Mar lapak bëte gër ebar ejekax. Ga lëgëk, rafëk aye do rëwëk mbañ: anjëra amat keme, año ofëxw ocongebat do año ofëxw osas.

⁹ Ax gi ex na nde dek fo wël kën apënëtal aŋo?
Awa baxëtin angëmëne gë banëf en!»

¹⁰ Ata bësëfan bën xeta këno Yesu ga ħata ko apënëtal aŋo. Wëka këno: «Inecëŋ këyëbi sëyalixënënd bela bën gë bapënëtal?»

¹¹ Yesu yaka këbi: «Bend owun or gër orën beŋ, wën bësëfan bëram bën fo yäpëk en nang, eŋo abi yël ex na bën.

¹² Kaxanu abaš këŋo baš ar šotërak an exo cotëra nëmëc. Bari ar ax cot ex na an, axan këno xan er xaŋ këŋo in dëŋ.

¹³ Mëŋ këmëni sëyalixënënd gë bapënëtal gayik bën ado eni nëkonënd ani watënd na, ado eni baxëtënd gë təkërak abi pëning na.

¹⁴ Mondako kë ħatand er yëgw ko alawënel Esayi in:

“Ado en wëlënd awël dëŋ, din aŋun pëni na,
ado en nëkonënd anëkon dëŋ,
din an wat na.

¹⁵ Gayikwa oŵëkw or bulunda ijo oŋ, mbaŋ
farëdädik,
banëf baŋ šoya këni,
do afëd fëd këni bangës baŋ,
këdi këni wat gë bangës bandebën baŋ,
këdi këni wël gë banëf bandebën baŋ
këdi këbi fëni gë oŵëkw orebën oŋ
do eni nëngwët ola orebën ol do wëno mëni
teban.”

¹⁶ «Barikan, wën nëngandëraleŋun gayik në ewat en gë bangës bandewën baŋ do në ewël en gë banëf bandewën baŋ.

¹⁷ Dal in këmun felënd, bëlawënel bëranjëm do gë bër šenene bëranjëm yandi babi eni wat

er kën watënd in, bari ani wat ex na. Aÿandi ÿandi babi bête eni wël er kën wëlënd in, bari ani wël ex na.

¹⁸ Awa baxëtin mun payën apënëtal and ar oned aŋ:

¹⁹ Bër kë wëlënd eyeyan ed owun or Kaxanu do abi pënind na bën er hi këni ang enedfa end lapak tar fëña eŋ. Šabucara in kë yowënd exo dëxët er ned këni gër oŵëkw orebën in.

²⁰ Bëjo bête er hi këni ang ebar ed gë aparëfac ed gër ed lapak enedfa fo. Bën and këni wël eyeyan aŋ, eni kwëta gë onënga fo.

²¹ Bari ani tebënd na ex gi gë odëmbët gër oŵëkw orebën, ani dëkayand na eyeyan elo. And këni sorond ba eni cënd në end eyeyan elo aŋ, gogo nde ebi cena do eni dap caw ekwëta ed Kaxanu el.

²² Bëjo bête er hi këni ang enedfa end lapak šit në acëc and gë odëmbën. Awël wël këni eyeyan el barikan ocëmu od ro gër aniyan ok, gë aŋana and napul aŋ kë xëšand eyeyan el xali ex tëkwan ecënar el.

²³ Bëjo bête er hi këni ang enedfa end lapak gër ebar ejekax. Ga wël këni eyeyan ed Kaxanu el, fëni këbi, ata šënarëk gër oŵëkw orebën: keme, ofëxw ocongebat, ofëxw osas.»

End apënëtal and walu-walu eŋ

²⁴ Yesu ga fiata ko eŋo, fel këbi bête apënëtal acëxe: «Ako ex end owun or gër orën eŋ. Ar oned nëca baxëna gër eden gë enedfa emënëk.

²⁵ Ga fandëra ko ciê malu* bëtëgu ko gëmëd arangoÿëra, fan ko wec walu-walu, do kwël ye ko.

²⁶ And lëgëk malu aŋ lëgëk bëte walu-walu in, rafëk andamat xali ŝanëk do rëwëk.

²⁷ Ata okadëp ok wëka këno axwën eden: “Faba, ax gi ex na nde enedä emënëk dëŋ fan këy gër eden? Do feye wa ŝanëguk walu-walu ijo?”

²⁸ Yaka këbi: “Arangoÿëra fanëk.” Wëka këno bëte okadëp ok: “Yandi ki nde mi bic walu-walu in?”

²⁹ Yaka këbi: “Ali, këren bic na këdi kën wiceli bële in.

³⁰ Tëbëxën ako xali gë ekol, xali ex ŋat eŋaê el. Bër eŋaê bën afel këmëni felëd eni ñana walu-walu in do eni kap olaŋ olaŋ me coraxën. Barikan malu in, afel këmëni felëd ene mëlan gër acac andam.”»

End amatinali and enedä etil eŋ

³¹ Yesu fel këbi bëte apënëtal acëxe: «Mondako ex end owun or gër orën eŋ. Ang enjëlir end mutarëd end ned ko ala gër andëda andexëm fo ex.

³² Enedä eŋo xurik ex ba dek benedä beŋ. Barikan and kë lëg aŋ, ata kë nëmëcand dek bebëlëg bër gër andëda bën xali oêl or gër orën ol eni yëlëra gër benini bendexëm.»

End amatinali and lewir eŋ

³³ Yesu fel këbi bëte apënëtal acëxe: «Ako ex end owun or gër orën eŋ. Ang lewir ir negali ko

* **13:25 13.25** Gër Gërek «Bële» yëgw këni.

asoxari gë pix në bëndeb bëtas fo hik, ata fufëk dek pix inj.»

³⁴ Bejo dek sëyalira babi Yesu gë bapënëtal.

³⁵ Ýoweý ababi sëyali na bela bën gë apënëtal këm, ex ntaxën er ýëgw baxo alaŵënel in[☆]: «Gë bapënëtal këmëni ýana mëni tëyalind. Afut këme ýana me putënd bend šonayak elod ga ýanak ngwën bej.»

End epayën ed apënëtal and ŵalu-ŵalu eŋ

³⁶ Yesu ga ĥata ko end babi sëyalind eŋ, seb këbi amëxwër aŋ baka ko gër iciŵ. Ata ga xeta këno bësëfan bën re këni: «Payënëlëbo biyi apënëtal and ŵalu-ŵalu aŋ, abo pëni ex na.»

³⁷ Yesu yaka këbi: «Ar kë fanënd enedfa emënëk an, wëno Asëñiŵ ar ala an ex.

³⁸ Efen el, ngwën inj ex. Enedfa emënëk eŋ ex obaš or Owun or Kaxanu ol. Ŵalu-ŵalu in ex bër këŋo baxëtënd šabucara bën.

³⁹ Arangoýëra ar fanëk ŵalu-ŵalu an, exo šabucara in. Eŋaš el ex ekwët ed ngwën el, do bëĥaš bën exëni omeleka ok.

⁴⁰ Awa, ang kë hi moŋaš pere ŵalu-ŵalu ak eni coraxën, yatir ekwët ed ngwën,

⁴¹ wëno Asëñiŵ ar ala an këbi lawënëgu omeleka odam ok eni dëxët gër owun oram bebër kë lënanënd eñëŋëxax bën, do enëbi bar dek bëwendëran bën.

⁴² And kënebi barëra dek aŋ, enëbi đap bëngënj gër angodux do bën fën këni ýana eni denitarand do eni ntaxënd ebasa el.

[☆] 13:35 13.35 Calemoñëw 78.2

⁴³ Xarak aməd aŋo, bërëwāk end Kaxanu bën, ang eñan fo kēni ŷana eni watind jing-jing gēr owun or Sēm irebën Kaxanu. Ax gi ex na nde đek fo wël kēn? Awa!»

End bamatinali band oyeri do gē napul ey

⁴⁴ Yesu șom ko bēte: «Owun or gēr orēn ol er wëndērək gē endey end napul ir węg kēni nē oșēnga fo. Ar șananək an węg ko gașēxe. Ye ko gē onēnga fo fan ko đek acota andexēm aŋ do yēc ko oșēnga olo.

⁴⁵ Bēte owun or gēr orēn ol er ex ang yula ir kē șaland oyeri od xemək akanji fo.

⁴⁶ Ga sək ko, ye ko fan ko đek acota andexēm aŋ do yēc ko oyeri oko.»

End amatinali and ebën ed oxan ey

⁴⁷ «Owun or gēr orēn ol er hik ang ebën ed lap kēni nē anjer fo, ebën ed sēra kēbi oxan or ex yo.

⁴⁸ Ata ga fēxw kēni, șēpēt kēnēbi gēr bēŋa. Ga sana kēnēbi oyekax ol, xwēt kēnēbi nē bakange do lap kēnēbi oŷēŋēnax ol.

⁴⁹ Mondako kē hi yatir ekwēt ed ngwën. Omeleka ok kē yow enēbi cēfēyēt bēwëndēran bën gēr bamara band bërëwāk end Kaxanu,

⁵⁰ ata enēbi đapēx bēngēnj gēr angodux do bën fēn kēni ŷana eni denitarand do eni ŋatēnd ebasa el.»

⁵¹ Ga ñata ko Yesu, wēka kēbi bēsēfan bën: «Dodo đek nde fēni kēŋun?» Yaka kēno: «Iyo.»

⁵² Ata re ko: «Mēŋ ex, așalen ar fēni kēŋo aye end owun or gēr orēn an, ang ar șotērak bon napul fo hi ko. Er kēbi sēyalind bēla in ko

ŵedëgund gër emëkw edexëm: bengaşax do gë bekarëk.»

End Yesu gë Bënasaret eŋ

⁵³ And ħata ko bapënëtal baŋo aŋ, Yesu xani ko na do ye ko.

⁵⁴ Ŵaŷi ko gër ndebën gër Nasaret, ata yatir akey and eteyëta këbi sëyaliraxënd bela bën gër aciŵ acaleya. Dek babi şaranënd osëyali orexëm ol, ata këni ŵëkarënd: «Feye wa sëyaw ko nangëraxën ko go? Mondake ko xamënënd exo di becarax beŋo?»

⁵⁵ Ax gi ex na nde mënŋ dënŋ ex asëñiŵ ar Yosef, afës ar otëx an? Ax gi ex na Mari ex nde wa nëm irexëm? Bobinëm bëtoşan bënŋ ga ex wa Şak, gë Yosef, gë Simonŋ do gë Yud.

⁵⁶ Bëmaŷe bëtoxari bënŋ dek ro ga hi këni wa. Do fe wa sëyaw ko dek beŋo?»

⁵⁷ Bënasaret bën, ga ŵër bano babi ħëpëgënanaxënënd endexëm eŋ. Ata re ko Yesu: «Alaŵënel an gër ebar edexëm fo këno yafënd, dek dek in gër bër ekun ebat gë mënŋ.»

⁵⁸ Ata axo di bana becarax bendanjëm në end oŋëpëgënan odebën eŋ. Bëngol bënd ler ler gër Nasaret bënŋ baxo sëfërand ebi tëyalirax.

14

End ecës ed Şaŋ Batis eŋ

¹ Amëd aŋo, Erod emun end gër ebar ed Galile eŋ awël babi wëlënd bela bën ga këni yeyandërand end Yesu eŋ.

2 Ata fel këbi bër gër eyang edexëm bën: «Yama Şaş Batis ga xaniwëk nde gër ecës, mën şotaxën ko ojaŵ od ko xoraxënënd exo di becarax ok.»

3 Enimin mën dën sëra baŋo Şaş Batis, fëra këŋo do fokëra këŋo gë ogweyele-gweyele, ga baŋo nöpënd në end Erojad, alindaŵ ar abinëm Filip eŋ.

4 Enimin, Şaş Batis afel baŋo felënd: «Ax ñap ex na eyo ñër asoxari ar abinëx Filip an.»

5 Ata mën ŷandixën baŋo Erod eŋo daŵ Şaş. Barikan, ayëda babi yëdand bela bën gayik alaŵënel ar Kaxanu xwët bano.

6 Xarak, ga űatëguk akey and rëŵ këno aŋ, Erod ri ko ofëna. Ata abiŵ ar Erojad ko wandërand mërëxand ir bëliyer, ata nëngan këŋo Erod.

7 Mokamën xamën baxo anjar aŋ xali Erod yaşar ko mëne er këŋo xara yo ayël këŋo yël.

8 Ata endënaŵ eŋ ga wëlërëgu këni gë nëm, re ko: «Awa yëluye gaf ir Şaş Batis in në inëp.»

9 Ata emun eŋ şënd ko, şena këŋo ba ine yaşaraxën baxo xali wël këno bëliyer bën. Barikan ako dën re ko eno yël endënaŵ eŋ er wëka këŋo in.

10 Na laŵën këŋo şoroda fodëtëgu ko gaf ir Şaş Batis in lëf gër epëra.

11 Ga wëlaw ko gaf in në inëp, fëxwën këŋo endënaŵ eŋ. Ata mën ŵara ko yëlëx këŋo nëm.

12 Bësëfan bër Şaş bën yen këni eman eŋ do wëxëta këno. Ata ye këni eno pelëx Yesu.

End ecemar ed bela owëli oco en

13 Ga wël ko endey eno, Yesu xani ko na gër ed ebaxo do ko xegëtand gë ikulun in anjer and Galile an exo nacëtaxën në er tēb. And nangëra këni amëxwër an, xanira këni gër bëngol do sēf këno gë osapar.

14 And baxo šëpëtand gër ikulun an, wat këbi amëxwër an. Ata ga këno xaŷënan, fakëndëra këbi bësëxwëra bërëbën bën.

15 Apenëka an, sëka këno bësëfan bën do re këni: «Asëyali, ro në er tēb hi këne do në emēd ex. Pelalëbi bela bën eni capër gër bëngol eni yëcërax er këni yamb.»

16 Yesu yaka këbi: «Eyo, bari ax ñap na eni ye mondako fo. Yëlinëbi wën dëŋ er këni yamb.»

17 Ata yaka këno: «Bamburu banjo do gë oxan oxi fo lëkaya këmi.» 18 Aŋo re ko Yesu: «Mëlawën tan ro», ata wëlanëgu këno.

19 Ga fel këbi amëxwër an eni ñëpara gër ondës, wëd ko bamburu banjo ban do gë oxan oxi ol, xenja ko orën ol do šëkwa këno Kaxanu. Ata hëbëndër ko, yël këbi bësëfan bën eni cet.

20 Na yambëra këni, wëd këni bën dëk xali wëlalali këni bakange epëxw gë baki gë bacaxaken band bayitara babi ban.

21 Bër lëba babi Yesu bën, er hi bani në owëli oco bësöšan bën fo, ala abí pën bana bësöxari bën gë obaš ol.

End Yesu gër anjer and Galile en

22 Ga xucak eno, Yesu nëŷali këbi bësëfan bën eni dëngwa ekeg elo gë ikulun in, eni pelaraxën mën gë amëxwër an.

²³ And fela këbi amëxwër aŋ, ye ko yaŋ gër etënd exo calex në er nacët. Ga kë xwëyar, bayi ko na gabat.

²⁴ Amëd aŋo ñat këni bësëfan bën gër ngu, ga ñawëta këni ebar el, ata men oŋ ga kë xani bomeŋ bomeŋ kë lëfërirand ikuluŋ in ga fed këni gë ekoc etëm.

²⁵ Ata gand oxeya, Yesu sëf këbi do ko yend yaŋ gër men ang gër ebar fo.

²⁶ Wat këno bësëfan bën ga ko wëñët gër men. Wëlandëra këbi do ga sëg këbi benjëw beŋ këni xeÿënd šor: «Oñeÿ ex, oñeÿ ex!»

²⁷ Ata re ko Yesu: «Wëno ex, wëno ex! Kapinayin, këren yëdara na!»

²⁸ Piyer yaka këŋo: «Axwën, angëmëne enimin wëj ex, pelële me eyeli yaŋ gër men!»

²⁹ Re ko Yesu: «Yow!» Ata Piyer cëpëšëpët gër ikuluŋ, ko yend yaŋ gër men end Yesu eŋ.

³⁰ Barikan, ga nëkon ko ekoc el, yëdara ko. Ata ga këŋo noÿeli, xeÿ ko: «Axwën, Axwën, pexënële!»

³¹ Ataŋ Yesu yënën këŋo ataxan aŋ, sëra këŋo do re ko: «Oko Piyer, inewã ekwëta etil elo! Inewã ñëpëgëanaxën ki?»

³² And fëra këni gër ikuluŋ aŋ, xucak ekoc el.

³³ Bësëfan bër ebax polo gër ikuluŋ bën foxi këni, gër osapar or Yesu do këni rend: «Wëj ex enimin Asëñiŵ ar Kaxanu an!»

End Yesu gër Genesaret eŋ

³⁴ Ga xegëta këni anjer aŋ, ñat këni gër ebar ed bani wăcënd Genesaret.

³⁵ Bër sək banēbi na gēr ed fiat bani bēn, ga xwita kēno Yesu, sēfētēra kēni eŋo dek Gene-saret in. Ata wēlaraw kēnēbi dek bēšēxwēra bēn.

³⁶ Axara bano xarand Yesu ebi tebēnd eni kwixwēta ndakan ambana and acud andexēm aŋ. Do dek bër bax xwixwētand bēn bax fakēnd.

15

End bapela band ofariseŋ eŋ

¹ Ata akey amat, ofariseŋ do gē bēšalen xaniw kēni gēr Yerusalem yow kēni xali gēr ed ebaxo Yesu. Wēka kēno:

² «Bēsēfan bērey bēn, ine cēŋ kēni yepēnaxēnēnd bapela band bēxarək baŋ? Ine kēni yambēraxēnēnd nebarēxe otaxan ok?»

³ Yesu yaka kēbi: «Do wēn cēŋ, ine kēn yepēnaxēnēnd apela and Kaxanu aŋ do kēn sēfēnd and bēxarək bērewēn aŋ?

⁴ Kaxanu ga re ko: “Pēbindēbi norix gē sorix. Do ar kēbi xare yo nēm gē sēm, ar edaw ex.”

⁵ Bari wēn kēn rend: “Ar kēbi fel nēm gē sēm mēne er hi bax ebi dēcaxēn in, Kaxanu yēl kēŋo, axor xor ko ebi dēc.”

⁶ Awa mondako kēn yepēnēnd er re ko Kaxanu in nē end apela and bēxarək bērewēn.

⁷ Wēn bēyēŋenax bër kē labayand hi kēn! Dal in yēgw ko alawēnel Esayi mēne Kaxanu rek:

⁸ “Bela bējo gē etēy el fo kēne šalend. Owēkw orebēn oŋ caw hawēta ke.

⁹ Ado kēne šalend, asoro fo kēni sorond gayikako bēnd kēni yerētēnd beŋ kēnēbi sēyalind bela bēn.”»

10 Ata Yesu w̄ac kēbi b̄er ḡer amēxw̄er b̄en do re ko:

11 «Baxētın aye eṇun p̄enix̄en eṇo: er kē ſ̄an̄end ḡer etēȳ ed ala in k̄eṇo buyar̄en̄end, ax gi ex na er ko n̄enand in.»

12 B̄es̄efan b̄en, and xeta k̄eno aṇ re k̄eni: «Anang nde nang k̄ey m̄ene ofarisenṇ ok axoȳen xoȳen k̄eni ḡe eyeyan elo?»

13 Yesu yaka ko: «At̄ex and axo d̄ed̄ ex na yo Faba, m̄eṇ ar ex yaṇ ḡer or̄en an, and ed̄et ex.

14 Teb̄ex̄en̄ebi, b̄eſ̄iŵ̄ek b̄er kē las̄er̄end ex̄eni. Aſ̄iŵ̄ek eṇo d̄as̄end aſ̄iŵ̄ek aſ̄andaŵ̄, b̄en tak kē lati n̄e amb̄exw̄.»

15 Ata Piyer re ko: «As̄eyali, paṽan̄el̄ebo tan ap̄en̄etal aṇo.»

16 Yaka k̄eṇo: «Oko w̄en, ba an ȳelarand na nde?

17 Ax gi ex na nde er ko n̄enand ala in ḡer ac̄el kē ḥ̄at̄end do ex paṽer̄ax ḡer apuṽ?

18 Barikan, er kē ſ̄an̄end ḡer etēȳ in, ḡer em̄ekw̄ kē xaniw̄end. Ejo k̄eṇo buyar̄en̄end ala an.

19 Ḡer em̄ekw̄ kē xaniw̄end banj̄elan bañ̄eṇ̄enax baṇ: olaw̄er, orekar, eñac, orek, en̄egw̄eſ̄, ocir.

20 Beñ̄eṇ̄enax beṇo k̄eṇo buyar̄en̄end ala an. Bari eyamb̄era ed nebar̄exe otaxan el ax buyar̄en̄end na.»

End Yesu do ḡe asoxari aliyer eṇ

21 Ga xucak eṇo, Yesu ye ko ḡer ebar ed Tir ḡe Sidon̄.

22 Ata asoxari aſ̄ēkanahan̄, ar l̄eg bax na ḡer ebar elo, yow ko ḡer ed hi ko Yesu do

këŋo xarand: «Axwën, wěj Asëñiŵ ar Dafid, kayënanëlexi wëno! Abiŵën gë bëyël exo, do mbaŋ këno narëndërand.»

²³ Bari Yesu xor ko, ado gë təkër ak aŋo yaka ex na. Ga xeta këno bësëfan bërexëm bën, wëka këni: «Ayo ŋŵay na nde ajo? Biyi dek šëšësan këbo ang ko xeŷërand gër ofoy orebi ak!»

²⁴ Ata Yesu yaka këŋo asoxari an: «Wëno, Bëyisërayel bër nambërak ang opeŷ bën fo yow këme mëni cala.»

²⁵ Barikan, asoxari an ga sëka këŋo, foxi ko gër lëngw irexëm do re ko: «Axwën, dëcale ako dëŋ.»

²⁶ Yesu yaka këŋo: «Ax ye ex na enaŷët ed er këni yambënd obaš el eyëbi đapën bëkwërëkwër.»

²⁷ Ata re ko asoxari an: «Eyo đal ex Axwën, barikan bëkwërëkwër bëŋ aŵedara këni wëdarand bebër kë wëcënd gër ed këni yambërand bër xwën këbi bën.»

²⁸ Aŋo re ko Yesu: «Awa abiŵën, wěj mbaŋ xwëta këye. Gilex ang ŷandi ki ak.» Ata në amëd aŋo dëŋ fak ko abiŵ.

End Yesu do gë bësëxwëra bëranjëm eŋ

²⁹ Yesu ga xani ko na gër ebar ed Tir gë Sidon, sëfa ko anjer and gër Galile aŋ, ħat ko yaŋ në etënd do ŷëpax ko.

³⁰ Na barëregu këni bela bën bamëxwër bamëxwër. Wëlanëgu këno na: bëseŷik, bëšiwëk, bamuma, bër gobo do gë bësëxwëra bëranjëm. Xwëtëra kënebi gër lëngw irexëm, ata mëŋ fakën këbi.

³¹ Ata bamuma baŋ kēni yeyandërand pot-pot; bër gobo bën do gë bësëyik bën kēni yexërand aye, bēšiŵëk bën kēni watërand ŝenene. Ga wat kënëbi, bela bën ŝaran kēbi xali xurik do kēno ŝëkwënd Kaxanu, mēŋ ar xwënëk bulunda ir Isërayel an.

End ecemar ed bela owëli onax el

³² Ata Yesu wāc kēbi bësëfan bën do re ko: «Dek ke xayënanënd bela bëjo. Elod bakey batas kēne sëfarand do ani yambëra ex na. Axe ñandi ex na mēni pela, eni maŷira gë enjo eŋ, bon kēni sorox gër fëña.»

³³ Na re kēni bësëfan bën: «Mondake kënëbe lëbaye dek bela bëjo tēb ro gër apuŷ?»

³⁴ Yesu yaka kēbi: «Bamburu banjëgwe wa lëkaya kën?» Re kēni: «Banjongëbaki do gë bëngan bēpënëfëne.»

³⁵ Na fel kēbi bela bën eni ñëpara gër ebar.

³⁶ Ata wëd ko bamburu banjongëbaki baŋ do gë bëngan bēŋ. Ga ŝëkwa kēno Kaxanu, hëbëndër ko do yël kēbi bësëfan bën enëbi cetëra bela bën.

³⁷ Ang ebani ak, yambëra kēni dek xali wëd kēni. Er bayitara babi in, fëxwëk bakange banjongëbaki. Ata bësëfan bën wëlali kēni kwël.

³⁸ Bër yambëra bax bën er ebani, bësöŝan bën fo owëli onax.

³⁹ Ata Yesu ga fela kēbi bela bën eni maŷira, mēŋ wāra ko polo gër ikuluŋ do ye ko gër ebar ed Magadaŋ.

16

End amatinali and gër orën eŋ

¹ Akey amat, ofarisenj do gë Osadusenj yow bax gër Yesu eno di atëy. Wëka këno ebi din ecarax eni nangaxën mëne gër orën xaniw ko.

² Ata Yesu yaka këbi: «And kë war orën apenëka aŋ, ax gi ex na nde anang kën nangënd mëne wur in xërikërak?»

³ Bëte gëbër and kë hi orën dëmbëndëruŋ aŋ, ax gi ex na nde anang kën nangënd mëne asëb kë sëb? Aye kën fitëndërend er kë hi in and kën wat ang ex orën aŋ do kën sëkwanënd en pitëndër bend gë okey oko beŋ.

⁴ Ata wën anjex añëŋënax do and kë rind orekar aŋo nde ke wëkand mun masin ecarax. Ecarax end rin baŋo Kaxanu Yonas eŋ fo këmum wësin.» Yesu, ga yaka këbi na mondako, kwël ye ko.

End lewir ir Ofarisenj do gë Osadusenj eŋ

⁵ Ga xegëta këni anjer aŋ, bësëfan bën xwita këni mëne eyamb yamb ani penaw ex na.

⁶ Ata re ko Yesu: «Kwëŷëtayindën lewir ir ofarisenj in do gë ir Osadusenj in.»

⁷ Na bësëfan bën yëla këni mëne ga xwëyaw këni bamburu baŋ ko yeyanaxënënd mondako.

⁸ Gogo nde ga nang ko Yesu, ata wëka këbi: «Wën bela bër gë ekwëta etil bëjo, inewëa kën yëlawënënd mëne end eyamb yamb ed bayik an mëlax ex na këme yeyanënd? Awa wën mban bak de ang xwëta këne ak!»

⁹ Ata wën xali gërëgako aŋun pëni ex na endam eŋ. An kwitand na nde ang lëba bamëni bela owëli oco gë bamburu baŋo ak? Bakange banjëgwe wa wëlali ban gë er bayitara babi in?

¹⁰ Bëte and lëba bamëni bela owëli onax gë bamburu ßanjongëbaki aŋ, ßakange ßanjëgwe wëlali ban?

¹¹ Mondake wa ßayik aŋun pëni ex na mëne ax gi ex na end eyamb-yamb këme yeyanënd? Ga re këme, kwëÿëtayindën lewir ir ofariseŋ in do gë ir Osaduseŋ in.»

¹² Aŋo fëni këbi ßësëfan ßën mëne ababi fel na end eyamb-yamb, ßarikan eni titinalind osëyali or ofariseŋ do gë Osaduseŋ ol baxo rend.

End ola or Yesu eŋ

¹³ Akey amat, Yesu ye ko gër ebar ed Sesare ir Filip. Ata ga ßat ko, wëka këbi ßësëfan ßërexëm ßën: «Gër onang or bela, noÿo këni rend hi këme wëno Asëñiŵ ar ala an?»

¹⁴ Yaka këno: «Na fo exëni ßër kë rend mëne wëj ex Ŝaŋ Batis. Bëjo, wëj ex alawënel Eli, bëjo, wëj ex alawënel Yeremi. Na fo exëni bëte ßër kë rend mëne wëj alawënel ašëxe ar Kaxanu hi këy.»

¹⁵ «Do wën cëŋ, noÿo kën yëland hi këme?»

¹⁶ Ata yaka këŋo Simoŋ Piyer: «Wëj ex Afexën an, Asëñiŵ ar Kaxanu, mëŋ ar gë aniyän an!»

¹⁷ Ata re ko bëte Yesu: «Awa nëngandëralëxi, Simoŋ, wëj asëñiŵ ar Yonas an. Faba Kaxanu, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an, nangën ki eŋo, ax gi ex na ala.

¹⁸ Ga re këme, Piyer, wëj ang aparëfac fo hi këy. Do wëno gër aparëfac aŋo këme rëd Amara andam aŋ, do owët or wur ir ßëšësëk oŋ ÿoweÿ aŋo koran na.

¹⁹ Wëj këmi fëxwën ßacoketaya ßand owun or gër orën ßaŋ. Ar këyo seban yo gër ebar ro,

Kaxanu aseban këŋo seban gër orën. Bëte er ki ŷapan yo gër ebar ro, Kaxanu aŷapan këŋo ŷapan gër orën.»

²⁰ Ga ħata eŋo, Yesu xëŋa këbi xali bësëfan bën eni cësinali mène mëŋ ex Afexën an.

End ecës ed Yesu eŋ

²¹ Ata amëd aŋo ŷana baxo Yesu këbi nangënënd bësëfan bën mène afo exo ye gër Yerusalem exo torox. Gër otaxan od bësadaxan bëlëngw, gër od bësalen do gër od bëxarëk bër Bëšëwif ebax exo toro. Bën ebax eno tëra, eno narën xali eno daw. Barikan, yatir akey atasën exo kani gër ecës.

²² Ata Piyer nacët këŋo Yesu do këŋo rexërand: «Ali Axwën, Kaxanu axo ma na eŋo! Endako rako eŋ axi gi na!»

²³ Ata ga ri ko wërëšët Yesu, yaka këŋo Piyer: «Beditale fa Sindan! Wëj ang ar ke lënanënd eñëŋënaŋ fo hi këy! Banjëlan bandey baŋ, band bela fo ex, ax gi ex na band Kaxanu.»

²⁴ Ata ga ħata ko, fel këbi bëte bësëfan bën: «Ar ŷandi këŋo exe tëf an, tebëlexo ebal ed gaf irexëm fo el. Yëxwëlexo toro iŋ ado ex gi alaw këno law, exe tëfaxën.

²⁵ Ar këŋo balënd end gaf irexëm fo an, anemi ko nemi. Barikan, ar kë nemin aniyan andexëm aŋ në end oŵac oram an, afex ko fex.

²⁶ Inewã këŋo feca ar kë šotëra beŷ dek gër ngwën ro an, angëmëne anemin nemin ko enjëw endexëm eŋ? Er xëbënëk ang enjëw ak ax gi ex na. Do gë ine ko nëmb ala an?

²⁷ Wëno Asëñiŵ ar ala an and këme ye aŋ, abaka këme ßakaw gër ngwën gë enjaran end Faba eŋ, do gë omeleka odexëm ok. Yatijo, këmo wäŝ ala kala er ŷapëk exo cot in ang ko wëlaya aniyän andexëm ak.

²⁸ Dal in këmun felënd, ang xwëšara kën ro mondako, bërëmar ani cësëra na xarak ane wat ex na wëno Asëñiŵ ar ala an, ga këme yow gë owun oram ol.»

17

End enjaran end Yesu eŋ

¹ Ga xucak ßakey ßanjongamat elod ga felëra këbi end ecës edexëm eŋ, Yesu wäc këbi Piyer, gë Šak do gë Šaŋ, abinëm ar Šak. Nacët këbi yaŋ në etënd etëm.

² Yaŋ gër etënd elo na, ogës odebën dëŋ nëngwët baxo Yesu ang baxo watind ak. Ata dëxas irexëm in kë ŷegënd ang eñan fo do ßanjëm ßaŋ kë watind jing-jing ang bëmal fo.

³ Ata na bërëxadët, šanayaw këni Moyis do gë Eli ga këni xanar gë Yesu.

⁴ Piyer fel këŋo Yesu: «Axwën, ßon yedox ðe ene bayiye ro. Ga ŷandi ŷandi ki, wëno ata këme ri ßaner ßatas: amat andey, aŋo and Moyis, aŋo and Eli.»

⁵ Ga ko yeyan Piyer mondako, fedawëk aŋar and gë okodux, laß këbi kwëc. Ata wëliwëk oniŵ ga re: «Awa ajo ex Asëñiŵën ar pëlot gër yomb iram an. Wëno ßon ke ßalënd endexëm eŋ, ßaxëtindëno aye.»

⁶ Ga wël këni oniŵ olo, anjiŷ aŋ foxin këbi bëšëfan bësas bën oyiŷ oŋ nješ gër ebar.

⁷ Barikan, and sêka kêbi Yesu aŋ, ĩĥemba kêbi do re ko: «Kêren yêdara na, kaniyin!»

⁸ Ga rênêta kêni, wat kêno Yesu gabat.

⁹ And bani ŝêland etênd aŋ, Yesu fel kêbi: «Ala kêreno pel na de er wat kêni in xali wêno Asêñiŵ ar ala an me kani gêr ecês.»

¹⁰ Ata bêsêfan bèn wêka kêno: «Inecêŋ kêni rexênênd bêšalen bèn mêne afo exo yow pere Eli?»

¹¹ Yaka kêbi: «Dal ex mêne afo exo yow pere Eli, do exo mêxwêtera beŷ dek gêr bandêwêra band Jakob.»

¹² Barikan ga re kême, Eli anêka yow ko, bela bèn fo bayik ano kwita ex na mêŋ lêkayaxên kêno ang ŷandi kêbi ak. Bête mondako fo kêne soron wêno Asêñiŵ ar ala an.»

¹³ Ata bêsêfan bèn fêni kêbi mêne Ŝaŋ Batis, baŋo rend.

End Yesu do gê lêmêta ir gê bÿyêl eŋ

¹⁴ And ĩat kêni gêd gêr etênd aŋ, gêr ed barêrêgu bani bela bêranjêm, ŝanayaw ko pêlêt asošan, foxi ko gêr lêngw ir Yesu do ko rend:

¹⁵ «E Axwên, kaŷênanêlexi lêmêta iram, ŝênan lêk kêno do mbaŋ ko sorond. Laŋ kêno rebêrand: bandêmar gêr xodux, baŋo gêr men.»

¹⁶ Ga wêlaw kêmo ro gêr bêsêfan bêrey, bèn ani kor ex na eno pakên.»

¹⁷ Ata yaka kêno Yesu: «Ata wên anjex and bela bêr gê oŋêpêgênan, do bêsêmbak hi kêni! Xali niŷe wa kême bayi gê wên? Xali niŷe kêmun buŋan? Mêlanêgune ro itox in.»

18 Yesu ga xeŷan kēbi na bēyēl bēn, ŷan kēni ataŋ gēr lēmēta, ata fak ko kwēl na fo.

19 And bāyi kēni bēn fo aŋ, bēsēfan bēn ga xeta kēno Yesu, wēka kēno: «Ineŷa sēkwanaxēn kēmi mēni nēcēt bēyēl bēn gēr itox ino?»

20 Yesu yaka kēbi: «Ga bak ekwēta ed xwēta kēno Kaxanu el sēkwanaxēn kēnēbi. Dal in kēmun felēnd, ekwēta edewēn el ado ex fa gwēr gē enjēlir end mutarēd, axor xorēdon en de etēnd elo: “Wēj etēnd nacētal fa ro!” Ata nacētadox. Bēte ŷowēŷ adon sēkwan na en di.

21 Bēyēl bērako rako bēn, cale ind gē etiŷi fo kēbi nēcētēnd.»

22 And bani yexērand Yesu gē bēsēfan bērexēm aŋ gē angol gē angol, dek ebar ed Galile el, afel babi felēnd mēne mēŋ Aseñiŷ ar ala an, alēxw kēno lēxw gēr otaxan od bela bēxeŷax.

23 Afel babi felēnd bēte mēne alawŷ kēno lawŷ, bari yatir akey atasēn axani ko xani gēr ecēs. Ata ga wēl kēni beŋo dek bēsēfan bēn ŷamina kēni.

End amarēnen and Aciŷ and Kaxanu eŋ

24 And ŷat kēni gēr Kafarēnawum aŋ, Yesu gē bēsēfan bērexēm bēn fed kēni gē bēsēf bēr ŷagale bēn. Ata wēka kēno Piyer: «Asēyali arewēn an, aŷed nde ko wēdēnd ŷagale ir Aciŷ and Kaxanu in?»

25 Yaka ko: «Iyo, aŷed ko wēdēnd de!» And lil ko Piyer gēr iciŷ aŋ, dāmana exo yeyan, Yesu wēka kēno: «Simon, bemun bend gēr ngwēn ro beŋ gēr nobēn kēni xanand ŷagale in? Gēr bēr lēgēk gēr ebar edebēn nde, ba gēr bēliyer nde?»

²⁶ Yaka këŋo: «Gër bëliyer.» Ata re ko bëte Yesu: «Bër lëgëk gër ebar edebën bën ani medënd na ŝagale in.

²⁷ Barikan, këdi kënëbo xoÿën, maral gër anjer ey đap engërëxato eŋ. Ekan eñanar ed kë lëk el, cëpëtëlo, do polo gër etëÿ edexëm këy sək atama and kodı. Mëlaw eyëbi pëxwën bësëf bër ŝagale bën. Atama aŋo gwac kë hi ŝagale ir biyi bëxi in.»

18

End alëngw eŋ

¹ Ata amëd aŋo, bësëfan bën ga xeta këno Yesu, wëka këno: «Pelëlëbo noÿo hik alëngw an gër owun or gër orën?»

² Yesu wăcëgu këŋo itox, fela këno, xwët këŋo mërëxand, re ko:

³ «Dal in këmün felënd ar ax nëngwët ex na ola orexëm do exo gi ang itox iŋo an, din axo đıl na gër owun or gër orën.

⁴ Mëŋ ex ar kë bana yo gër ola orexëm ang itox iŋo ak, alëngw ko hi gër owun or gër orën.

⁵ Bëte ar këŋo xwëtaya yo itox ind ako në end oŵac oram, wëno dëŋ xwëtaya ke.»

End ambesa atıbax eŋ

⁶ «Barikan ar këŋo lënan eñëŋënax ar wăk endam an, kiti ind sax doŋo iŋ ex eno dëxën angaÿ aŋoxixën and eyamb, do eno đap gër anjer eŋo noÿılexën.

⁷ Kata fo hik gër ngwën ro gayik bon ex bebër kë lënanënd eñëŋënax bën. Ekwëÿëta ed

eñëñënax el ax mënd ex na. Barikan, bon wë këño ar këbi lënanënd eñëñënax bela an.

⁸ Angëmëne ataxan andey aň ba sapar irey in ki lënanënd eñëñënax eň, kacal ey đap caw. Pecanëlexi ey dıl gër aniyan and din ir din gë wal ibat gë exi bayi osapar oxi, ba otaxan oki do exi đëxw Kaxanu gër xodux or din ir din.

⁹ Angëmëne angës andey aň ki lënanënd eñëñënax eň, nongoloyëtël ey đap caw. Pecanëlexi ey dıl gë angës amat gër aniyan and din in din gë exi bayi tak baki, do Kaxanu exi đap gër anjer and xodux.»

End amatinali and ifey eň

¹⁰ «Kërenëbi yafënd na bërëwãk endam bën. Omeleka od këbi nëkonand ok din këno sëkand Faba yaň gër orën.

¹¹ Wëno Asëñiŵ ar ala an, bër nambërak yow këme mëni pexën.

¹² Baxëtin amatinali aňo, en yëlaraxën: Ax gi ex na nde ala ar šot këbi opey keme an, eňo nemënd ibat, aseb këbi seb ofëxw ocongonax gë ocongonax ok gër kece exo yexën gër ocal od ir nem këño?

¹³ Dal in këmun felënd, angëmëne awat wat këño ifey ir nem baňo in, aňo fo këño nëngandëra nëmëc, bari ax gi ex na në end ofëxw ocongonax gë ocongonax od gër kece eň.

¹⁴ Mondako fo ex end bërëwãk endam eň, gër Faba mëň ar gër orën an. Ala gabatak aňo ñandi ex na exo nambëra.

15 «Angëmëne abinëx wënan ki, macëlo eyo pelëra wën bëxi fo. Angëmëne abaxët baxët ki anëka xana këyo abaÿe irey.

16 Bari angëmëne axi baxët ex na, calalëbi otede oki ba otas eno pelëraxën.

17 Angëmëne aňëp ñëp ko eñun baxët in, mëlal endey eñ gër bëlëngw bër Amara andewën. Bëte ga ñëp ñëp ko ebi baxët in, nangël mëne ala ar aňo nang ex na Kaxanu hi ko. Ata ado bešindo, asëmbak ex!

18 Dal in këmun felënd, er kën šëban yo gër ebar ro, Kaxanu ašëban ko šëban yaň gër orën. Bëte er këjun ŷapan yo gër ebar ro, Kaxanu aŷapan këjo ŷapan yaň gër orën.

19 Dal in këmun felënd, angëmëne bela bëxi ebi ket gër ebar eno kara ŷeÿ gër cale, Faba, mëñ ar ex yaň gër orën an, ayël këbi yël.

20 Mëñ ex, gër ed këni barër yo bela bëxi ba bësas në end oŵac oram, wëno mërëxand irebën këme hi.»

End apënëtal and ar okadëp okeÿax eñ

21 Ata Piyer ga sëka këjo Yesu, wëka këjo: «Axwën, banjégwe wa ŷapëk mo tebanënd abaÿe and ke wënan aň? Ba banjongëbaki nde?»

22 Yesu yaka këjo: «Ame de ex na de banjongëbaki, barikan ofëxw ocongoxi bakëlëbëd banjongëbaki.

23 Mëñ ex, owun or gër orën ol er wëndërek gë endey end emun end bar babi okadëp odexëm ebi mëkëra ba mondake lëkaya këni napul irexëm in.

24 Ga ko fën kodî in, wêlanëgu këno xadëp ir bayir bani aňomëx atëm.

25 Xarak xadëp ijo axo gi bana gë er këno w̄aşën. Ata axwën arexëm an re ko enëbi pan mën, gë alindaŵ, gë obaš ol do gë đek er šot baxo gër ekun edexëm in, exo kanaxën aňomëx aň.

26 Ata xadëp ijo lapaya ko mopoxi gër osapar or axwën arexëm ko renitand: “Këla bujanële pere, đek këmi w̄aşën.”

27 Ga xaŷënan këno, axwën ar xadëp an, sebën këno aňomëx aň do kwël sebët këno exo maŷi.

28 And šan ko xadëp ijo aň, fed këni gë ašandaŵ ar ŷomëxa baňo tēkër kodî. Ga w̄ëlën këno, xër këno lëy, do ko rend: “Doro afo eye maš kodî iram in! Mašële kodî iram in!”

29 Ašandaŵ ga šana këno na, lapaya ko gër osapar orexëm do këno xarand: “Këla bujanële pere, aŵaşën këmi w̄aşën!”

30 Bari mën ħëp ko kweň, w̄ëla këno gër epëra xali yatir këno w̄aşën er ŷomëxa ko in.

31 Bošandaŵ ga wat këni ang ri baxo ak, yambën këbi xali gër oŵëkw. W̄ara këni reyax këni đek gër axwën arebën.

32 Ata axwën an w̄ac këno xadëp ijo, re këno: “Wëj ata mbaň xeŷ këy đe! Ax gi ex na nde wëno ro seban këmi aňomëx andey aň ga xara këye?”

33 Wëj bëte ine bayik axi kaŷënan ex na ašandax ang wëno ak?”

34 Na ga logën këno axwën an, fel këbi eno pëxwën andiyen atibax exo mašaxën er ŷomëxa ko in.

35 Ata Faba, mën ar ex yaň gër orën an, mondako kënun ri angëmëne ang hi kën ak, ala

kala aŋo tebanënd na abaŷe irexëm gë emëkw el dëk.»

19

End ecapër ed eñër eŋ

¹ Ga ñata ko Yesu er babi sëyalind in na gër ebar ed Galile, xani ko xwiriš do kwël ye ko gër ed Yude, ekeg Yurëdeŋ in.

² Ata bela bën sëfa këno benga, benga. Fën fakëndërax babi bër šëxwëra bax bën.

³ Ata ñatëgu këni ofariseŋ eno di atëy. Wëka këno: «Aŷap nde ŷapëk asošan an eŋo pela alindaŵ nand këno ŷandi yo?»

⁴ Yesu yaka këbi: «Wën an pën ex na nde gër Akayëta and Kaxanu mëne nand ŷanak aniyan na asošan gë asoxari bay këbi Kaxanu.

⁵ Mëŋ ex, asošan an afo ebi ŋaŵëta nëm gë sëm, eni baraxën gë alindaŵ do eni gi eman emat✧.

⁶ Awa ani bayi na gë nëŋ gë nëŋ, šapar ibat këni hi. Mëŋ ex, ala an kërebi capëreli na bër bar këbi Kaxanu bën.»

⁷ Ata re këni ofariseŋ ok: «Do ine cëŋ felaxën këbo Moyis mëne asošan an eŋo pelaxën alindaŵ ñëgwënëleŋo kayëta ir acapëra?»

⁸ Yesu yaka këbi: «Në end emëš endewën rexën baxo Moyis enëbi peland bolindaŵ borewën. Bari ax gi bana mondako nand ŷanak aniyan na.

⁹ Wëno ga re këme, ar këŋo fela yo alindaŵ, xarak ax gi ex na në end orekar do eŋo ñër ašëxe,

✧ 19:5 19.5 Añanar 2.24

në emenan eño asoxari aýanar an. Ado orekar këni rind gë axinëm an.»

¹⁰ Ata re këni bësëfan bërëxëm bën: «Angëmëne mondako ex emëlayan ed asoxari el, ofëcak ax gi ex na gër eñër.»

¹¹ Yesu yaka këbi: «Afo bër yël këbi Kaxanu bën kë xor eño, ax gi ex na bela ðek.

¹² Gër anıyan año, bësöšan exëna bër ani kor na eni ðaki gë asoxari. Bërëmar mondëwëli kënebi rëwëlınd, bëjo bela bën dëj këbi rind eni gi mondako. Bëjo bëte në end owun or gër orën këni bayixënënd ñërërëxe. Ar kë xor eño an, tēfēlexo.»

End Yesu do gë obaş ej

¹³ Ata ñatëgu këni bela na gër ed baxo yeyanënd Yesu ga wëlanëgu këno obaş orebën ol ebi calen mokwëtan otaxan ok. Bari bësëfan bën xeyëanaxën kënebi.

¹⁴ Ata re ko Yesu: «Tëbinëbi obaş ol ene tēka, bër ang obaş bën xwënëk owun or gër orën ol, kërenëbi ñwäyënd na!»

¹⁵ And şalen këbi mokwëtan otaxan añ, ye ko kwël.

Endey end ar gë napul ej

¹⁶ Ga xucak eño, ñatëgu ko şambenjar, wëka këño Yesu: «Asëyali, enjekax end fe wa ýapëk me di me cotaxën anıyan and din añ?»

¹⁷ Yesu yaka këño: «Ine këye wëkaxënënd end enjekax? Abat fo ex ayekax an. Angëmëne aýandi ýandi ki ey ðil gër anıyan and din, tēfël bapela bāñ.» Ata wëka ko ala ajo: «Band fe wa?»

18 Yesu yaka kēŋo: «Ax gi ex na monaŵ ala, ax gi ex na mondi orekar, ax gi ex na monēgwēšan ala, ax gi ex na mondeka.

19 Pēbēlēbi norix gē sorix, balindēlexi end ašandax eŋ ang ki balēnd end gaf irey ak.»

20 Ata šambenjar in re ko: «Aye sēf kēme dek bapela baŋo, bēte and fe bayik?»

21 Yaka ko Yesu: «Angēmēne aŋandi ŷandi ki ey gi ar šenene, yel ey panēx acota andey aŋ do kodī ey yēlēra bēxaŷēnaxik bēn. Ata kēy šot napul isēm yaŋ gēr orēn. And kēy ri mondako aŋ, yow eye tēf wēno.»

22 Ga wēl ko eyeyan elo, šambenjar in beđi ko, ye ko kwēl gayikwa ar gē napul isēm hi baxo.

23 Ata Yesu fel kēbi bēsēfan bērexēm bēn: «Dal in kēmum felēnd, bon kēŋo yēka ar gē napul an exo dīlaxēn gēr owun or gēr orēn.

24 Ga re kēme, gelemba saxēk exo kuca nē imēd ind icēkwēr gē exo dīl ar gē napul an gēr owun or gēr orēn.»

25 Bēsēfan bēn, ga wēl kēni eŋo, šaran kēbi xali. Ata re kēni: «Do noŷo ngwa kē fex?»

26 Ga nēkon kēbi Yesu ang xeta bano ak, re ko: «Gēr bela eŋo ax mēnd ex na. Barikan gēr Kaxanu beŷ dek wēndēk.»

27 Aŋo re ko Piyer: «Biyi cēŋ beŷ dek sebēraw kēmi, do sēf kēmi wēj. Ine kēbo hi?»

28 Yesu yaka kēbi: «Dal in kēmum felēnd, and kē űat enēngwēt ed beŷ dek aŋ, wēno Asēñiŵ ar ala an aŷēpa kēme ŷēpa gēr aűēpara and owun gē enjaran endam eŋ. Ata wēn bēsēfan bēram bēn ke xetēna nē baűēpara band owun epēxw gē baki enēbi kitixēn Bēyisērayel bēn ang exēni

bandewëra epëxw gë baki ak.

²⁹ Angëmëne në end oŵac oram seb këbi ala: bobinëm, nëm gë sëm, alindawñ gë obaš orexëm, bëciwñ, ošënga, nëmëc ko šotëra, bëte ecan ecan exo tëndä anıyan and din aŋ.

³⁰ Bëŷanar bëranjëm kë hi bemban do bemban bëranjëm bëŷanar.»

20

End apënëtal and bëxwëc eŋ

¹ «Nëkod owun or gër orën ol gë er wëndërek in. Ala ye bax mopëd ebi calaraw bërandıyen eno kwëcën reseŋ in gër andëda andexëm.

² Bërandıyen bëŷanar bër sëk këbi bën wëlër këni ebi cos atama and kodı amat, ang rëp bax gër amëdëna ak. Ata re ko eni ye gër andëda and reseŋ andexëm.

³ Ye ko gër angol ebi calaw bërandıyen bëšëxe and yatënak aŋ. Sëk këbi ga yëpara këni aŷëpa fo.

⁴ Ata re ko: “Yeyin wën bëte gër andëda andam, ang ŷapëk ak këmun šos.”

⁵ Bela bëjo ga wña këni ye këni. Ye ko bëte gër angol and hatëk eñan keŋ gër gaf aŋ. Baka ko and hik eñan poxoš gaf aŋ, wëlaw këbi bëte bëšëxe.

⁶ Baka ko bëte gër angol dam ex cëla eñan eŋ. Sëk këbi bela bëšëxe ga yëpara këni. Ata fel këbi: “Wën ine bayixën kën ro ciš aŷëparand fo?”

⁷ Yaka këno: “Ala abo mef ex na andıyen.” Ata fel këbi eni ye bën bëte gër andëda and reseŋ andexëm.

8 Ga xwëyarëk, axwën andëda and resej an fel këno awëxëta ar kodi irexëm an: “Macëlëbi bërandiyen bën eyëbi cosëra, do ñanalëbi bemban bën.”

9 Ga sëka këno bër wëlaw babi dam ex cëla eñan bën, šot këni ala kala atama amat and kodi ang rëp bax gër amëdëna ak.

10 Felata këni bër wëlaw babi elod mopëd gëbër bën ga këni yëla mëne nëmëc këbi šos. Barikan, šos këbi ala kala atama amat ang rëpëk gër amëdëna ak.

11 Ala kala, and ko xana añ, exo ñunëñuna end axwën andëda eñ.

12 Ata abat re ko: “Oko ine cëñ šosaxën këyëbo biyi gwër fo gë bër riyenik apëxëd amat fo bën, xarak biyi buñak oyat ok dek amëdëna añ?”

13 Yaka këno: “Lawo, wëno ýoweỹ ami menan ex na de! Ax gi ex na nde atama amat wëlër baxe, ang rëpëk gër amëdëna ak?”

14 Kanal kodi irey in ey maỹi! Wëno wa ýandi ke mo cos arandiyen afelatar an gwër fo gë wëj.

15 Ba ame kor na nde me di ang ýandi ke ak gë napul iram in? Bëte ba ga nënga këme nde ki yakëraxind wëj?”»

16 Ata Yesu ñata ko: «Mëñ ex bemban bën kë hi bëñanar do bëñanar bën bemban.»

End ecës ed Yesu eñ

17 And hi këni dam gër Yerusalem añ, Yesu nacët këbi bësëfan epëxw gë bëxi bën, re ko:

18 «Ga këne yende ako yañ gër Yerusalem, nangin mëne bela ke lëxw na wëno Asëñiũ ar

ala an gër bêsadaxan bëlëngw do gër bêsâlen. Do bën and këne xiti aŋ ebi ketan ene daŵ.

¹⁹ Bën fo ke lëxw gër bela bër benëng becëxe. Ata and këne lësëra do ene këmëra aŋ, ene daŵ mo pika në osëx. Bari, wëno yatir akey atasën axani këme xani gër ecës.»

End Šak do gë Šaŋ eŋ

²⁰ Ga xucak eŋo, alindaŵ ar Sebede, gë bosëñiŵ sëka këno Yesu. Ata foxi ko eŋo kara ŷey.

²¹ Yesu wëka këŋo: «Ineŵa ŷandi ki.» Yaka ko: «Këla tanalëbi wa bosëñiŵën boram bëjo eni ketëna gër owun oreŷ: aŋat gand liŵ, ajo gand šame.»

²² Na, re ko Yesu: «Wën, an nang ex na er këne xarand in. Axor nde kën xor en toro ang wëno ak?» Yaka këni: «Iyo, axor këmi xor.»

²³ Ata re ko bëte Yesu: «Dal ex, axor kën xor en toro ang wëno ak. Barikan, end ene ketëna aŋat gand liŵ, ajo gand šame eŋ, ax gi ex na wëno kë sanand. Bër xëñënan këbi Faba bën xwënëk bañëpara baŋo.»

²⁴ Ga wël këni eŋo bësëfan epëxw bën xoŷën kënebi bër gë abinëm.

²⁵ Ata Yesu ŵac këbi, re ko: «Anang nang kën mëne bëlëngw bër benëng becëxe bën awun këni wunënd gë mbëña gër bela bër gër owar orebën, do bësëm bën aŵasin kënebi ŵasinënd or gapak orebën ol.

²⁶ Bari gër enga endewën, kërex gi na mon-dako. Ar ŷandi këŋo yo exo gi alëngw an, gilexo ariyenin ar bela dëk.

²⁷ Do ar ýandi kënjo yo exo gi aýnar gër enga endewën an, gilexo xadëp irewën.

²⁸ Wëno Asëñiŵ ar ala an mondako yow këme mun diyenin, ax gi ex na ene diyenin. Ado aniyän andam aŋ wëd këme ang acosa fo eni pexaxën bela bëranjëm.»

End bësiŵëk bëxi eŋ

²⁹ Yesu gë bësëfan bën ga këni šan angol and Yeriko aŋ, engä end bela babi sëfand na bura-bura.

³⁰ Xarak, bësiŵëk bëxi ýëpa baxëna ler gër fëña do këni xararand. And wël këni mëne Yesu kë yowënd aŋ, këni xeýënd: «Axwën, kaýënanëlexi biyi! Kaýënanëlexi wa biyi Asëñiŵ ar Dafid!»

³¹ Ata bëranjëm kënëbi xexënd eni cësina. Barikan bën aŋo xeý këni kaš-kaš: «Axwën, kaýënanëlexi biyi! Kaýënanëlexi wa biyi Asëñiŵ ar Dafid!»

³² Ata xwëša ko Yesu, wac këbi. Ga ñat këni, wëka këbi: «Ineŵa ýandi këjun mun din?»

³³ Yaka këno: «Axwën, mi ciŵëta ýandi këbo.»

³⁴ Ga xayënan këŋo, Yesu fëd këbi ala kala. And fëdët këbi aŋ, watëra këni ataŋ do kwël sëfa këno.

21

¹ And hi këni Yesu gë bësëfan bërexëm ðam gër Yerusalem aŋ, ñat këni gër ingol ind Betëfage, ler gër etënd ed gë bañarëka. Aŋo laŵën këbi bësëfan bëxi:

² «Yeyin gër ingol ind gër lëngw. And kën ħat aŋ, ata kënëbi sək fali inëm mokap do gë ipali ler gër ndexëm. Pëtëgunëbi ene mëlänëgu.

³ Angëmëne ala wëka këjun na, yakayidën mëne Axwën an rek mëni mëla. Ata këjun sebën enëbi mëlaw.»

⁴ Ata mondako bax ex ŋata er yëgw ko alawënel in:

⁵ «Pelinëbi bër gër angol and Siyoŋ bën, Nëkoyino wa emun endewën eŋ ga ko yelind. Gë onënga fo ko yelind yaŋ në fali inëm, Yaŋ në ipali ind rëw këŋo emacar end andiyen yëpa ko✧.»

⁶ Ata bësëfan bën ye këni, rix këni ang fel babi Yesu ak.

⁷ Ga wëlaw kënebi fali inëm in do gë ipali in, labëra kënebi gë banjëm. Yesu yëpaxën këŋo ifat.

⁸ Do ang barërëgu bani bela bën moñëmb: mar rendëra këni banjëm bandebën baŋ gër fëña; bëjo fongëtëraw këni opat gër batëx do lab këni fëña in tar.

⁹ Ata ga këno sëfa Yesu, bëjo gand lëngw, bëjo gand epoy, këno šëkwënd do këni xeÿënd:

«Hosana, dafëlexo Asëñiŵ ar Dafid,
Betalexo ga ko yowënd ako gë oŵac or Axwën
ol,

Wëlilexo xali yaŋ gër orën!»

¹⁰ And ħat ko Yesu gër Yerusalem aŋ, angol aŋ dek fuli këni. Er bani wëkarënd: «Noÿo ngwa hi ko ala ajo?»

✧ 21:5 21.5 Sakari 9.9

11 Eni yaka bërëmar: «Yama alawñenel ar këno wãcënd Yesu an ga ex nde! Gër Nasaret xaniw ko, fëco gër ebar ed Galile.»

End Aciw̃ and Kaxanu eŋ

12 And ñat ko gër Yerusalem aŋ, Yesu lil ko gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu. Wayëra këbi ðek bër bax fandërand do gë bër bax yëcërand na bën. Yamëra ko bakwëtaya ßand bënëmb bër kodi ßaŋ do gë ßañëpara ßand ßëfan bër olëxwëte ßaŋ.

13 Ata fel këbi mëne Kaxanu rek: «Aciw̃ andam aŋ and cale ex ßarikan wën nëngwët kën emayi ed bërek✧.»

14 Na dëŋ gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu, ñatëraw këni bësiw̃ëk do gë bëseŷik, ata fakën këbi ðek.

15 Bëßadaxan bëlëngw bën do gë bëßalen bën wat këni ðek becarax ßend ri baxo na ßeŋ. Wël kënebi bëte obaß ol ga këni xeŷ gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu: «Hosana, dafëlexo Asëñiŷ ar Dafid!»

16 Ata wëka këno Yesu: «Këy wëlënd nde er këni rend obaß in?» Yaka këbi: «Iyo aye këme wëlënd! Do wën, ba elod an pën ex na nde gër ed yëgw këni endam mëne obaß ol ðek gë bënd gër oyer ak ayas këne yasëd✧.»

17 Ga yaka ko mondako, seß këbi na, kwël ßan ko angol and Yerusalem aŋ, ye ko gër ingol ind Betani, gër ed hi bax exo ðakix.

End andan eŋ

18 Ga xeyëk, Yesu fëdar këni enjo. Ata mopëd gëbër, ga ko baka gër Yerusalem,

19 wat ko andan ler gër fëña. Ga şapan ko, sëk ko tudëŋ opat fo. Ata re ko: «Wëj atëx aŋo bête din ay dëw na!» Andan aŋ ñayëk atañ!

20 And wat këni bësëfan bën enjo aŋ, şarandëra këbi xali do këni wëkarënd: «Mon-dake wa ñayëk andan aŋo atañ atañ?»

21 Ata re ko Yesu: «Dal in këmun felënd, angëmëne axwëta xwëta këno Kaxanu gë oŋëpëgënan këm, ado etënd elo dëŋ ata kën fel: “Pacanal ro, ey d’apayax gër anjer” ata facanadox etënd el, ax gi ex na enayën ed andan fo xorëdon.

22 Nangin mëne ðek er kën xara yo gë ekwëta gër cale, ayakali këŋun yakali Kaxanu.»

End or gapak or Yesu en

23 And ñat ko gër Yerusalem aŋ, Yesu lil ko gaşëxe gër yangana ir Aciw and Kaxanu. Ga këbi sëyalira na bela bën, ñatëgu këni bëşadaxan bëlëngw bën do gë bëxarëk bër Bëşëwif bën. Wëka këno: «Kërëş wëj gë or gapak or fe këyëbi sëyalixënënd bela bën? Noŋo wa yël ki or gapak olo?»

24 Yesu yaka këbi: «Wëno bête, emat fo këmun wëka wën. Angëmëne ayaka yaka këne, afel këmun fel gë or gapak or fe këme rixënënd beŋ bën.

25 Xobuyi or babi buyind bela Şaŋ Batis ol, feye wa xaniw bax? Ba gër orën nde, ba gër bela nde?» Ata na bën këni nekënekërand: «And këne yakaye “Gër orën”, ata këbo wëka: “Inëwa bayik wën ano kwëta ex na?”

26 Bête angëmëne ene yakaye: “Bela bën lawñëngu baño”, awa yëdanëbene de amëxwër and bela aň gayik bën dek Şaň Batis, alawñënel ar Kaxanu xwët këno.»

27 Ata yaka këno Yesu: «Biyi ami nang ex na ba noŷo lawñëngu baño.» Yaka këbi mëň: «Wëno bête amun pel na ba gë or gapak or fe këme rixënënd beňo.»

End apënëtal and ocambenjar oki eň

28 Ata Yesu fel këbi bête: «Baxëtin mun pel end ar gë odëmëta oki eň. Ga w̄ac këňo iŷanar in fel ko: “Doro asëñiwën yel ey diyenix gër andëda and reseň.”

29 Yaka ko: “Wëno axe ñandi ex na.” Barikan, şena këňo ye ko aye dëň.

30 Fel këňo bête mondako fo lëmëta ixinëm in. Mëň yaka ko: “Oko ado aye këme ye Faba!” Bari axo ye ex na.

31 Gërëgako, lëmëta ir fe wa ri bax er ŷandi baňo sëm irebën in?» Yaka këni: «Iŷanar in!» Ata re ko Yesu: «Dal in këmun felënd bësëf bër şagale bën do gë bësoxari bëŷacaxik bën kë ñatët gër owun or Kaxanu, wën en bayi emban eň.

32 And yow ko Şaň Batis eňun masin fëña ir şenene aň, bësëf bër şagale bën do gë bësoxari bëŷacaxik bën fo xwëta këňo. Barikan wën ado ga nang kën aye fëña ijo, aňun cena ex na end ola orewën eň gayik ano kwëta ex na.»

End apënëtal and bëŷan bëxeŷax eň

33 «Baxëtin mun pel apënëtal acëxe. Mondako ri baxo ala. Ga ri ko andëda and reseň, xece

ko jey. Nac ko ambëxw akaraxën and omen od resej do bay ko bëte aciw atëndëndër. Na sebënan këbi bëyan eni cetërend gë mëj er këni xana in. Do ye ko kwël damana.

³⁴ And sëgëk resej aŋ, axwën andëda an lawënëgu këbi bëriyenin bërexëm bën eno mëlän ošet orexëm ol.

³⁵ Barikan bëyan bën sëra kënëbi bëriyenin bëjo, šewëra këno abat, law këno ajo do fëtëra këno ašëxen an.

³⁶ Lawënëgu këbi bëte bëriyenin bësëxe, nëmëc ang ebani bëyanar ak, bëyan bën narëndëra kënëbi bëte xali.

³⁷ Mondake ko ri axwën andëda an, afo ga felata këjo olawën ol asëniw ga baxo yëland mëne afëb këno fëb.

³⁸ Barikan, bën and watëgu këno ga ko yow aŋ, këni rend: “Mëj ex de ar kë bëteli andëda an, marawën enëjo dawë ebo bayixën.”

³⁹ Ga hatëgu ko lëf gër andëda and resej, bëyan bën šonjorëra këno fac-fac do lawëx këno.

⁴⁰ Awa gërëgako, and ko yow axwën andëda and resej aŋ, mondake yëla kën këbi ri bëyan bëjo?»

⁴¹ Yaka këni: «E gë oxoÿ osëm ko hatëgu ebi dawëra bela bëxeÿax bëjo do ebi tebënan andëda and resej aŋ bëyan bësëxe, bër këjo ÿana ejo cetënd ašet resej in and kë sëg aŋ.»

⁴² Na rew ko Yesu: «Awa do wën elod an pën ex na nde Oñëgw Omënëk od rek:

“Ekaÿ ed šus bani bëbay bër aciw el,

Bakan ko Kaxanu xali hik ekël ed aciw el.

Gër Axwën xaniwëk ejo,

Do biyi bon këbo šaranënd.”

⁴³ Mëŋ këmun felaxënënd mëne Kaxanu axan këŋun xan owun or gër orën ol wën Bëšëwif bën do ebi tebënan enëŋ end bër ax gi ex na Bëšëwif eni dëkaya ang ýandi këŋo ak.

⁴⁴ Ekaý ed këme rend elo, ar këŋo wëcan an bënd-bënd ko hi,

Ar kë wëcan an, exo gi rongo-rongo

Bëte ar këŋo wëcan an, momot këŋo bot.»

⁴⁵ Ga wël këni bapënëtal baŋo, bëšadaxan bëlëngw bën do gë ofariseŋ ok fëni këbi mëne Yesu bën dëŋ babi rend.

⁴⁶ Dek ýandi babi eno tëra. Barikan amëxwër aŋ banëbi yëdand gayik bëranjëm alawënel ar Kaxanu xwët bano Yesu.

22

End apënëtal and eñer eŋ

¹ Ga xucak eŋo, Yesu këbi felërand bëte gë bapënëtal, ko rend:

² «Owun or gër orën ol er wëndërek gë endey end emun end rin baŋo ekana asëniw fo.

³ Lawën këbi bëriyenin bën enëbi yen bër fel babi eni yowëraw gër ofëna bën. Bari bën ñëp këni eni yow.

⁴ Lawën këbi bëte bëriyenin bëšëxe, enëbi pelëx: “Ogaš odam ok do gë opërac odam ok ñaš këmëni anëka ýënëk ýas eŋ, wën fo šëni këmun.”

⁵ Bari bër fel babi eni yowëraw bën abi bal bana eŋo. Fecan këbi eni tëf bendebën, kwël šapër këni: ajo gër ošënga, ajo gër opane odexëm.

⁶ Bër bayi bax na bën sëra kënebi bëriyenin bën, xëmëra kënebi xali law kënebi.

⁷ Ga xoŷ ko emun eŋ, lawñen këbi ocoroŋa odexëm ok enëbi ɗawëra bela bëjo do eni cor angol andebën aŋ.

⁸ Ata emun eŋ fel këbi bëriyenin bën: “Ecemar ed ofëna ol, anëka feyëtëra këni, bari bër fel bamëni eni yow bën abi ñap bana.

⁹ Gërëgako yeyin gër angol, gër opëña od këni yëmbënd bela. Gë ar kën fed yo macëgudëno.”

¹⁰ Bëriyenin bën šapër këni gër angol, ed opëña el. Do gë ar fed këni yo, hi ko asëmbak, hi ko ar šenene, wăc kënëbi gër ofëna. Ata mondako fëxw bani gër aciŵ and ofëna.

¹¹ Ga lilëgu ko emun eŋ ebi nëkon bër wăcëgu kënëbi bën, wat këjo ar bayik ax cuda bana anjëm and ofëna.

¹² Wëka këjo: “Lawo, mondake wa lilëgu këy ro gë acud and ofëna këm.” Ata ala ajo šësinan këjo yem.

¹³ Emun eŋ fel këbi bëriyenin bërexëm bën: “Kapin osapar oŋ do gë otaxan ok eno yayaxën fac gër ecamëɗan. Tesëxëlexo, ŋatayaxëlexo ebasa el.”»

¹⁴ Ga ñata ko Yesu apënëtal aŋo, re ko bëte: «Enimin, bëranjëm exëni bër wăc këbi Kaxanu bën. Barikan təkër fo exëni bër sana këbi bën.»

End šagale eŋ

¹⁵ Ata ofarisenŋ ok wăcër këni eni cala endey end këno wëka Yesu eno bonaxën.

¹⁶ Ga šot këni, lawñen kënëbi bësëfan bërebën bën do gë od Erod gër Yesu. Ga ñat këni re këni: «Asëyali, anang nang këmi mène wëj end ɗal fo këy reyand. Enimin, fëña ir Kaxanu in këyëbi

ŵasinënd bela bën. Ala ayo yëdand na, bëte ayo nëkonënd na ala an ba noŷo hi ko eyo pelëraxën.

17 Gërëgako, pelëlëbo er yëla këy gër endey eŷo in: Aŷap nde ŷapëk ŷagale ir ko ŵëkand Sesar in? Mi medënd nde, ba mi teb emed el nde?»

18 Ga wata ko Yesu osit orebën ol, yaka këbi: «Wën bëŷëŷënax bër kë labayand hi kën, inewã ŷandixën këjun ene bon?

19 Masinine kofi ir kën wëdaxënënd ŷagale in.» Ata fëxwën këno atama amat.

20 Ga nëkon ko, wëka këbi bër xeta baŷo bën: «Dëxas in ir noŷo wa ex?» Yaka këno: «Ir Sesar.» «Do oŵac ol cëŷ?»

21 Yaka këno bëte: «Orexëm fo ex.» Ata re ko: «Maŷino Sesar erexëm in, do Kaxanu er xwën ko in.»

22 Ata ga ŷaran këbi ang yaka ko ak, kwël ŷapër këni abat abat.

End Yesu do gë Osaduseŷ eŷ

23 Kwël yatijo fo, Osaduseŷ yow këni bëte gër Yesu. Bën ex bër bax yëland mëne ekani ed gër ecës ax gi ex na. Ata re këni:

24 «Asëyali, baxëtël er fel këbo Moyis in. Angëmëne asoŷan exo cës tebëtarëxe obaŷ, abinëm këŷo bëteli asoxari an, eŷo dëwënaxën obaŷ ar nemik an.

25 Xarak, gër ndebi ro ocambenjar ocongoki hi baxëna aminëmëra. Iŷanar in ŷër ko, bari ŷës ko obaŷ këm. Abinëm bëteli këŷo asoxari ar sebëta këŷo an.

26 Nemi ko mëŷ bëte obaŷ këm. Ako fo hi bafi bën bëcongëbëxi bën dëk.

²⁷ Ga faÿëra këni bën ðek, sês ko bête asoxari an.

²⁸ Do yatir ekani ed bêsêsëk cëŋ, alindaŵ ar noÿo ŵa ko hi gayikako bën ðek bëcongëbëxi bën aÿër ÿër bano?»

²⁹ Yaka këbi Yesu: «Wën ata and kën lifënd dëŋ ex ðe. Anun pëni ex na Oñëgw Omënëk ok, bête an nang ex na panga ind Kaxanu in.

³⁰ An nang ex na nde mëne yatir ekani ed bêsêsëk, eñër ax gi na? Bësoŵan bën do gë bësoxari bën ang omeleka fo këni hi yaŋ gër orën.

³¹ End ekani ed gër ecës eŋ, elod an pën ex na nde er fel kënun Kaxanu in? Ga re ko:

³² “Wëno ex Kaxanu, ar yata këŋo Abëraxam an, wëno ex Kaxanu, ar yata këŋo Isak an, bête wëno ex Kaxanu, ar yata këŋo Yakob an.”» Ata re ko bête Yesu: «Awa eŋo ŵasinëdoŋun mëne Kaxanu, Kaxanu ir bëbëngw exo, axo gi ex na ir bêsêsëk.»

³³ Ata ðek bër baŋo baxët bën, ŵaran këbi end osëyali orexëm eŋ.

End apela anëngw eŋ

³⁴ And wël këni ofariseŋ ok mëne Yesu abon bon këbi bête Osaduseŋ ok, fedër këni.

³⁵ Ata ga ÿandi këbi eno bon Yesu sana këno asëyali ar acariya and Moyis eŋo mëkara. Ga sëka këŋo ŵëka këŋo:

³⁶ «Asëyali, apela and fe ex anëngw aŋ gër acariya and Moyis?»

³⁷ Yaka ko Yesu: «“Nanëlo Kaxanu, Axwën arey an, gë yomb irey ak ðek, gë enjëw endey ak ðek, gë anjëlan andey ak ðek.”»

³⁸ Apela aŋo ex and xucak dek aŋ, mēŋ ex anēngw aŋ.

³⁹ Baxētēl and bētēk aŋ: “Balindēlexi end ašandax eŋ ang ki balēnd end gaf irey ak.”

⁴⁰ Acariya and Moyis aŋ dek do gē osēyali or bēlaŵēnel bēr Kaxanu ol dek, gēr bapela baki baŋo ex.»

⁴¹ Gēr ed bārēr bani ofariseŋ, Yesu wēka kēbi endey eŋo:

⁴² «Ake yēla kēn end Afexēn eŋ? Ar andēwēra and noŷo hi ko?» Yaka kēno: «Oko, ar andēwēra and Dafid!»

⁴³ Ata re ko bēte Yesu: «Ga ŷēm ko gē panga ind Angoc Amēnēk in, Dafid baŋo wācēnd Afexēn an, Axwēn arexēm and baxo rend:

⁴⁴ “Axwēn an fel kēŋo Axwēn aram an. Nēpal gand liŵ iram ro, xali mi korēn bērangoyēra and gē wēj bēn xali eyēbi bēña.”

⁴⁵ Gayikako Dafid mēŋ dēŋ kēŋo wācēnd Afexēn aŋ, Axwēn arexēm, mondake cēŋ hi ko Asēñiŵ arexēm?»

⁴⁶ Bari gabatak ax kor bana eŋo yaka. Ata elod yatijo ala bax yēxw na eŋo mēka ŷeŷ.

23

End bēšalen do gē Ofariseŋ eŋ

¹ Akey amat, Yesu bafi felērand amēxwēr aŋ gē bēsēfan bērexēm bēn.

² Ata ko rend: «Bēšalen bēn gē ofariseŋ ok bētēk gēr aŋēpara and Moyis do kēnēbi sēyalind bela bēn.

³ Mēŋ ex, mayindēn ang kēnun sēyalind ak. Bēte tēfindēn er kēnun felēnd in. Bari kērenēbi

tëfëtelind na ang këni rind ak. Bën ani dind na er këni sëyalind in.

⁴ Ang bër këbi libënënd bonëb botibax bela fo hi këni xarak bën gë təkërak anëbi dëcand na.

⁵ Enëbi kwitaxënënd bela bën, imboto këni fugand gër eyiŷ, do këni ŷudand bocud bond gë oñanjen*.

⁶ Mbañ ñan këni eye ed në er hik ñambëran el do gë eketëna ed axwën ofëna el. Mbañ ñan këni bañëpara band gër lëngw bañ gër baciw̃ bacaleya. Bëte gër ed këni yëpara mbañ këbi nënganënd enëbi cëmarand bela bën.

⁷ Bëte mbañ këbi nënganënd enëbi macënd “asëyali.”

⁸ Barikan wën këren mand na enun mac “asëyali.” Asëyali arewën an abat fo ex, do wën dek aminëmëra hi kën.

⁹ Do ala këreno macënd na “Faba” gër ebar, gayikwa abat fo ex Sorix irewën, Faba ir yañ gër orën in.

¹⁰ Këren mand na enun mac alëngw. Wëno Afexën an gabat fo hik alëngw arewën an.

¹¹ Alëngw arewën an gilexo ariyenin arewën.

¹² Ar kë rafëna an, Kaxanu alat këño lat, do ar w̃ak eno bëña an, Kaxanu arafën këño rafën.»

¹³ Yesu ŷom ko: «Wën bëŷalen bën gë ofarisenj ok, bëyëñenax bër kë labayand hi kën, ata mbañ w̃e këñun. Ebët ed owun or gër orën el kën wedind. Wën dëñ an d̃ilënd na, bëte anëbi tebënd na eni d̃il bër ỹandi këbi bën.

* **23:5 23.5** Polo gër bëmboto bënd bani fugand bëño, bengas bënd er rek Akayëta and Kaxanu in bani yëgwënd.

14 Wën bêsâlen bën gë Ofariseŋ ok, bëÿëŋëx bër kē labayand hi kën, mbaŋ wë kēŋun! Wën kēbi yambarand bësoxari bësëbëta sebëta bën. Bëte wën fo watak ašale, ašale, ašale, mēŋ ex kiti indewën in gë pit fo kē yëka.

15 Awë wë kēŋun wën bêsâlen bën do gë ofariseŋ ok, wën bër ex bëÿëŋëx bër kē labayand bën! Angwëngw and ex yo kën xegëtand, gër ed ex yo gër ebar kën hërënd eno dënaxën ala gër cale indewën. Do ala ajo and ko hi ašalek aŋ, eno di bakëlëbëd baki ar gër xodux, ar wënak nëmëc wën.

16 «Ata mbaŋ wë kēŋun wën bër kēbi lëngwelind bela bën, xarak bëšiwëk en, bëÿëŋëx bër kē labayand hi kën! Wën kēbi felënd bela bën mēne ala exo yašaranënd Aciw and Kaxanu aŋ, xarak axo di ex na er re ko in, ošëba aŋo dëk na. Bari angëmëne exo yašaranënd kaŋe ir lëf in, xarak axo di ex na er re ko in, alëk kēŋo lëk ošëba ol.

17 Ata and an yëlarand na ex dë! Inewã xurik ex këbën: kaŋe in nde, ba Aciw and Kaxanu aŋ nde, mēŋ ar kē wënënënd kaŋe an?

18 Wën kēbi felënd bëte bela bën mēne ala exo yašaranënd angëb aŋ xarak axo di ex na er re ko in, yowëy aŋo gi na. Bari exo yašaranënd šadaxa ir ex yaŋ gër angëb in, xarak axo di ex na er re ko in, alëk kēŋo lëk ošëba ol.

19 Ata and an yëlarand na ex dë! Inewã xucak ex këbën: ba šadaxa in nde? Ba angëb aŋ nde mēŋ ar kē wënënënd šadaxa an?

20 Ar kē yašaran angëb an, anëka yašaran ko dëk gë er ex yaŋ gër angëb in.

²¹ Ar kë yaşaran Aciw̃ and Kaxanu an, anëka yaşaran këjo Kaxanu mëj ar lëgëk na an.

²² Ar kë yaşaran orën an, anëka yaşaran ko añëpara and owun or gër orën aṅ do gë Kaxanu mëj ar ỹëpaxënëk an.

²³ Wën bëshalen bën, gë ofariseṅ ok, bëyëṅëanax bër kë labayand hi kën, ata mbaṅ wë këṅun! Emed ed dim el aye yek: hik ir esëngëng, hik ir eyamën, hik ir ongën. Barikan, ola or šenene ol, gë axayënan in, do gë egi ed ala axwëta xwëta el lëngwëk gër acariya and Moyis. Beṅo doṅun bal nëmëc xarak an teḅ ex na emed ed dim el.

²⁴ Wën bëlëngweli bësiwëk hi kën! Mondake këno hëlënd yer gelemba in, do këno sëpënd eṅoṅën eṅ?

²⁵ Wën bëshalen bën gë Ofariseṅ ok, bëyëṅëanax bër kë labayand hi kën, ata mbaṅ wë këṅun! Odëyamb odewën ok kën wënënënd fac fac in, xarak ed lëf lëf el đek buyarëk. Gër owëkw orewën er xëñëk: orek do gë oṅandi oṅëṅëanax.

²⁶ Wëj fariseṅ ijo, ang ašiwëk fo hi këy! Nebël pere odëyamb ok ed lëf lëf el đamana ey mënëanaxën ed fac fac el!

²⁷ Wën bëshalen bën, gë ofariseṅ ok, bëyëṅëanax bër kë labayand hi kën, ata mbaṅ wë këṅun! Ang oṅeg od fešën këni fo fac fac in hi kën. Barikan, polo ošapar owërëk do đek obuyaraxik fo fëxwëk.

²⁸ Ata wën, mondako hi kën: gër ogës od bela ang bër šenene fo xarak bëyëṅëanax bër kë labayand hi kën. Yer betëmbak fo hi kën.

²⁹ Wën bëshalen bën, gë ofariseṅ ok, bëyëṅëanax bër kë labayand hi kën, ata mbaṅ wë këṅun.

Wën dëŋ kē bayënd bañeg band bëlaŵënel bër Kaxanu baŋ. Wën kē ŷañënënd bëte bañeg band bër ŷenene baŋ.

³⁰ Bëte wën fo kē rafënand mëne kido angwën and bëxarëk bërewën aŋ hi baŋ, an bar dona gë bën gër edaw̄ ed bëlaŵënel bër Kaxanu bëjo.

³¹ Wën dëŋ kē reyand osede or këŋun lëxwënd ol ga kën rend ako mëne wën ex ošaš or bër laŵ këbi bëlaŵënel bër Kaxanu ol.

³² Ata kemënayin de en mendëra, bašin xali ex dëmbuca eñëŋënaŋ end bëxarëk bërewën eŋ!

³³ Ata wën ang bandën fo hi kën, ang otaŵ-orang fo hi kën! Mondake kën xwëŷëta kiti ind gë xodux iŋ?

³⁴ Mëŋ ex, wëno alaŵëneli laŵëneliw këmun: bëlaŵënel, gë bërenik, do gë bëšalen. Barikan wën, mar alaŵ kënebi laŵ, mar fika kënebi, mar xëmëra kënebi xali gër baciŵ bacaleya bandewën, do mar narëndëra kënebi xali. Gë angol gë angol kënebi ŷana enëbi tëfërand.

³⁵ Ata wën awëcan këŋun wëcan kiti iŋ në end ošat or lexik gër ebar eŋ. Anëp këŋun nëp në end ošat oŋo. Ga ŷana ŷana kō gër ošat or Abel, ar ŷenene an, Kaxanu dek ko sëf xali gër or Sakari, asëniŵ ar Berekiya an, ar laŵ këno fëco angëb fëco ebët, lëf gër yangana ir Aciŵ and Kaxanu an.

³⁶ Dal in këmun felënd, wën bela bër gë okey oko bëjo dëŋ këŋun wëcan dek bëŋo.»

End Yesu do gë Bëyerusalem eŋ

³⁷ «E Bëyerusalem, wën këbi laŵënd bëlaŵënel bër Kaxanu bën. Wën fo këbi fëtërand gë oxaŷ xali eni cës dek bër këŋun

lawëneliwënd bën. Wëno bandanjëm xacëra ke mun bar ang këbi barënd ecare obaš orexëm dila gër obafe odexëm ak. Bari wën an ma ex na.

³⁸ Ata në eņo ko ŷaņętaxën Kaxanu Aciw̃ andexëm aņ.

³⁹ Ga re këme, doro fela këne ewat el xali yatir kën re: “Betalexo ar kë yowënd gë oŵac or Axwën an!”»

24

End eyëcar ed Aciw̃ and Kaxanu eņ

¹ Ata Yesu ga ko šan gër Aciw̃ and Kaxanu, bësëfan bërëxëm bën re këni: «Asëyali, nëkonël bameņ band bongaŷ baņ ang yëlëra këni ak, monje yek de.»

² Yesu yaka këbi: «Dal in këmun felënd, bameņ band kën watënd baņo, dek kë yëcar; ekaŷ gebatak ax bayi na eyëlëtërëx!»

³ Ga ħat këni gër etënd ed gë baņarëka, Yesu ŷëpa ko. Ata ga xeta këno bësëfan bën, wëka këno: «Asëyali, pelëlëbo ba nand fe kë yëcar Aciw̃ and Kaxanu aņ? Ine këbo ŵasin mëne anëka kë saxëgund ebakaw edey el do gë ekwët ed ngwën el?»

⁴ Ata Yesu yaka këbi: «Diyindën gë onden oņ, ala këreņun yifađ na xali en ma endexëm eņ.

⁵ Bela bëranjëm kë yowëraw gë oŵac oram ol do eni dend: “Wëno ex Afexën an.” Ata mondako kënebi yifa bëranjëm.

⁶ Ado awël kën ŷana en wëlënd oŵer or kë fët gër owar oņ. Mongwël dëņ kën ŷana en wëlënd edandër el. Bari këreņun dëgëneđ na! Afo ex

kuca pere beŋo, xarak ax gi ex na pere ekwët ed ngwën el.

⁷ Er këbi ÿana ebi takërërand bela bën gë enëng gë enëng, do gë ebar gë ebar. Në ed mar enjo etëm këbi ÿana ebi wëcanënd. Bëte në ed mar, ebar el kë ÿana ex dëgënd.

⁸ And kë xuca dek beŋo aŋ, nanging mëne aÿana fo ÿanak toro iŋ.

⁹ Ata alëxw kënun ÿana enun dëxwënd në er kën soro, bëte alawë kënun ÿana dawënd. Dek benëng bend bela beŋ kënun şusëra në end oÿac oram.

¹⁰ Bërëmar gër enga endewën, and këni ÿana eni watënd beŋo dek aŋ aŋëpëgënan këbi ÿana ebi ŋëpëgënanënd endam eŋ. Do bëranjëm kë ÿana ex yifarënd, bëranjëm kë ÿana ex cusërënd në end oÿac oram.

¹¹ Bëlawënel bënëgwëş bëranjëm kë şanayaw na do enëbi yifand bela bëranjëm.

¹² Mbaŋ kë ÿëmb eŋëŋënaŋ eŋ gër ngwën ro, ata gër oÿëkw or bela bëranjëm aŋana aŋ abaşëta kë başëta.

¹³ Barikan, ar kë xemëna xali yatir kë xwët endexëm an, afex ko fex.

¹⁴ Atëfëtan and owun or Kaxanu aŋ afem kë hi mopem dek ebar el do gër ed ex yo. Mondako kë hixën osede gër benëng bend bela. Ata amëd aŋo fo kë xwët ngwën iŋ.»

End amena acaraxik eŋ

¹⁵ «Mëŋ ex and këno watënd aÿwendëran aşaraxik ar reya baxo alawënel Daniyel mëne

ayow ko yow aŋ, lëf gër ed šêbak, awa pënileŋo aye ar kē fënënd akayëta aŋo an[☆].

¹⁶ Mëŋ ex, bër lëgëk gër ebar ed Yude bën gërëxëdëlexëni gand osënd.

¹⁷ Bëte ar kē hi yaŋ nē ejur ed këbe an, gërëlexo. Kërëxo pedan na yëy lëf.

¹⁸ Ar kē hi gër osënga an, gërëxëlexo. Kërëxo bakan na banjëm bandexëm gër iciw.

¹⁹ Awa amëd aŋo, mbaŋ këni soro bësoxari bër gë bacël bën do gë bër këbi yerinënd obaš bën.

²⁰ Mëŋ ex caleyindën kërëx ŋatëgu na ongër ondwën oŋ amëd and gë ayem, ba gë akey and eteyëta.

²¹ Ata bakey band toro itëm kē hi. Elod ga ri ko Kaxanu ngwën iŋ ala ax wat ex na toro indako rako iŋ, bëte din ala ax wat na.

²² Kaxanu abašëta ko bašëta bakey band toro baŋo, nē end bēla bër sana këbi eŋ. Angëmëne axo bašëta ex na, ala ax pex na.

²³ Angëmëne ala eŋun pelënd: “Nëkoŋo ro Afexën an!” ba “Fën exo Afexën an”, kërëno kwëta na.

²⁴ Bëlawënel bënëgwëš kē šanayaw na do eni dend mëne bëfexën hi këni. Ari këni yāna eni dind becarax enëbi yifaxënënd bēla bën. Kido mokam, ado bër sana këmëni wëno bën dëŋ ayifa yifa donëbi.

²⁵ Awa damana ex ŋatëgu toro iŋo këmün nangënënd beŋo.

²⁶ And kënun fel mëne Afexën an gër ladawe watëgu këno aŋ, kërëni yed na. Ba enun pel

☆ 24:15 24.15 Daniyel 9.27

mëne lëf gër ßaciw̃ ßanakaya exo, këreno kwëta na.

²⁷ Enimin ga re këme, ang kën watënd ebin-gara el cangët orën ak, mondako këne watëd wëno Asëñiŵ ar ala an yatir këme ßakaw.

²⁸ Ax gi ex na nde gër ed ex embër këni ßarërend oyafe ol? Mëñ ex yatir këme ßakaw, ala ax nem na.»

²⁹ Ata re ko ßëte Yesu: «And kë xuca ßakey ßand toro ßaño: eñan eñ aŵëdëwëda kë wëdëwëda, facaw in aloß kë loß, oŵal oñ axwëcëta kë ýana ex kwëcëtand do ðek ßëbër gë panga gër orën ßën kë sëngërëßëtara.

³⁰ Ata amatinali and wëno asëñiŵ ar ala añanaya kë ßanaya yañ gër orën. Do ßenëng ßend ßela ßeñ ðek gër ebar ro kë ýana ex denitand në end wëno asëñiŵ ar ala eñ. Awat këne watëgu gër orën ga këme ßëlaw gë ßañar ßañ, gë panga in do gë enjaran etëm.

³¹ Meleka kë farix na kereloñ, and këni wël ocandaŵ añ enëbi ßar ßër yata këmëni ßën ßëbët yo ßëbët ir orën, ebar el ðek.

³² Mayin eñun tëyali apënëtal and andan añ. Ax gi ex na nde and kë nëtënd oðini añ kën nangënd mëne ðam ex ecaña el?

³³ Bëte wën and kën wat ðek ßeño añ, nanging mëne wëno Asëñiŵ ar ala an gogo këme ßakaw, ado gër ebët hi këme.

³⁴ Dal in këmun felënd, an cësëra na ðek ex ñana toro ind këmun felënd ayow kë yow ino.

³⁵ Orën ol gë ebar el axuca kë xuca, ßarikan eyeyan edam el lañ kë ßayi.»

End ekwët ed ngwën eñ

³⁶ Ata Yesu re ko bête: «End akey eŋ do gë end apëxëd and këme bakaw eŋ, ala gabatak ax nang ex na: ax gi ex na omeleka od gër orën ok, ax gi ex na wëno Asëñiŵ ar ala an. Faba Kaxanu gabat nangëk.

³⁷ Ang fënga babi ampumbuluŷët aŋ bela bën angwën and ebaxo Nowe ak, mondako fo këmëni fënga bête wëno Asëñiŵ ar ala an, yatir këme bakaw.

³⁸ Damana ex yow ampumbuluŷët aŋo, bela bën er xwënda bani: ñambëran, gë oşëb, gë oŷër, do gë eñërëndër ed obaş orebën, xali yatir lil ko Nowe gër akuluŋ.

³⁹ Ÿoweŷ abani yëla na xali ñatëguk ampumbuluŷët ga sëbëk tëb itëm, ŷëmeli këbi kwëc ebar el dëk. Ata nemira këni dëk ang ebani ak. Ako fo këbi bët yatir këme bakaw wëno Asëñiŵ ar ala an.

⁴⁰ Bela bëxi eni ñandërand në oşënga, abat këmo wëla, mo tëb ajo.

⁴¹ Në er këni sëŋërand bësoxari bëxi, abat mo wëla, ajo mo tëb.

⁴² Mëŋ ex, titinayin gayik an nang ex na yatir këme bakaw wëno Axwën arewën an.

⁴³ Aye fëni këŋun mëne axwën iciw an, exo nangënd nand ko yow arek na, afer na ko ferëna. Aŋo tëb na exo tënga iciw indexëm iŋ.

⁴⁴ Ga re këme, wën bête giyindën bëwëlëk key yo key gayik wëno Asëñiŵ ar ala an, and bayik an yëland na abaka këme bakaw aŋ këme şanayaw.»

End apënëtal and bëriyenin bëxi eŋ

⁴⁵ Ata Yesu baš ko eyeyan el re ko: «Xadëp ir fe wa hik irenik ir xwëta këjo axwën arexëm xali sebënan këjo andiyen and ebi dëband bër ekun endexëm bën nand ýapëk na?

⁴⁶ Awa xadëp ijo nëngandëralenjo angëmëne axwën arexëm an asëk sëk këjo ga ko ri er fel baño exo dind in.

⁴⁷ Dal in këmün felënd, axwën ar xadëp ijo an asebënan këjo sebënan dëk acota andexëm aň.

⁴⁸ Barikan angëmëne xadëp ir gë emëkw etëmbak exo, ata ko re: “Axwën aram an dëk nëkaw ko.”

⁴⁹ Ata ko xwënda ekëm ed bošandaŵ, ñambëran do gë ošëb.

⁵⁰ Axwën an aŵayiw ko ŵayiw enjo pënga xadëp ijo gë akey and axo yëla bana abaka ko bakaw aň.

⁵¹ Ata dãmama enjo dápaxën fac, mbanj këjo šëndën ang këbi šëndën Kaxanu dëk bëyëñenax bër kë labayand ak. Fac ko ýana exo tesëxënd do exo ñatayaxënd ebasa el.»

25

End apënëtal and odënaŵ epëxw en

¹ «Ata owun or gër orën ol er wëndërek gë endey end odënaŵ obeja epëxw od wëd bax odambo odebën ok eno kacaxën šambenjar ir bax ýërënd fo.

² Odënaŵ oko er hi bani oco opëñirëx do oco od šëdëta babi.

³ And bani yend gër ekaca aň, odënaŵ opëñirëx ok wëd këni odambo odebën ok penarëxe ogu ond këni bašëd oň.

⁴ Barikan odënaŵ odenik ok fena këni ogu oŋ nê ocëlakuj.

⁵ Ga wêdëliw këŋo icën iŋ, rašëra këbi abat abat bën ðek.

⁶ «Emëð ekarëk el, xeŷ ko ala: “Icën iŋ nê eŋatëgu exo! Icën iŋ, nê eŋatëgu exo! Marayin eno kaca!”

⁷ Aŋo nëngëtara këni ðek odënaŵ obeja ok. Xanira këni ala kala exo nêkon lambo irexëm in.

⁸ Ata odënaŵ opëniirëx ok xara kënebi od šëdëta babi ok: “Cetinëbo wa tøkër ogu on-dewën oŋ, nê eðomi ex oðambo odebi ok.”

⁹ Yaka kënebi: “Ali abo gi na gwac! Yeyin en yëcëgu gër bëfan.”

¹⁰ And ye këni aŋ, ðatëgu ko icën iŋ, odënaŵ od wël bax ok lilëx këni gë mëŋ gër aciŵ and ofëna do kwël šoke këni ebët el.

¹¹ «Ga nêkanak, odënaŵ obeja od ye bax eni yëcëgu ogu ok, ðatëgu këni do këni wăcënd gër ebët: “Axwën, Axwën, përetënëlébo!”

¹² Bari šambenjar ir bax ŷërënd in yakaw këbi lëf: “Dal in këmun felënd, wëno amun nang ex na.”»

¹³ Ata ga ðata ko Yesu apënëtal aŋo, re ko bëte: «Mëŋ ex, wën bëte titinayin gayikako an nang ex na akey aŋ do gë apëxëd and këme ðakaw aŋ.»

End apënëtal and bëriyenin bësas eŋ

¹⁴ «Bëte ata kë hi ang endey end ala ar ye bax ðamana fo. Damana exo yexën wăc këbi bëriyenin bërexëm bën do sebënan këbi napul irexëm in eni cënan.

¹⁵ Er yëlëra babi: aŷanar an, okilo oco od kaŋe; axinëm an, okilo oki do asasën an, kilo ifat. Er

hi bax ala kala exo cēnan er fēxwēn kēno in gē oxor orexēm ol. And ri ko mondako aṅ, ala ajo ye ko kwēl.

¹⁶ Ataṅ ar fēxwēn baṅo okilo oco an, ye ko gēr andiyen. Šēnan ko kaṅe ir fēxwēn baṅo axwēn arexēm in, šot ko okilo oco ocēxe.

¹⁷ Bēte ar fēxwēn baṅo okilo oki an, šot ko okilo oki ocēxe.

¹⁸ Barikan ar fēxwēn baṅo kilo ifat an, ye ko nac ko ambēxw gēr ebar, do wēg ko kaṅe ir axwēn arexēm in.

¹⁹ «Ga nēkak, axwēn ar bēriyenin an, wāyiw ko. Ata wāc kēbi bēriyenin bērexēm bēn eno pelēra ala kala ba mondake šēnan ko kaṅe ir sebēnan baṅo in.

²⁰ Ar fēxwēn baṅo okilo oco an fiatēgu ko gē okilo oco ocēxe, re ko: “Axwēn, okilo oco sebēnan baye. Nēkoda ga šotēli kēme okilo oco ocēxe.”

²¹ Axwēn arexēm an yaka ko: “Yo wēj ariyenin ayekax hi kēy, ar mokwēta mbaṅ hi kēy. Bēbēr sebēnan bami bēn ax nēmb bana do lēkayali kēy šenene. Gērēgako bebēranjēm kēmi sebēnan. Ga nēngandēra ke ako, wēj bēte anēngandēra ki nēngandēra!”

²² Ar fēxwēn baṅo okilo oki an, fiatēgu ko bēte gē okilo oki ocēxe, re ko: “Axwēn, okilo oki sebēnan baye. Nēkoda ga šotēli kēme okilo oki ocēxe.”

²³ Ata yaka ko axwēn an: “Yo wēj ariyenin ayekax hi kēy, ar mokwēta mbaṅ hi kēy. Bēbēr sebēnan bami bēn ax nēmb bana do lēkayali kēy šenene. Gērēgako, bebēranjēm kēmi sebēnan.

Ga nêngandëra ke ako, wëj bëte anêngandëra ki nêngandëra!”

²⁴ Hatëgu ko ngwa ar fëxwën baŋo kilo ibat an. Ata re ko: “Axwën, anang nang këme mëne wëj mbaŋ xem ki ataxan: asaỹ këy sayënd eyamb el gër ed bayik ay nefëra bana. Bëte axana këy xanand gër ed bayik ay hiş bana.

²⁵ Ga yëdara bame şonaxën bame kaŋe irey in mongwëg gër ebar. Nëkodfa, kanal er xwën këy in.”

²⁶ Ata yaka ko axwën aŋ: “Ata wëj ay ye ex na de! Ar ariyenin axwëlaraxik ey! Anang nang këy mëne asaỹ këme sayënd gër ed bayik ame nef bana, axana këme xanand gër ed bayik ame hiş bana.

²⁷ Barikan ey kwëtëdo kaŋe iram in gër otaxan od bëwëxëta bër kodî. Ga bakaw këme ako ata xana dome gë er şënak.”

²⁸ Ata na dëŋ fel këbi bërandiyen boşandaŵ: “Kanino tan kaŋe ir lëkaya ko in eno yël ar gë okilo epëxw an.”

²⁹ Ar kë şënan yo er şot ko in, Kaxanu asënd këŋo sënd xali exo cotëra nëmëc. Bari ar bayik ax cënan ex na an, ado er xaỹ këŋo in dëŋ këŋo xan.

³⁰ Gërëgako ariyenin axwëlaraxik ajo, pimëxëno fac gër ecamëdan, gër ed këni sesënd bela, gër ed këni hatayand ebasa.»

En kiti ifelatar eŋ

³¹ «And këme bakaw wëno Asëñiŵ ar ala aŋ, gë enjaran endam eŋ, gë dëk omeleka odam ok, në añëpara and owun këme yëpa.

32 Ata yatijo, benëng bend bela beŋ ðek eni barërëgu gër ed këmi hi. Ata mëni pitëndër ang këbi fitëtërënd axadac opeȳ ok gë obeci ak.

33 Mëni bar opeȳ ok gand liw̄ iram do obeci ol gand şame.

34 «Wëno emun eŋ dëŋ këbi felëf bër gand liw̄ iram bën: “Tëkawëne wën bër betak gër Faba bën. Kanayin owun or xëñënan bajun elod ga ȳanak ngwën ol.

35 And xor baxe enjo aŋ, wën yël baxe er këme yamb in. Sel baxe men, yël këne me eceb; hi bame aliyer, xwëtaya këne.

36 Tëb gë eman ebame, şudëra këne. Şëxwëra bame, yeli kën şëma këne; hi bame gër epëra, yëkwali këne.”

37 Ata bër şenene bën ene mëka: “Axwën, niyë xor baxi enjo do biyi yël këmi er këy yamb? Niyë sel baxi men do yël këmi ey ceb?

38 Bëte niyë hi bay aliyer do biyi xwëtaya këmi? Niyë bayi bay tëb gë eman eŋ do şudëra këmi?

39 Niyë şëxwëra bay do biyi yeli këmi mi cëma? Niyë hi bay gër epëra do yëkwali këmi?”

40 Ata mëni yaka wëno emun eŋ: “Dal in këmun felënd, nand rin këno yo enjekax gër ga bak yo, abat gër bëmaÿe bëndam, wëno rin këne.”

41 «Bëte afel këmëni felëf bër gand şame bën: “Nacëtaxëne fa, wën bër xoÿën këŋun Kaxanu bëjo! Yeyin gër xodux or din ir din ol, or fëtën ko ebi ðapaxën şabucara in do gë omeleka odexëm ok.

⁴² And xor baxe enjo aŋ, wën ane yël bana er këme yamb in. Sel baxe men, ane yël bana me eceḅ.

⁴³ Hi bame aliyer, ane kwëtaya bana. Hi bame tēḅ gē eman eŋ, ane cudëra bana. Šëxwëra bame, wën an yeli bana ene cëma. Bëte hi bame gër epëra, ane yëkwali bana.”

⁴⁴ Ata eni yaka bën bëte: “Axwën, niŷe wa xor baxi enjo eŋ, niŷe wa sel baxi men, niŷe wa hi bay aliyer; niŷe wa hi bay tēḅ gē eman eŋ, niŷe wa hi bay gër epëra do biyi ami dëḅa bana?”

⁴⁵ Ata këmëni yakad: “Dal in këmun felënd, nand ḅayik ano din ex na enjekax gër ga ḅak yo, ar wāk endam aŋ, wëno ḅayik ane dine na.”

⁴⁶ Ata bër gand šame bën kē ye gër toro ind din. Barikan, bër šenene bën eni dīl gër aniyān and din.»

26

End eḅaw̄ ed Yesu eŋ

¹ And ħata ko Yesu dek ḅend babi sëyalind aŋ, fel këḅi ḅësëfan ḅërexëm bën:

² «Ax gi ex na nde anang nang kën mëne ḅakey ḅaki fo ḅayik ex ŋat Ofëna or Apexa ol. Awa gē ofëna olo këne lëxw wëno Aseñiŷ ar ala an do ene ḅaw̄ mopika nē kërëwa.»

³ Ata amëd aŋo, ḅarërëgu bani ḅëšadaxan ḅëlëngw bën gē ḅëxarëk bër Bëšëwif bën gër yangana ir Kayif, ašadaxan alëngw ar niy ijo an.

⁴ Ga xanar këni, xetan këḅi eno tëra yir fo Yesu eno ḅaw̄axën.

⁵ Er bani rend mëne këreno tëra na wat-wat gē amëxwër aŋ këdi kē wonjo ofëna ol.

⁶ Amëd aņo, ye ko Yesu gër ingol ind Betani, gër iciw ind Simon, ar gë amey an.

⁷ Ata gër ed yëpara bani, lilëgu ko asoxari do sëka këņo Yesu gë šelakuņ ir gë angiri ir xem bax mbaņ akanji. Ata nand bani yambërand na, asoxari an xoš këņo Yesu gë angiri ijo gër gaf.

⁸ Ga wat këni eņo, bësëfan bën xoÿen këno ba ine neminaxën baxo angiri ijo mondako.

⁹ Akanji and šenene hi dox mopan do kodi enëbi mocetërado bëxaÿenaxik bën.

¹⁰ Ga wata këbi Yesu, wëka këbi: «Ineŵa këno hëbandëraxënënd asoxari ajo? Enjekax rin ke wëno.

¹¹ Wën laņ gë bëxaÿenaxik bën ga hi kën wa. Bari wëno ane bayiye na din.

¹² Ga xoš ke ako gë angiri ijo, eman endam eņ nëm ko gana-gana fo ond gër ŷeg oņ.

¹³ Dal in këmun felënd, gër ed këni fem yo Atëfëtan aņo gër ngwën ro, areya këni ŷana eni deyand bëte end er rin ke asoxari ajo eņ. Ata mondako këno ŷana eno kwitaxënënd.»

End Yuda do gë bëxadaxan bëlëngw eņ

¹⁴ Bësëfan bër Yesu bën er hi bani epëxw gë bëxi. Ata abat, ar bano wacënd Yuda Isëkariyot an, ye ko gër bëšadaxan bëlëngw.

¹⁵ Ga űat ko wëka këbi ba ine këno yël angëmëne arëca rëca këbi eno tëra Yesu. Ata yël këno kodi batama ofëxw osas.

¹⁶ Ata elod amëd aņo, baxo šaland Yuda ang ko ri eņo dëxwaxën Yesu ak.

End ecemar ed ofëna or Apexa eņ

17 Yatir akey añanar and loxo and bani yambënd Bëšëwif bën mburu ind gë lewir këm in. Bësëfan bën ga sëka këno Yesu, wëka këno: «Fe wa ýandi ki mi cemëra ed Ofëna or Apexa el?»

18 Yesu yaka këbi: «Yeyin gër angol, ata kën fed gë ala ar ano nang ex na. Pelidëno mëne wëno Asëyali an rek apëxëd andam an anëka ñatëguk. Bëte pelidëno mëne gër iciw indexëm këme ri Ofëna or Apexa ol gë bësëfan bëram bën.»

19 Ye këni bësëfan bën rix këni ang fel këbi Yesu ak do šemërax këni ed Ofëna or Apexa el.

20 Ata genëka, bësëfan epëxw gë bëxi bën xetëna këno Yesu gër eyambëran.

21 Nand bani yambërand na, Yesu re ko: «Dal in këmün felënd, gër enga endewën ro abat ex ar ke lëxw an.»

22 Na wëlandëra këbi xali, asëfan kala eño mëka: «Wëno nde ex, Axwën?»

23 Yesu yaka këbi: «Ar ke lëxw an, ar kë xacand gër edëyamb edëbat gë wëno hi ko.

24 Dal ex, asës këme šës wëno Asëñiñ ar ala an, ang ýëgw këni endam ak. Bari anjo ye ex na ar ke lëxw an! Er fecadox din këreno dëw donä.»

25 Ado Yuda, ar hi bax eño dëxw an dëñ, wëka këño: «Wëno nde ex Asëyali?» Yesu yaka këño: «Ata go dëñ ex!»

End ecemar ed Axwën eñ

26 Ga këni yambëra, Yesu wëd ko mburu in, šëkwa këño Kaxanu do hëbëndër ko. And yël këbi bësëfan an, re ko: «Kanayin en yamb, eman endam eñ ex.»

27 Wef ko bëte akalama and gë ngoy aŋ. Ga šëkwa këŋo Kaxanu yël këbi, re ko bëte: «Yëlarin wën ðek,

28 oŋat oram oŋ ex, oŋat or eter ed gë Kaxanu oŋ. Oŋat oŋo kë ŝar eŋi teŋanaxën Kaxanu bamena baŋ bela bëranjëm.

29 Dal in këmun felënd, doro fela këme ngoy in xali yatir këne barëxëye gër owun or Faba. Fën këne ŝebëxëde ingaŝax in.»

30 Ata and yëwëra këni na ojëkan od cale aŋ, Yesu gë bësefan bën ye këni kwël ond gër etënd ed gë bañarëka oŋ.

31 Ga ñat këni, Yesu fel këbi: «Wën doro gëmëd mbaŋ kën yëdara në end oŋac oram, wën ðek ke ŝapëran. Ata mondako kë ñata er yëgw ko alaŋwënel ar Kaxanu in mëne: “Axadac an këmo fëm yem na fo, ata eni capër bër oyel ol[☆].”

32 Barikan and këme xani gër ecës aŋ, gër ebar ed Galile këme lëngwa ene təkëx.»

33 Na re ko Piyer: «Ado eni gër bëjo ðek eni teb gabat, ax gi ex na gë wëno ak.»

34 Ata yaka këŋo Yesu: «Dal in këmi felënd, doro gëmëd, ðamana exo yata ecare el wëj anëka këye yaxëta batas.»

35 Re ko bëte Piyer: «Ado gido ecës el dëŋ fabër këmi, wëno din ami yaxëta na.» Ata bësefan bën ðek soŝanara këni mondako.

End cale ind gër Getësemani eŋ

36 Ga xucak eŋo, Yesu gë bësefan bën ye këni gër ed këni wacënd Getësemani. Ga ñat këni,

☆ 26:31 26.31 Sakari 13.7

fel këbi: «Ñëparayin ro do wëno me nacëta me calew.»

³⁷ Wac këbi Piyer, gë bosëniĩw bor Sebede Šak do gë Šaŋ, eno daŋëta. Ga ħat këni, Yesu ýana ko këŋo wëlandërand xali šamina ko.

³⁸ Ata fel këbi bër laŋëta baŋo bën: «Awa enjëw endam eŋ anëka šaminak, ecës el fo bayi ke. Cëniyine ro, këreŋun daš na de!»

³⁹ Ga nacëta ko təkër, foxi ko eyiỹ el ɳëš gër ebar. Ata ko šalend mondako: «E Faba, ey dëxëtëdo, kido awënd wëndëk, akalama and toro and këme šëb aŋo! Barikan dil ang ýandi ki ak, ax gi ex na ang ýandi ke wëno ak.»

⁴⁰ Ata baka ko gër ed seš babi bësëfan bësas bën, sək këbi ga këbi raš. Na re ko: «Oko Piyer, wën an kore na nde en bayi dašërëxe apëxëd amat and riw këme aŋo?»

⁴¹ «Ga re këme perënayin en calexënënd këdi këŋun naŋëta. Ala an gër onden ondexëm këŋo ýandind exo di enjekax eŋ, barikan në end oñandi od eman ko sëkwanaxënënd exo di in.»

⁴² Nacëta ko Yesu gašëxe do ko šalend ang añanar ak: «E Faba, angëmëne ax mënd ex na ey dëxët akalama and toro and këre me šëb aŋo, dil ang ýandi ki ak!»

⁴³ Ga baka ko akinëm, sək këbi bëte ga këbi raš. Ata ado motëkwan bani sëkwanënd eni kwëwëta in.

⁴⁴ Ga seš këbi na, nacëta ko bëte gašëxe do ko šalend atasën ang banëngw ak.

⁴⁵ Aŋo ga bakaw ko gër bësëfan bërexëm, fel këbi: «Wën xali gërëgako nde xwënda kën okwëd? Nangin mëne anëka ħatëguk apëxëd

and këne sëra wëno Asëniĩw ar ala an do ene dëxw gër otaxan od bëwendëran an!

⁴⁶ Ado kaniwën ene yeye, ðam exo ar ke lëxw an!»

End etëra ed Yesu eŋ

⁴⁷ Damana ko ðatand eŋo, ŝanayaw ko pëlët Yuda, asëfan abat ang ebani epëxw gë bëxi ak. Mëŋ lëngwënëgu babi amëxwër and bela an eno tëra Yesu. Bëŝadaxan bëlëngw bën do gë bëxarëk bër Bëŝëwif bën lawënëgu babi. Ata wëlaraw këni bëjo oduxuma, bëjo okwëlekwële.

⁴⁸ Ar baŋo lëxwënd an, fel babi amatinali aŋo: «Ar këmo wëga an, mëŋ ex, tërayino.»

⁴⁹ Atan ga sëka këŋo Yesu, re ko: «Mondake bayi këy Asëyali!» Ata wëga këŋo.

⁵⁰ Ata re ko Yesu: «Xey lawo, er yow këy ey di in dil aŋand!» Na ga wëlën këno, sëra këno.

⁵¹ Ata abat ar enga gë Yesu, regëgu ko duxuma irexëm in gër acëmar, saŋ ko bað anëf and xadëp ir aŝadaxan alëngw in.

⁵² Ata re ko Yesu: «Wëj maŝël duxuma in gër acëmar gayik ðek bër kë wërënd gë duxuma bën, duxuma fo këbi law bëte.

⁵³ Ba yëla këy asëkwan sëkwan këme mo kara Faba mëŋ ar xor dox exe ðawëneliw atan atan, omeleka owëli owëli an?

⁵⁴ Mondake cëŋ kë ðata er rek Oñëgw Omënëk in mëne afo me toro mondako?»

⁵⁵ Ata Yesu yeyaneli këbi bëte bër gër amëxwër bën: «Wën yowëraw kën ene tëra gë oduxuma do gë okwëlekwële, ba arek axeyax nde hi këme? Ax gi ex na nde key yo key bamëni

sëyalirand bela bën gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu? Bari gabatak axe tëra bana.

⁵⁶ Barikan dek beŋo mondako bax ex gi ex ŋataxën er yëgw këni bëlaŋwënel bër Kaxanu in.» Aŋo ŋapëran këno bësëfan bën, hërëra këni bën dek.

End Yesu gër iciw̃ ind Kayif eŋ

⁵⁷ Bër sëra baŋo Yesu bën, wëla këno gër ed barër bani bëšalen do gë bëxarëk bër Bëšëwif, gër iciw̃ ind Kayif, ašadaxan alëngw an.

⁵⁸ Ata Piyer këbi sëfa nacët ako bër sëra baŋo Yesu bën, xali gër eyang ed ašadaxan alëngw. Lil ko gër yangana do xetëna këbi bënëkona bën gër ed yëpa këni exo wataxën ba mondake kë ŋata endey eŋo.

⁵⁹ Ata bëšadaxan bëlëngw bën, gë dek Amara and bëxarëk bër Bëšëwif aŋ këni ŋaland er këno nagašan Yesu eno dafaxën.

⁶⁰ Bari ado ga nagašandëra bano bëranjëm, abani ŋot na etibax. Ata ŋanayaw këni bela bëxi këni rend:

⁶¹ «Ajo bax rend mëne axor ko xor exo ñam Aciw̃ and Kaxanu aŋ do exo kanin në bakey batas.»

⁶² Ata ašadaxan alëngw an xani ko, wëka këŋo: «Wëj bendanjëm këni nagašanënd, ba ay yaka na nde?»

⁶³ Barikan Yesu xor ko yem. Aŋo re ko ašadaxan alëngw an: «Gër oŋac or Kaxanu, mëŋ ar gë aniyän an, këme yašarënd, pelëlebo angëmëne wëj ex Afexën an, Aseñiŋ ar Kaxanu an!»

⁶⁴ Yesu yaka kënjo: «Iyo go dën ex. Bëte baxëtël me baš mène awat këne wat wëno Asëniw̃ ar ala an ga yëpa këme gand liw̃ ir Kaxanu, mëŋ Ar xorëk beŷ dek an. Awat këne wat yaŋ gër orën ga këme šëlaw gë banar ban.»

⁶⁵ Ga logën kënjo ašadaxan alëngw an, ñesëra ko acud andexëm aŋ do ko rend: «Anëka šir kënjo Kaxanu! Anëka šir kënjo Kaxanu! Sede nde bayik na exo baš yey? Ine yëla kën?»

⁶⁶ Ata yaka këni: «Ajo ar edaw̃ ex.»

⁶⁷ Kwël na fo yana këni këno soronënd: bëjo asëpan, bëjo awëŋ, bëjo bëte ašën do eno mëka:

⁶⁸ «Gayikako wëj rek mëne alawënel ar Kaxanu ey, pelëlëbo ba noŷo šën ki.»

End eyaxëta ed Piyer eŋ

⁶⁹ Xarak amëd aŋo, Piyer fac bayi baxo, gër ed yëpa ko gër yangana. Ata sëka kënjo endënaw̃, re ko: «Wëj bëte ar enga end Yesu, Agalile an hi këy!»

⁷⁰ Ata ga ko yax Piyer yaka ko poyoma: «Wëno ado ame nang ex na er këy rend in.»

⁷¹ Ga xani ko, ko yend gand ebët ed iciw̃, endënaw̃ ecëxe bëte ga wat kënjo këbi felënd bër hi bax na bën: «Ajo ar enga end Yesu Ibënasaret hi ko de.»

⁷² Ata yašar ko ga ko yax gašëxe: «Wëno amo nang ex na de ala ajo.»

⁷³ Ga bašanak, bër xet bani gë Piyer bën re këni: «Dal ga ex nde, wëj ar enga end ala ajo hi këy. Ang këy yeyanënd ak nangaxën këmi mëne Abëgalile ey.»

⁷⁴ Na yaka ko: «Corëlexe Kaxanu angëmëne anang nang këmo ala ajo!» Ata amëd aŋo yata ecare el.

⁷⁵ Piyer xwita ko er fel baŋo Yesu in mëne ðamana exo yata ecare el anëka këŋo yaxëta batas! Ata xwiriŝ, ŝan ko fac ko sesëxënd ga ŝena këŋo mbaŋ er ri ko in.

27

End Yesu gër eyang ed Pilat eŋ

¹ Ga wecak gëbër, bëŝadaxan bëlëngw bën gë bëxarëk bër Bëŝewif bën yëpaxën këni end Yesu eŋ. Ata xetan këbi eno ðawë.

² Ga xap këno, wëla këno yaŋ gër eyang ed Pilat eŋo kitix mëŋ bëte.

³ Ata Yuda, asëfan ar lëxw baŋo Yesu an, ŝena këŋo ga wat ko mëne anëp dëŋ nëp këno. Bakali ko batama ofëxw osas band kodï ir yël bano baŋ gër Amara and bëŝadaxan bëlëngw do gë and bëxarëk bër Bëŝewif.

⁴ Fel këbi mëne mbaŋ lif ko ga fan këŋo ala ar yowëy axo men ex na an. Yaka këno: «Wëj nangëk ðe eŋo, biyi abo bal ex na!»

⁵ Sam ga yaka këno mondako, Yuda ŝëni ko biŝaw kodï in lëf gër Aciwë and Kaxanu, do ye ko kwël xawayax ko.

⁶ Ga wëdara këni kodï in, bëŝadaxan bëlëngw bën re këni mëne ax ñap ex na eni maŝ kodï ijo gër akwëtaya and oyël or Kaxanu, gayikako akanji and enjëwë end ala ex.

⁷ Ata xetan këbi eni yëc oŝënga or abay ar ofeya an eni dixën oŋeg od bëliyer.

⁸ Mëŋ këni wăcaxënënd xali doru ošënga olo «Ebar ed ošat.»

⁹ Mondako ĥata bax er re baxo Kaxanu paŋ gë Yeremi, alawñenel an: «Bëxarëk bër Bëšëwif bën aŵed wëd këni batama ofëxw osas band kodi baŋ, akanji and Bëyisërayel aŋ ang fënëta bano ak.

¹⁰ Bëte gë kodi ijo këni yëcaxën ošënga or abay ar ofeya ol ang fel ke Axwën ak.»

End Yesu gër kiti ind Pilat eŋ

¹¹ And ĥateli këno Yesu gër eyang aŋ, Pilat wëka këŋo: «Wëj nde ex emun end Bëšëwif eŋ?» Yaka ko: «Iyo go dëŋ ex!»

¹² Ako nagašandëra bano xali bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëxarëk bër Bëšëwif bën, barikan mëŋ abi yaka ex na.

¹³ Ata re ko Pilat: «Ay wëlënd na nde dëk bënd këni nagašandërand beŋ?»

¹⁴ Bari mëŋ aŋo yaka ex na. Aŋo šaran këŋo Pilat xali xurik.

¹⁵ Ofëna or Apexa kala, Pilat asebet baŋo sebetënd andepëra amat, and këno yata Bëšëwif aŋ.

¹⁶ Xarak, andepëra angwëlik hi bax na and bano wăcënd Yesu Barabas.

¹⁷ Ang barërëgu bani gër aciŵ and kiti ak, Pilat wëka këbi: «Noŷo wa ŷandi këŋun mo tebët doyijo, Barabas nde ba Yesu, ar këno wăcënd Kërisët an nde?»

¹⁸ Aye nang baxo Pilat mëne në end oyakërax lëxwaxën baŋo Yesu.

¹⁹ Ata and ŷëpa ko Pilat gër aciŵ and kiti aŋ, alindaŵ lawñëngu ko eŋo pel ako: «Wëj kërey

dil na de gër end ar šenene ajo! Wëno cëŋ wec soro këme në endexëm në lakeli!»

²⁰ Ata bëshadaxan bëlëngw bën do bëxarëk bër Bëšëwif bën šoñ kënëbi bela eno nëŷali Pilat eŋo tebët Barabas do eŋo daw̃ Yesu.

²¹ Na re ko Pilat: «Bela bëxi bëjo, yatayino abat!» Yaka këni šor: «Barabas yata këmo! Barabas yata këmo!»

²² Re ko bëte Pilat: «Do mondake këmo ri Yesu, ar këno wacënd Kërisët an?» Yaka këni šor: «Pikalo, pikalo gër kërëwa!»

²³ Wëka këbi bëte: «Ineŷa wën ko?» Aŋo xeŷ këni kaš-kaš: «Pikalo, pikalo gër kërëwa!»

²⁴ Ata Pilat wata ko mëne ax mënd ex na eŋo tebët Yesu këdi kë wonjo kaš-kaš angol aŋ. Wëd ko inëp ind gë men do neba ko na deŋ otaxan ok xali wat këno bën dek. Ga faŷ ko, re ko: «Awa end ošat or ar šenene ajo eŋ, wën nangëk de, wëno ame nang ex na!»

²⁵ Yaka këni bën dek: «Eyo, mëkayidëlebo Kaxanu end enjëw̃ end ala ajo eŋ biyi gë obaš orebi ol!»

²⁶ Pilat sebët këŋo Barabas do fel këbi ocorođa odexëm ok eno cewëra Yesu damana eno pikaxën.

End Yesu gër otaxan od ocorođa eŋ

²⁷ Ata ocorođa od Pilat ok necët këno Yesu gër yangana ir eyang. Ga barërëgu këni bën dek, xeta këno.

²⁸ Ga šudëtëra këno banjëm bandexëm ban, nëmb këno ocud ombarax.

²⁹ Sawëgu këni bëte inini ind atëx and gë odëmbën, for këni ang ekamote fo do šëxw

këno. Fëxwën këno ošet exo dëkaya gër ataxan and liw̃. And këno sëka aŋ, eni poxi gër lëngw irexëm do eŋo dëšënd: «Emun end Bëšëwif, ašëma këmi šëmand!»

³⁰ Ocorođa odëmar eno tëpan gër dëxas, oko eno dang gë ošet ol or fëxwën bano ol.

³¹ And lëšëra këno mondako aŋ, šudët këno ocud ombarax oŋ do w̃aš këno banjëm bandexëm baŋ eno mëlaxën gër ed këno fikax.

End Yesu gër kërëwa eŋ

³² Ata enga end ocorođa eŋ këno nëcëtënd Yesu angol and Yerusalem aŋ eno pikax fac. Ga fed këni gë ar bano w̃acënd Simonj iŋ Siren, nëyali këno exo đapara osëx or këno fikaxënëx Yesu ol.

³³ Na lapara ko osëx ol xali ħat këni gër itënd bani w̃acënd Golëgota, mëne ngëŋ «Ind ang egor.»

³⁴ Ata yël këno Yesu ngoy ind bar bani gë bëšan. And sëyi ko aŋ, ħëp ko exo ceb.

³⁵ And fika këno aŋ, ocorođa ok šëtërend këni banjëm bandexëm baŋ. Bëňak ri bani eni nangaxën ar kë w̃ed an. ³⁶ Ata yëpara këni gër enëkona.

³⁷ Yabët gaf in fika bani ingomb-gomb ind yëgwaxën bani mëne «Yesu, emun end Bëšëwif eŋ.» Ejo bax amena and law̃axën bano aŋ.

³⁸ Afika fika banëbi bëte gë mëŋ bërek bëxeŷax bëxi: abat gand liw̃ ajo gand šame.

³⁹ Ata bëla bër bax xucarand ler gër ed fika banëbi bën, këno širënd Yesu. Sam eni këmëyëta eni de:

⁴⁰ «Yo wěj bax rend mēne axor këy xor ey ñam Aciw̃ and Kaxanu do ey kanin nē bakey batas. Awa pexēnayal dorō! Enimin, angēmēne wěj ex Asēñiŵ ar Kaxanu an, pedaw gēr kērēwa mi wat!»

⁴¹ Alēs bano lēsēnd bēte bēsādaxan bēlēngw bēn, gē bēsālen bēn do gē bēxarēk bēr Bēsēwif bēn.

⁴² Er bani rend: «Oko, mēj ar babi racētēnd bela gēr toro an nde kē sēkwanēnd exo pedaw gēr kērēwa! Gayikako mēj ex emun end, biyi Bēyisērayel eñ, pedawēlexo enēño kwētaxēne!

⁴³ Ax gi ex na nde mēj ar xwēta kēño Kaxanu hi ko? Ax gi ex na nde bēte Kaxanu añan ñan kēño? Bēte ax gi ex na nde mēj dēj kē rend mēne Asēñiŵ ar Kaxanu exo? Awa gērēgako dacētēleño ngwa!»

⁴⁴ Ašir bano širēnd bēte bērek bēxeŷax bēr fika banēbi gē mēj bēn.

End ecēs ed Yesu eñ

⁴⁵ Ata ebar el dek šamēdanēk elod eñan ken gēr gaf xali hik poxoš gaf in.

⁴⁶ Ga xucak bapēxēd batas, Yesu xeŷ ko acakax: «Eli, Eli lama sabatani! Mēne ngēñ Kaxanu, Kaxanu, inew̃a seboxēn kēye?»

⁴⁷ Bēr hi bax ler na bēn ga wēl kēno, kēni rend: «Wēlino, alaw̃ēnel Eli kēño w̃acēnd!»

⁴⁸ Na w̃aran ko ala er ñalu-ñalu, ŷēmbēgu ko nē ngoy iñerēk, fiš ko nē ošēt do ŷēnēn kēño Yesu exo yuš.

49 Ata xeÿenaxën këno bër hi bax ler na bën: «Xey wëj, tebëlo ene wate ba ayow ko yow Eli eno pexën!»

50 Yesu xeÿ ko bête acakax do kwël xoti ko.

51 Ata lëf gër Aciwĩ and Kaxanu, anjëm amëgax and bax šetërend në baciwĩ baki aŋ űesik cidët. Rëgëk bête ebar el xali šapirak bangaÿ baŋ.

52 Oñeg ok fëŋëtayarak do bëwënëk bëranjëm xanira këni gër ecës gë beman beŋ.

53 Bër šanëragu bax gër oñeg bëjo, lil këni gër Yerusalem, angol amënëk aŋ, do šanayaxëndëra kënebi bëranjëm.

54 Ata ocorođa od baŋo nëkonand Yesu ok, gë alëngw arebën an, ga wat këni ang rëgëk ebar ak do dek bebër xuca bax na bën, yëdara këni, do re këni: «Enimin ajo, Asëñiĩ ar Kaxanu an ebaxo de!»

55 Bête bësoxari bëranjëm barërëgu bax na. Ga xwëšaraw këni nacët ako këno nëkonënd Yesu. Bën elod nand ebaxo gër ebar ed Galile sëfaw bano do bano rëcarand.

56 Šëf gër bësoxari bëjo hi bani: Mari Madëlen, gë Mari, nëm ir bër gë abinëm Šak gë Yosef do gë nëm ir bosëñiĩ bor Sebede.

End emëxwëta ed Yesu enj

57 Ata apenëka aŋ, ala ar gë napul ar xaniw bax gër Arimate do bano wăcënd Yosef, űatëgu ko. Mëŋ ala ar gë napul ebaxo do hi baxo bête asëfan ar Yesu.

58 Ata ye ko gër Pilat, xaraw këŋo eno maš eman end Yesu enj eno mëxwëta. Ata Pilat fel këbi ocorođa ok eno maš.

59 Yosef fedali këŋo, fëlëra këŋo gë këpas iwëñëk.

60 Do kwël wëla këŋo, wëxëtax këŋo në yëg ixaşax, ir fësën bano mën Yosef dën gër aparëfac. Ga xwët këno lëf gër xatëx, fën ko lïlaya in gë angay atëm do kwël wayı ko.

61 Nand baŋo wëxëta Yesu na, ler na yëpara bani Mari Madëlen gë Mari işandaw mopabër gë yëg in.

End yëg ir Yesu eŋ

62 Yatir akey and eteyëta, bësadaxan bëlëngw bën do gë ofarisen ok sëfër këni bura-bura gër eyang ed Pilat.

63 Ga fiat këni, fel këno Pilat: «Wëj axwën arebi an yow këmi mi nangën mëne anëgwëş ajo, and bayi baxo abëngw aŋ, are baxo rend mëne and kë xuca bakey batas aŋ, axani ko xani gër ecës.

64 Awa këdi këni yow bësëfan bërëxëm bën eni deka eman eŋ do eni deyarand gër bulunda mëne axani xani ko gër ecës, pelëlëbi ocoroda oday ok eni nëkona yëg in xali ex kuca bakey batas baŋo. Angëmëne ane di ex na mondako, enëgwëş eŋo kë xuca eñanar eŋ!»

65 Ata yaka këbi Pilat: «Ax gi ex na nde bënëkona şot këñëbi na, awa mëlayinëbi gër yëg eni nëkonax ang nang kën ak.»

66 Ata bësadaxan bëlëngw bën do gë ofarisen ok sëfër këni gë ocoroda ok xali gër yëg. Ga xër këni oşëba gër angay and fëŋaxën bani yëg aŋ, ocoroda od seş banëbi na ok këni nëkonand.

28

End ekani ed gër ecës eŋ

¹ Ga xucak akey and eteyëta aŋ, yatir oganjar, mopëd gëbër, Mari Madëlen gë Mari îsandaŋ ye këni gër yëg ir Yesu.

² Ga këni ŋat, ebar el kë rëgënd. Ata fedaw ko elod gër orën meleka ir Axwën, xën ko angayŋ and wedixën bani lilaya ir yëg aŋ, do yëpaxën ko.

³ Ola orexëm ol kë watind ang ebingara fo do banjëm bandexëm baŋ fešëk xali xurik.

⁴ Ocoroda ok këbi rëgëndërand. Ga xap këbi anjiŋ aŋ, këni wëcërand rebe rebe ang bësësëk fo.

⁵ Meleka in fel këbi bësoxari bën: «Wën cëŋ këren yëdara na! Aye nang këme mëne Yesu, ar fika bano an, këno şaland.

⁶ Axo bo ex na ro, anëka xani ko gër ecës ang reya baxo ak. Yowën tan en nëkon gër ed xwët bano.

⁷ Gërëgako, marayin enëbi pelëx bësëfan bërëxëm bën mëne axani xani ko gër ecës. Anëka lëngwa ko gër ebar ed Galile. Fën këno watëx. Wëno eŋo bax mun nangën!»

⁸ Ga wël këni eŋo, Mari Madëlen, gë Mari îsandaŋ wëra këni gë anjiŋ fo eni ŋawëta yëg in. Er bar bax gër oŋëkw orebën anjiŋ gë onënga osëm. Hër këni eni tëfëtërax gër bësëfan.

⁹ Ata ga fed këni gë Yesu, şëma këbi. Bën ga sëka këno, foxi këni. Ga këno lëkëra gër osapar, şale këno.

¹⁰ Ata re ko Yesu: «Këren yëdara na! Yeyin enëbi pelëx bëmaÿe bëñ eni mara gër ebar ed Galile. Fën këne watëx.»

¹¹ Në fëña fo bayi bani Mari Madëlen gë Mari işandaŵ ga ðat këni gër angol and Yerusalem ocoroða od bax nëkonand ÿeg ok. Reyax këni ðek gër bëşadfaxan bëlëngw ang xucak beÿ ak.

¹² Ata bën wacër këni gë bëxarëk bër Bëşëwif bën eni ñëpaxën endey eñ. Ga wëlër këni na, yël kënebi ocoroða ok kodî ir bon.

¹³ Afel fel banëbi bëte mondako: «Deyayindën mëne bëşëfan bër Yesu bën yowëk gëmëð do reka këni eman eñ nand banun raşënd na.

¹⁴ Do angëmëne exo wël eño Pilat, biyi axor këmo xor mo pel eñun teban, ÿowëÿ añun gi na.»

¹⁵ Ocoroða ok xana këni kodî in do ri këni ðek ang fel banëbi ak. Ata wëlik endey eño mondako gër Bëşëwif xali doro.

End epemëra ed Atëfëtan eñ

¹⁶ Bëşëfan epëxw gabat bën, ye këni gër ebar ed Galile, yañ gër etënd ed fënëtan babi Yesu.

¹⁷ And wat këno añ, foxi këni do këno şalend. Barikan bërëmar añëpëgënan babi ñëpëgënanënd mëne Yesu dëñ ex.

¹⁸ Yesu ga sëka këbi, fel këbi: «Wëno xwënëk owun or gër orën ol, bëte wëno xwënëk owun or gër ebar ol!

¹⁹ Yeyin gër bela gë enëng gë enëng ebar el ðek, enëbi di bëşëfan bëram. Buyindënëbi gër oŵac or Faba, gë or Asëñiŵ do gë or Angoc Amënëk ol.

²⁰ Tëyalindënëbi etëf ed dsek er fel këmün el.
Ata wëno, key yo key, këme hi gë wën xali yatir
kë xwët ngwën.»

CXX

Oniyan
Oniyan: Oniyan (New Testament+)

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Oniyan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Apr 2025 from source
files dated 29 Apr 2025

8b7902f3-5e35-5b89-86b2-c6da1be458b9